

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wałbrzychu
w 2025 roku**

Wałbrzych, marzec 2026 r.

Spis treści

Wstęp.....	4
I. Analiza zadaniowa budżetu w ramach zadań wnikających z ustawy o pomocy społecznej.....	7
II. Pomoc środowiskowa.....	10
2.1 Świadczenia finansowe z pomocy społecznej.....	10
2.1.1. Charakterystyka przyznawanych świadczeń.....	11
2.1.2. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”.....	14
2.1.3. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.....	16
2.2. Charakterystyka sytuacji rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej.....	17
2.3. Organizacja pracy w Ośrodku.....	20
2.3.1. Praca, kwalifikacje i zadania pracowników socjalnych.....	21
2.3.2. Praca socjalna.....	23
2.3.3. Kontrakty socjalne.....	25
2.3.4. Liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych.....	27
2.3.5. Liczba wydanych decyzji administracyjnych.....	27
2.4. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.....	28
2.5. Ocena realizacji celów.....	29
III. Współpraca ze społecznością lokalną.....	29
3.1. Działania na rzecz społeczności lokalnej.....	30
IV. System opieki nad osobami niepełnosprawnymi oraz starszymi.....	35
4.1. Praca socjalna.....	35
4.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	36
4.3. Sieć lokalnych Dziennych Domów Pomocy.....	38
4.4. Domy Pomocy Społecznej.....	39
4.5. Mieszkania wspomagane i treningowe.....	42
4.6. Realizacja Programu Korpus Wsparcia Seniorów – opaski bezpieczeństwa.....	44
4.7. Klub Seniora Plus.....	45
4.8. Wolontariat.....	47
4.9. Punkt Informacyjny.....	48
4.10. Spotkanie wigilijne.....	48
V. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi.....	50
5.1. Praca socjalna.....	50
5.2. Środowiskowy Dom Samopomocy.....	51
5.3. Poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie wsparcia psychicznego.....	52
VI. System pomocy osobom w kryzysie bezdomności.....	52
6.1. Centrum Wsparcia Socjalnego.....	52
6.1.1. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn.....	53
6.1.2. Schronisko dla bezdomnych kobiet.....	54
6.1.3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.....	55
6.1.4. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.....	55
6.1.5. Mieszkanie treningowe.....	57
6.1.6. Ogrzewalnia.....	57
6.1.7. Noclegownia.....	57
6.1.8. Magazyn odzieży oraz łaźnia.....	58
6.1.9. Organizowanie społeczności osób w kryzysie bezdomności.....	58

VII. Działalność projektowa.....	63
VIII. System wsparcia osób niepełnosprawnych.....	67
8.1. Rehabilitacja społeczna i rehabilitacja zawodowa – podział środków.....	67
8.1.1 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze.....	68
8.1.2. Dofinansowanie barier w komunikowaniu się.....	69
8.1.3. Dofinansowanie do barier technicznych.....	69
8.1.4. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych.....	70
8.1.5. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.....	71
8.1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowych.....	71
8.2. Program "Aktywny Samorząd".....	73
8.3. Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność" - Mieszkanie dla absolwenta.....	79
8.4. Program „Samodzielność – Aktywność - Mobilność”- Dostępne Mieszkanie.....	79
8.5. Program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością - edycja 2025.....	80
8.6 Program „Opieka Wytchnieniowa” edycja 2025.....	81
IX. Świadczenia rodzinne i dodatki.....	84
9.1. Świadczenia rodzinne i świadczenia pielęgnacyjne.....	84
9.2 Świadczenie wychowawcze.....	86
9.3 Pomoc osobom uprawnionym do alimentów.....	86
9.4. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.....	87
9.5 Jednorazowe świadczenie wypłacane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.....	88
9.6 Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy.....	88
9.7 Dodatki mieszkaniowe.....	89
9.8. Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”.....	89
9.9 Dodatki energetyczne.....	89
9.10 Karta Dużej Rodziny.....	90
9.11 Wałbrzyska Karta RODZINA 3 PLUS.....	90
X. Pomoc cudzoziemcom.....	92
XI. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.....	92

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, działający na terenie Wałbrzycha – miasta na prawach powiatu – realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zarówno o charakterze gminnym, jak i powiatowym. Status miasta na prawach powiatu powoduje, że w strukturze jednego samorządu skupione są kompetencje właściwe dla gminy oraz powiatu, co przekłada się na szeroki zakres odpowiedzialności Ośrodka oraz kompleksowy charakter udzielanego wsparcia.

Celem działalności Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej i zawodowej mieszkańców miasta. Realizacja tych zadań odbywa się poprzez świadczenia pieniężne i niepieniężne, pracę socjalną, działania wspierające rodziny, osoby z niepełnosprawnościami, seniorów oraz osoby zagrożone ubóstwem i marginalizacją.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane na przestrzeni 2025 roku.

Sprawozdanie przedstawia zakres i formy realizowanych zadań, strukturę udzielonego wsparcia, a także najważniejsze przedsięwzięcia podejmowane w okresie sprawozdawczym. Dokument stanowi podsumowanie działań Ośrodka oraz odzwierciedla skalę i złożoność problemów społecznych występujących na terenie Wałbrzycha, wskazując jednocześnie kierunki dalszych działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

W 2025 roku kontynuowano realizację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców.

Wszystkie zadania realizowane były w sposób ciągły w obszarze diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców Wałbrzycha i wpisywały się w założenia przyjęte przez miasto Wałbrzych wykorzystania w pełni potencjału i zasobów dostępnych na terenie miasta.

W obszarze diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców Wałbrzycha wzmocniono katalog form wsparcia ze szczególnym uwzględnieniem osób w szczególnie trudnej sytuacji np. seniorów (np. usługa robienia zakupów dla osób niesamodzielnych, pomoc w organizacji kolacji wigilijnej, zaproszenie osób będących w bardzo trudnej sytuacji i dostarczenie kolacji osobom, które ze względu na stan zdrowia nie mogły w niej uczestniczyć, pozyskanie środków zewnętrznych w ramach programów „Korpus wsparcia seniorów 2025”, „Senior+ program wieloletni na lata 2020-2025”, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” oraz „Opieka Wytchnieniowa”). Warto odnotować, że w 2025 roku ponownie nastąpił wzrost wydatków na realizację pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. Taka strategia pozwala znacząco uzupełnić ofertę własną Miasta Wałbrzycha i wzbogacić funkcjonujące na terenie miasta systemy wsparcia mieszkańców.

W 2025 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizował kampanię społeczną „Zmarł, bo nikt nie zapukał”, która była skierowana do mieszkańców miasta. Jej celem było zwrócenie uwagi na problem samotności oraz izolacji społecznej osób starszych, chorych i samotnie mieszkających. Kampania miała charakter profilaktyczny i edukacyjny oraz zachęcała mieszkańców do większej wrażliwości na sytuację osób żyjących w ich najbliższym

otoczeniu. Inspiracją do rozpoczęcia kampanii były liczne przypadki, w których służby ratunkowe wchodziły do mieszkań osób starszych lub samotnych dopiero po wielu dniach od ich śmierci. Zdarzało się, że nikt z sąsiadów przez długi czas nie zauważał braku kontaktu z daną osobą lub nie reagował na niepokojące sygnały. W wielu przypadkach pomoc przychodziła zbyt późno.

W 2025 roku nadal podejmowano wszystkie działania zmierzające do dotarcia do jak największej liczby osób zagrożonych bezdomnością. Bezdomność jest bardzo złożonym i niewątpliwie jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. Praktycznie niemożliwe jest opracowanie jednego, przystającego do potrzeb wszystkich osób doświadczających bezdomności, sposobu rozwiązania tego problemu w skali lokalnej. Przez cały rok w budynku Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Beethovena 24a funkcjonowały Schronisko dla bezdomnych mężczyzn, Noclegownia, magazyn odzieży i łaźnia. Zlokalizowano w nim również Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Inicjatywa znacząco wpłynęła na możliwości udzielania wsparcia osobom pozostającym w kryzysie, w tym interwencyjnego zapewnienia schronienia w warunkach, które odpowiadają obowiązującym standardom. Pod koniec października 2025 roku rozpoczęto szeroko zakrojoną akcję informacyjną na temat możliwych form pomocy świadczonych przez CWS skierowanych do osób pozostających w kryzysie, w tym kryzysie bezdomności, w tym możliwości skorzystania z pobytu w otwartej w okresie zimowym Ogrzewalni. W budynku przy ul. Ogrodowej 2a w sposób ciągły funkcjonowały Schronisko dla bezdomnych kobiet, Mieszkania wspomagane oraz Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży.

Misją Ośrodka jest efektywne i skuteczne wspieranie mieszkańców miasta Wałbrzycha. Na bazie wieloletnich doświadczeń w realizacji zadań spoczywających na Ośrodku w 2025 roku kładziono szczególny nacisk na zapewnienie możliwie najwyższej jakości świadczonych usług, podnoszenie kompetencji kadry oraz oferowanie mieszkańcom miasta form wsparcia stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby. Pracownicy Ośrodka realizowali swoje zadania prowadząc pracę z osobami i rodzinami, angażując się we wspieranie społeczności lokalnej, modyfikując ofertę wsparcia do potrzeb odbiorców.

Realizowano również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, świadczeń wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz potwierdzaniem prawa do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób, którzy nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego, współrealizuje również projekty adresowane do osób wykluczonych społecznie, korzystających z pomocy społecznej, finansowane z środków Unii Europejskiej przy wsparciu gminy.

Ośrodek realizował zadania opisane w odrębnych sprawozdaniach, w zakresie: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, wspierania rodziny, a także, jako powiatowe centrum pomocy rodzinie, z zakresu pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni wydawali skierowania do odbioru żywności w ramach programu operacyjnego „Pomoc żywnościowa” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebujących, której dystrybutorem był Caritas Diecezji Świdnickiej. W 2025 roku Ośrodek współrealizował trzy projekty współfinansowane z środków Unii Europejskiej oraz cztery programy ze środków ministerialnych.

W kwietniu 2025 roku zawarto porozumienie o współpracy z Fundacją im. Księżnej Daisy von Pless, które miało na celu realizacji kampanii "Trzymamy Cię!". Inicjatywa

realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu skierowana była przede wszystkim do dzieci i młodzieży doświadczających kryzysów emocjonalnych oraz do osób dorosłych mających wpływ na ich funkcjonowanie – rodziców, nauczycieli i specjalistów. Kampania ma charakter profilaktyczny i edukacyjny, a jej głównym celem jest zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego oraz przeciwdziałanie kryzysom psychicznym wśród młodych mieszkańców Wałbrzycha. Podstawowym założeniem kampanii jest zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na problem zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie systemu wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe. Kampania ma charakter kompleksowy i zakłada współpracę wielu instytucji działających na rzecz dzieci i młodzieży, w tym szkół, organizacji społecznych oraz służb publicznych. Kampania „Trzymamy Cię!” stanowi ważny element lokalnej polityki społecznej, ponieważ koncentruje się m. in. na budowaniu systemu wczesnego reagowania na kryzysy wśród dzieci i młodzieży i będzie kontynuowana w 2026 roku.

Z analizy podstawowych zjawisk występujących w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2025 roku wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w niewielkim stopniu zwiększyła się w stosunku do roku 2024. Liczba osób i rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną nieznacznie spadła. Główną przyczyną konieczności udzielenia intensywnego wsparcia w ramach prowadzonej pracy socjalnej jest nadal znaczna liczba osób starszych i samotnych wymagających wsparcia pracowników socjalnych.

Złożona sytuacja społeczna postawiła wymagania systemowi pomocy społecznej. Społeczeństwo przeżywa różnorakie trudności, z którymi muszą zmierzyć się pracownicy służb społecznych. Pomoc społeczna w tej sytuacji zajmuje strategiczne miejsce. Jej celem jest umożliwienie osobom oraz rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby oraz możliwości. W tym trudnym społecznie czasie bardzo istotna jest praca socjalna ukierunkowana m. in. na działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Pojawiające się trudności i potrzeby mieszkańców Wałbrzycha wywołały konieczność zmiany w zakresie wykorzystania metod i narzędzi pracy socjalnej. W 2025 roku praca pracowników socjalnych koncentrowała się w dużej mierze na podejmowaniu działań, które musiały odpowiadać na potrzeby diagnozowane w obecnej sytuacji.

Ośrodek dbał o jak najwyższą jakość oferowanych mieszkańcom Wałbrzycha usług. Inwestował w rozwijanie rozwiązań informatycznych i technicznych ułatwiających komunikację. Zwracano uwagę na stały rozwój zawodowy i podnoszenie kompetencji wszystkich zatrudnionych pracowników. W tym celu poza szkoleniami wynikającymi z zakresu wykonywanej pracy zorganizowano kompleksowe szkolenia z psychologiem dotyczące pracy i trudności z niej wynikających, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wspierania w zespole pracowniczym, zapobieganie wypaleniu zawodowemu i radzenia sobie z wieloma problemami społecznymi.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W ramach zadań tut. Ośrodka prowadzone są Schroniska dla Osób Bezdomnych, Ogrzewalnia, Noclegownia, Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży, Mieszkania Wspomagane i Treningowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, cztery Placówki Wsparcia Dziennego, Klub Integracji Społecznej oraz Klub Senior +. W Wałbrzychu prowadzą działalność również inne instytucje pomocy społecznej finansowane lub współfinansowane z budżetu gminy m. in. Środowiskowy Dom Samopomocy, Dienne Domy Pomocy, trzy Domy

Pomocy Społecznej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej.

I. Analiza zadaniowa budżetu w ramach zadań wnikających z ustawy o pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizując ustawę o pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

W 2025 roku wydatki na zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wyniosły ogółem 151.623.373,64 zł w tym:

1. Zadania zlecone Gminie finansowane z budżetu państwa		58.592.889,51
85195	Pozostała działalność – refundacja kosztów wydania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	30.816,11
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej – wynagrodzenie opiekunów prawnych	633.149,03
85228	Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze	84.952,00
85278	Usuwanie skutków powodzi	50.000,00
85295	Pozostała działalność – POMOST	31.047,66
85502	Świadczenia wychowawcze – Rodzina 500+	94.213,00
85502	Świadczenia rodzinne, rodzicielskie, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia Społecznego	56.310.628,57
85502	Świadczenie „Za życiem”	20.619,00
85503	Karta Dużej Rodziny	6.358,00
85513	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	1.331.106,14

2. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa		20.162.988,58
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny	6.000,00
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	991.802,94
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki okresowe	3.633.780,96

85216	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	11.208.018,59
85219	Ośrodki pomocy społecznej	2.088.046,30
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	1.942,40
85228	Korpus Wsparcia Seniorów - Usługi sąsiedzkie	69.760,00
85230	Pozostała działalność – pomoc państwa w zakresie dożywiania	1.920.000,00
85278	Usuwanie skutków powodzi	2.349,20
85295	Pozostała działalność - Klub Senior +	38.436,19
85295	Pozostała działalność – Korpus Wsparcia Seniorów	202.852,00

3. Zadania finansowane z budżetu gminy		51.413.716,56
85153	Zwalczanie narkomanii	40.311,56
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1.965.315,49
85202	Domy pomocy społecznej	10.443.964,06
85203	Ośrodki wsparcia	2.979.119,09
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	192.130,02
85214	Zasiłki celowe, opłaty za pogrzeby, wynagrodzenie kuratora	1.010.417,35
85215	Dodatki mieszkaniowe	5.726.431,09
85219	Ośrodki pomocy społecznej	12.724.703,14
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	1.214.499,96
85228	Usługi opiekuńcze	5.279.064,56
85230	Wkład własny w programie „Posiłek w szkole i w domu”	1.578.195,02
85295	Pozostała działalność - prace społecznie użyteczne	41.035,92
85295	Pozostała działalność - Klub Senior +	251.724,79
85295	Pozostała działalność – Korpus Wsparcia Seniorów	106.473,83
85295	Pozostała działalność – Centrum Integracji Społecznej	80.027,80
85295	Pozostała działalność – Grant – Usuwanie skutków powodzi	31.766,33
85295	Pozostała działalność – Kampania „Zmarł bo nikt nie zapukał”	1.329,00
85295	Pozostała działalność – Projekt „Trzymamy Cię”	74.674,66
85502	Dłużnicy alimentacyjni	538.380,12
85503	Karta Dużej Rodziny	6.754,28
85504	Asystent Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego; Dział Pieczy Zastępczej	1.554.578,25
85508	Rodziny zastępcze	5.341.234,34
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	231.585,90

4. Zadania finansowane z budżetu powiatu		14.249.009,24
85203	Ośrodki wsparcia	242.424,57
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	598.833,49
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	287.666,54

85504	Dział pieczy zastępczej	1.767.133,93
85508	Rodziny Zastępcze i wynagrodzenie koordynatorów rodziny	10.977.238,72
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	375.711,99

5. Zadania własne powiatowe na podstawie porozumień		54.000,00
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – środki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania mieszkań chronionych dla wychowanków pochodzących z innych powiatów	54.000,00

6. Zadania gminy dofinansowane dotacją celową budżetu państwa – Program rządowy „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”		2.675.860,54
85203	Ośrodki wsparcia	374.912,38
85203	Ośrodki wsparcia – wkład własny (PPK)	425,50
85219	Ośrodki pomocy społecznej	1.648.850,28
85219	Ośrodki pomocy społecznej – wkład własny (PPK)	2.083,00
85220	Mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	28.138,89
85220	Mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – wkład własny (PPK)	172,00
85504	Asystenci Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego; Dział Pieczy zastępczej	376.020,21
85504	Asystenci Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego; Dział Pieczy zastępczej – wkład własny (PPK)	566,51
85508	Koordynatorzy	244.534,27
85508	Koordynatorzy – wkład własny (PPK)	157,50

7. Zadania różne finansowane z Funduszu Pracy		1.080.787,09
85504	Program rządowy – „Asystent rodziny w 2025 r.”	274.354,89
85508	„Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2025 r.”	361.875,00
85508	Program rządowy – „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024 – 2027”.	444.557,20

8. Zadania finansowane z Funduszu pomocy dla obywateli Ukrainy		1.349.992,95
85214	Zasiłki celowe, okresowe, opłaty za pogrzeby oraz płatności za posiłki	233.752,75
85216	Zasiłki stałe	134.181,45
85502	Świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	968.647,43

	z ubezpieczenia Społecznego	
85508	Finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	13.411,32

9. Zadania finansowane z Funduszu przeciwdziałania Covid 19		187,13
85395	Pozostała działalność– Refundacja podatku Vat	187,13

10. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego		2.043.942,04
85295	Projekt „Mieszkamy i działamy – cztery kąty mamy” - środki UE	579.980,16
85295	Projekt „Mieszkamy i działamy – cztery kąty mamy” - środki BP	96.272,00
85295	Projekt „Mieszkamy i działamy – cztery kąty mamy” - środki wkład własny	35.313,53
85295	Projekt „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” – środki UE	230.864,02
85295	Projekt „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” – środki BP	35.497,45
85295	Projekt „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” – wkład własny	32.975,25
85295	Projekt „Rozwój systemu usług społecznych w Aglomeracji Wałbrzyskiej” – środki UE	507.745,89
85295	Projekt „Rozwój systemu usług społecznych w Aglomeracji Wałbrzyskiej” – środki BP	167.846,64
85295	Projekt „Wygrana rodzina” – środki UE	339.574,75
85295	Projekt „Wygrana rodzina” – środki BP	17.872,35

II. Pomoc środowiskowa

2.1 Świadczenia finansowe z pomocy społecznej

Udział środków własnych gminy w stosunku do środków z budżetu państwa w okresie ostatnich pięciu lat na świadczenia z pomocy społecznej przedstawiono w tabeli i na wykresie (zasiłki, usługi opiekuńcze, DPS).

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Środki własne gminy	14 241 825	13 610 404	15 141 541	15 335 799	18 311 641
Środki z budżetu państwa (dofinansowanie zadań własnych)	10 472 431	10 770 537	10 225 367	12 568 561	17 753 603
Razem	24 714 256	24 380 941	25 366 908	27 904 360	36 065 244

Wszystkie świadczenia finansowe są zadaniami własnymi gminy, jednak część zadań jest nadal dofinansowywana z budżetu państwa w tym: zasiłki stałe i okresowe w całości, a pomoc na realizację Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 60%.

Z powyższych danych wynika, że w 2025 r. środki własne gminy przeznaczone na zadania z pomocy społecznej były nieznacznie wyższe niż dotacje z budżetu państwa. Powodem jest nadal spadek liczby osób korzystających z Programu „Posiłek w szkole i w domu”, który finansowany jest z budżetu państwa. Wydatki na zadania własne gminy zwiększyły się w stosunku do 2024 roku i jest to spowodowane zwiększeniem m. in. wydatków na usługi opiekuńcze oraz domy pomocy społecznej.

2.1.1. Charakterystyka przyznawanych świadczeń

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

Zasiłki stałe finansowane z budżetu państwa w łącznej kwocie 11 208 019 zł zostały wypłacone 1 082 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym w większości osobom samotnym – 918 osób. Świadczenie wypłacono 199 osobom, które pozostawały w rodzinie, łączna liczba osób w tych rodzinach wyniosła 495. Ilość osób w stosunku do roku ubiegłego pozostała na bardzo podobnym poziomie, zwiększyła się niewiele liczba osób samotnych, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby osób w rodzinie. Zasiłki były przyznawane w ustawowej wysokości wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem.

Zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż

1229 zł miesięcznie i niższa niż 100 zł miesięcznie. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła w 2025 roku 863,21 zł i wzrosła w stosunku do roku ubiegłego.

Powodem wzrostu liczby osób pobierających świadczenie oraz wysokości środków na zadanie, a także średniej wysokości wypłacanego świadczenia, było zwiększenie Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, kryterium dochodowego oraz maksymalnej kwoty zasiłku stałego.

Składki zdrowotne – w ramach zadania Ośrodek zgłaszał do ubezpieczenia i opłacał składki zdrowotne za osoby nie mające uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innych źródeł, a pobierające zasiłki stałe. Powyższe wydatki pokryte były środkami pochodzącymi z dotacji z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin za 1023 osób na sumę 991 803 zł.

Zasiłki okresowe finansowane z budżetu państwa w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem, przyznano 1046 osobom na kwotę 3 634 674 zł. Łączna kwota zasiłków okresowych, w porównaniu do roku ubiegłego nieznacznie wzrosła, co jest bezpośrednio związane ze zmianą kryteriów dochodowych uprawniających do korzystania ze świadczeń.

Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z powodu niepełnosprawności, bezrobocia oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. W roku 2025 przyznano zasiłki 422 osobom bezrobotnym, w stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost o 20 osób. Pozostałą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby posiadające umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności oraz długotrwale chore – łącznie 412 osób.

Zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy przyznawano jedynie na zaspokojenie podstawowych potrzeb tzn. dofinansowanie do kosztów ogrzewania mieszkania i zakupu leków przy długotrwałej chorobie lub niepełnosprawności. Tylko w szczególnie uzasadnionych okolicznościach udzielano pomocy na inne niezbędne potrzeby, w szczególności:

- osobom starszym, samotnym lub posiadającym rodzinę, która nie może pomóc,
- niepełnosprawnym ze stwierdzonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rodzinom niepełnym z małoletnimi dziećmi do 3 roku życia,
- rodzinom wielodzietnym (3 i więcej dzieci w wieku szkolnym).

Zasiłki celowe przyznano w 2025 r. na kwotę 1 972 181 zł na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, w tym m. in.:

- 110 rodzinom dofinansowano koszty ogrzewania mieszkania na łączną kwotę 43 800 zł.
- 118 osobom dofinansowano koszty zakupu leków na łączną kwotę 34 712 zł. Ilość osób zmalała w stosunku do roku 2024 o 10.
- 61 rodzinom udzielono pomocy wyłącznie na inne niezbędne potrzeby itp. zakup łóżek dla dzieci, pościeli, niezbędnych drobnych remontów pozwalających na bezpieczne na bezpieczne zamieszkiwanie itp. na łączną kwotę 16 082 zł, ilość rodzin objętych tą formą pomocy zmalała o 8.

Specjalne zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy przyznawane są osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sytuacjach występowania niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości. Specjalne zasiłki przyznano w sytuacji, gdy dochód w niewielkim stopniu przekraczał kryterium dochodowe w pomocy społecznej, a stałe wydatki powodowały faktyczny spadek dochodu i nie pozwalały na zaspokojenie podstawowych potrzeb np. zakupu

opału, leków czy tym podobnych. Pomoc przyznano mniejszej liczbie osób w stosunku do ubiegłego roku tj. 690 osobom w 758 rodzinach na kwotę 319 940 zł. Jest to spadek o 18 osób i kwotę 5504 zł w stosunku do roku poprzedniego. Analiza zjawiska pokazuje, że wzrost kryterium dochodowego spowodował, że część osób które w latach ubiegłych nie kwalifikowały się do pomocy z uwagi na przekroczony dochód powyżej 150 % kryterium, w tym roku znalazły się poniżej progów dochodowych.

Pogrzeby – sprawiono 93 osobom na łączną kwotę 372.000 zł, wśród nich było 14 osób bezdomnych.

Wynagrodzenie kuratora – wypłacono wynagrodzenie przyznane przez Sąd należne 24 opiekunom z tytułu sprawowania przez nich opieki na łączną kwotę 623 792 zł.

Poniższa tabela przedstawia wysokość świadczeń udzielanych w 2025 roku.

Rodzaj zasiłku	2022		2023		2024		2025	
	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)
Zasiłki stałe	1184	6 554 420	1079	6 122 227	1086	8 662 670	1082	11 208 019
Składki zdrowotne	1069	564 859	1031	539 502	1036	765 445	1023	991 803
Zasiłki okresowe	1805	2 648 996	1496	2 532 799	994	2 280 555	1046	3 634 672
Zasiłki celowe:								
specjalne zasiłki celowe	309	55 288	150	75 044	708	325 444	690	319 940
Zasiłki celowe w ramach programu "Pomoc państwa z zakresie dożywiania	1763	1 387 121	1704	1 279 803	1693	1 248 875	1728	1 865 733
Posiłki w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	731	1 203 412	754	1 460 204	691	1 446 337	739	1 603 741
Pogrzeby	72	223 800	88	350 400	70	280 000	93	372 000
Usługi opiekuńcze	422	3 889 370	290	3 222 506	306	4 020 585	347	5 348 825

Z powyższych danych wynika, że od kilku lat nie zwiększa się liczba osób otrzymujących zasiłek stały. Nieznacznie zwiększyła się liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłków okresowych. Liczba osób uprawnionych do otrzymania specjalnych zasiłków celowych w stosunku do ubiegłego roku pozostała na podobnym poziomie.

Wysokość środków wypłacanych na usługi opiekuńcze wzrosła w stosunku do lat ubiegłych. Spowodowane to było wzrostem kosztu jednej godziny świadczonych usług opiekuńczych oraz nieznacznym wzrostem liczby osób korzystających z tej formy wsparcia.

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków osoby, głównie nadużywających alkoholu lub marnotrawiących przyznaną pomoc, nie otrzymywały pomocy w gotówce, lecz, tak jak w latach ubiegłych realizowało ją w formie niefinansowej w wybranym przez osobę sklepie spożywczym na terenie miasta.

2.1.2. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” celem, którego jest ograniczenie zjawiska niedożywienia. Pomoc jest przyznawana w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Program polega na dofinansowywaniu gmin udzielających pomocy mieszkańcom na dożywianie, jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Program jest realizowany w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 i obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców Miasta Wałbrzych.

Zgodnie z przyjętym programem, ze środków przekazanych gminom udziela się wsparcia, w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku, przy czym liczba dzieci i uczniów nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. W roku 2025 roku z tej formy pomocy skorzystało 14 dzieci w 3 szkołach i w 2 przedszkolach.

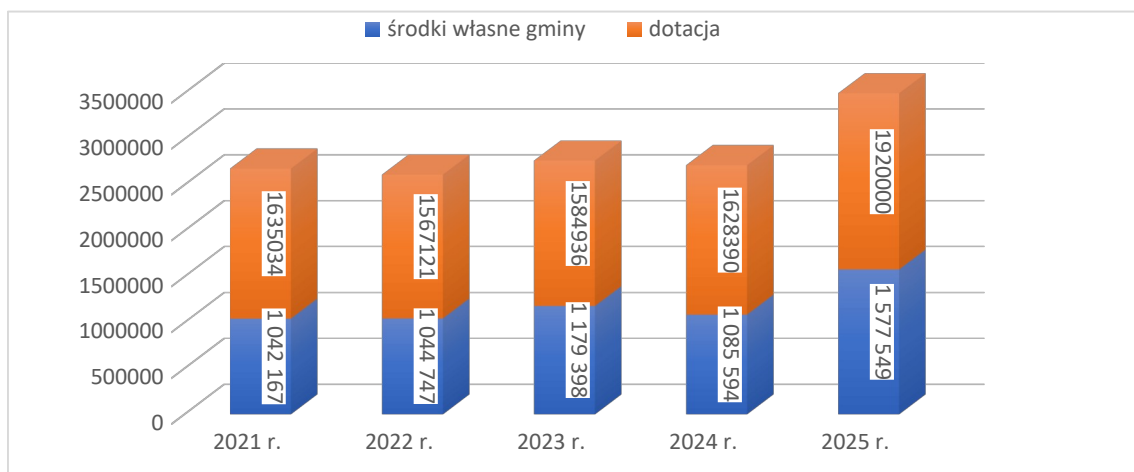
W ślad za przyjętym przez Radę Ministrów programem, Rada Miejska Wałbrzycha uchwałami nr LXXIII/751/23 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 oraz Uchwałą nr LXXIII/752/23 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 przyjęła program osłony w tym zakresie.

W roku 2025 objęto programem ogółem 3526 osób tj. o 224 osób więcej w stosunku do 2024 roku oraz wydatkowano kwotę 3 469 474 tj. o 774 262 zł więcej w stosunku do ubiegłego roku.

Jak kształtowały się wydatki w poszczególnych formach w rozbiciu na źródła finansowania oraz formę pomocy przedstawiono w poniższej tabeli.

Wydatki na dożywianie w 2025 r.	Zasilki	Posiłki		Razem
		Decyzja	Bez decyzji	
Środki własne gminy	762 911	803 408	11 230	1 577 549
Budżet państwa	1 102 822	800 333	16 845	1 920 000
Razem	1 865 733	1 603 741	28 075	3 497 549

Porównanie wydatków na dożywianie w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia wykres, z którego wynika, że w stosunku do lat ubiegłych wydatkowane środki pozostały na wyższym poziomie. Wynika to z faktu zwiększenia ilości osób dorosłych uprawnionych i korzystających z tej formy wsparcia oraz wzrostu kwoty posiłku.

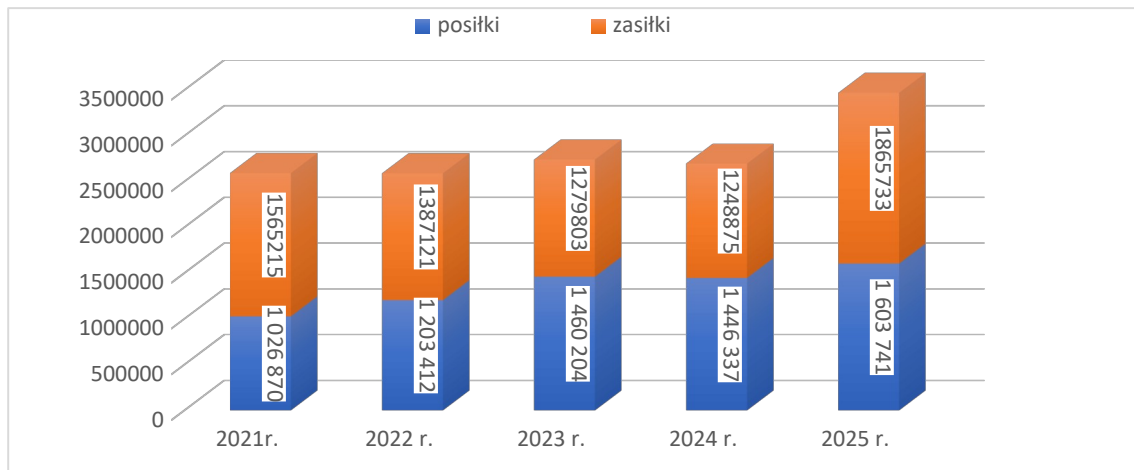
Posiłki opłacono dla 739 osób, na łączną kwotę 1 603 741 zł (w tym 803 408 zł ze środków własnych oraz 800 333 zł z dotacji), w tym dla 423 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniów szkół podstawowych. Ilość dzieci objętych tą formą wsparcia w stosunku do ubiegłego roku pozostała na tym samym poziomie. Zgodnie z wymienionym Programem na wniosek dyrektorów szkół i przedszkoli, żywione mogły być wszystkie dzieci potrzebujące pomocy, bez wydawania decyzji administracyjnych, zgodnie z przepisami liczba tych dzieci nie może przekroczyć 20 % ogólnej liczby żywionych dzieci.

W roku 2025 objęto taką pomocą 14 dzieci w 3 szkołach i w 2 przedszkolach na łączną kwotę 28 075 zł. Ilość dzieci wzrosła się o 2 osoby, wobec czego kwota uległa zwiększeniu.

Wydawanie gorących posiłków dla dzieci zorganizowane było w 17 szkołach podstawowych, dofinansowywano również dożywianie w 29 przedszkolach oraz 8 placówkach poza Wałbrzychem. Dożywianie dorosłych prowadzone było w dwóch dzielnicach miasta

tj. w dzielnicy Śródmieście przy ul. Aleja Wyzwolenia 54 oraz w dzielnicy Szczawienko przy ul. Ogrodowej 2a.

Poniższy wykres obrazuje, że wydatkowane kwoty na zasiłki przeznaczone na dofinansowane do kosztów zakupu żywności w ramach Rządowego Wieloletniego Programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota wydatkowana na posiłki nieznacznie zwiększyły się i wynika to z faktu zwiększenia ilości osób korzystających z tej formy wsparcia oraz zwiększenia kwoty zasiłku z 60 zł na 110 zł.

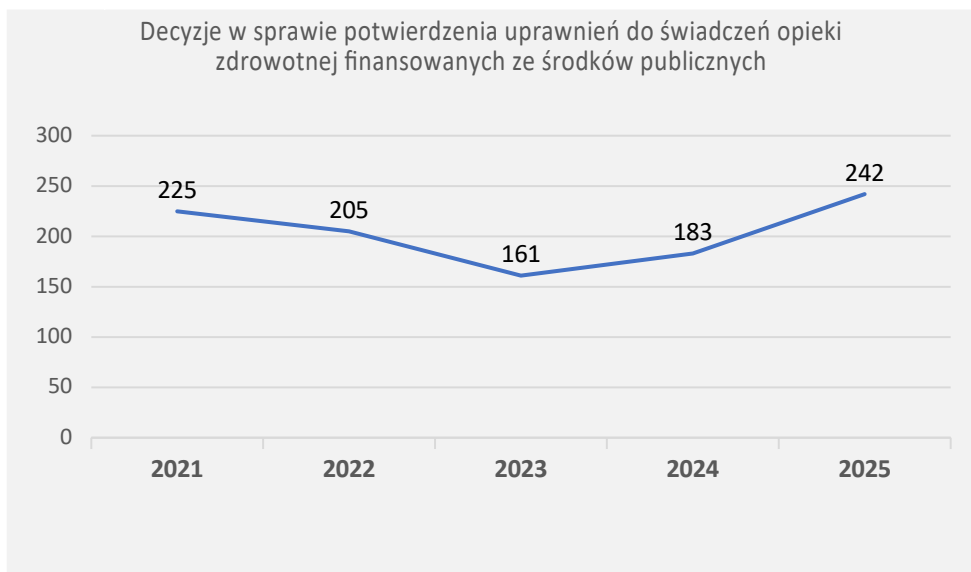

2.1.3. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Na mocy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do zadań zleconych z gminy z zakresu administracji państwowej należy wydawanie decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniający kryterium dochodowe, o którym mowa w itp. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta, burmistrza, prezydenta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego – na wniosek świadczeniodawcy złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę.

W 2025 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu przeprowadził 242 postępowania w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Liczba prowadzonych postępowania w stosunku do ubiegłego roku wzrosła co obrazuje poniższy wykres.

2.2. Charakterystyka sytuacji rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Osoby te muszą spełniać jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie, tj.:

- dochód osoby/rodziny jest nieprzekraczający kryterium dochodowe, określone w ustawie o pomocy społecznej,
- występuje co najmniej jedna z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny.

Od 1 stycznia 2025 roku zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2024 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej maksymalna wysokość dochodu uprawniająca do bezzwrotnych świadczeń z pomocy społecznej wynosi:

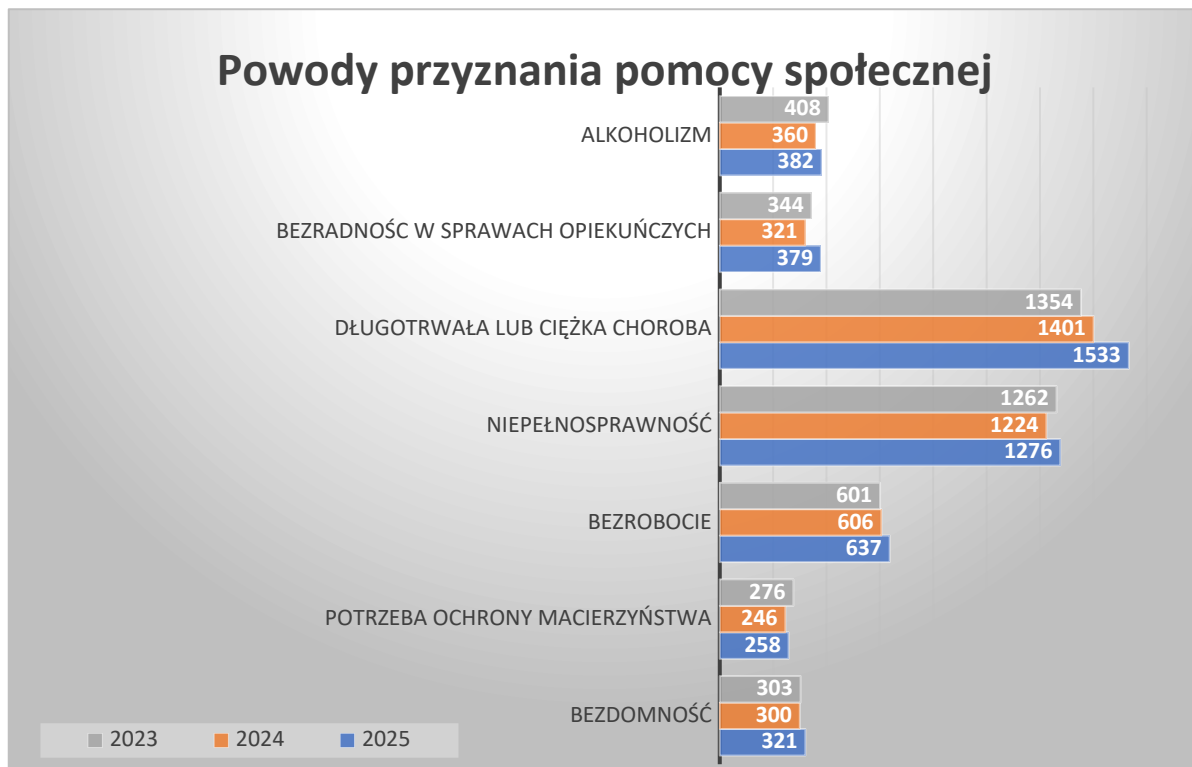
- dla osoby samotnie gospodarującej – maksymalnie 1010 zł,
- dla osoby w rodzinie – maksymalnie 823 zł.

Konieczność wsparcia rodzin w ramach systemu pomocy społecznej wynikać może z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, alkoholizmu, narkomani, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach

przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotu części lub całości przyznanego świadczenia lub pomoc w formie zasiłku celowego specjalnego.

Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielenie osobom i rodzinom wsparcia umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej zarówno finansowej jak i niefinansowej oraz pracy socjalnej w roku 2025 skorzystało w Wałbrzychu 6592 osób z 3516 rodzin. W ramach zadań własnych i zleconych w formie świadczeń pieniężnych bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania przyznano decyzją łącznie 2805 osobom z 2381 rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 4111 i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 91 osób.

Jak wynika z przedstawionego wykresu najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poza ubóstwem jest długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność, dopiero na kolejnym, trzecim miejscu znalazło się bezrobocie, które przez wiele lat dominowało wśród głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Istotne miejsce w strukturze powodów udzielanej pomocy, podobnie jak w latach ubiegłych, nadal zajmują alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

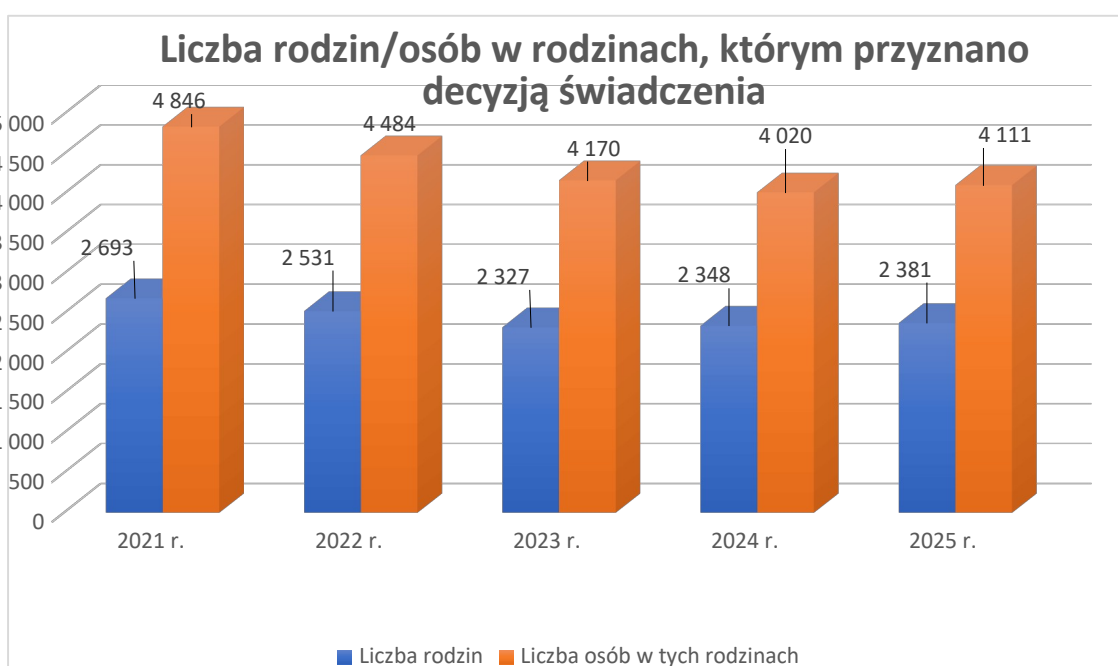
Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPS jest długotrwała i ciężka choroba. Pomoc z tego tytułu otrzymało 1533 rodziny

liczących 2 268 osób. Drugim problemem pod względem częstotliwości występowania jest niepełnosprawność, która stała się przesłanką do korzystania z pomocy przez 1 276 rodzin liczących 1 903 osoby. Na trzecim miejscu odnotowano problem bezrobocia, który dotyka 637 rodzin, które liczą 1 379 osób. Na kolejnych miejscach notuje się problem alkoholizmu, który dotyczył 382 rodzin i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, który dotyczy 379 rodzin.

Dzięki współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu i podpisaniu Porozumienia w zakresie dostępu do programu SEPI, pracownicy Ośrodka mają dostęp do danych osób zarejestrowanych w PUP, co pozwala na uniknięcie występowania o udostępnienie danych osobowych, a także domagania się od klientów Ośrodka zaświadczeń. Znacznie usprawniono w ten sposób diagnozowanie problemów osób bezrobotnych oraz formy udzielanej im pomocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w 2025 r. realizował Porozumienie Nr 2/25 zawarte 28 lutego 2025 r. na okres od IV do XI 2025 r. w sprawie organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych. Liczba podmiotów uczestniczących w pracach społecznie użytecznych wyniosła 26, w tym w placówkach oświatowych – 19. Liczba osób (bezrobotnych) uczestniczących w realizacji programu – 48. Zadanie w całości jest finansowane ze środków własnych Gminy.

W lipcu 2018 roku zawarto porozumienie z Powiatowym Urzędem Pracy precyzujące zasady wzajemnej współpracy w zakresie podejmowania działań wzmocniających aktywność zawodową osób bezrobotnych, które są jednocześnie klientami PUP i korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W lutym 2019 roku do porozumienia przystąpił Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu, w listopadzie 2022 roku wprowadzono zmiany precyzujące formy wspierania osób bezrobotnych. Niewątpliwym efektem współpracy była sprawna wymiana informacji, wspólne działania pomocowe nakierowane na skuteczną aktywizację osób o niskich kompetencjach zawodowych. W 2025 roku porozumienie w ramach trójstronnej współpracy było kontynuowane.

2.3. Organizacja pracy w Ośrodku

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu jest kluczową instytucją samorządową realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Wałbrzych. Odpowiada na zróżnicowane i dynamicznie zmieniające się problemy społeczne mieszkańców. Struktura organizacyjna Ośrodka została dostosowana do potrzeb lokalnej społeczności i opiera się na wyspecjalizowanych działach zapewniających kompleksowe i adekwatne wsparcie.

Jednym z kluczowych obszarów działalności jest Dział Pogłębionej Pracy Socjalnej, w którym zatrudnionych jest 20 pracowników socjalnych. Dział ten realizuje intensywną, długofalową pracę z osobami i rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia. Pracownicy prowadzą pogłębioną diagnozę sytuacji życiowej, opracowują indywidualne plany pomocy, towarzyszą osobom oraz ich rodzinom w procesie wychodzenia z kryzysu oraz koordynują działania z innymi instytucjami. Praca w tym dziale ma charakter kompleksowy i nastawiona jest na trwałą zmianę sytuacji życiowej osób objętych wsparciem.

Dział Diagnozy i Pomocy Społecznej, w którym również zatrudnionych jest 20 pracowników socjalnych, odpowiada za wstępne rozeznanie sytuacji osób zgłaszających się po pomoc. Pracownicy przeprowadzają wywiady środowiskowe, analizują potrzeby oraz planują odpowiednią formę wsparcia, w tym pomoc finansową, rzeczową czy usługową. Dział ten pełni istotną funkcję kwalifikującą i planistyczną, stanowiąc pierwszy etap systemowego wsparcia mieszkańców.

Z kolei Dział Świadczeń Socjalnych zajmuje się obsługą administracyjną wniosków o przyznanie pomocy. W tym dziale rozpatrywane są wnioski, wydawane decyzje administracyjne oraz przyznawane i realizowane świadczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dział zapewnia prawidłowość i terminowość realizacji świadczeń, stanowiąc istotny element wsparcia materialnego dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.

W odpowiedzi na rosnące potrzeby demograficzne i społeczne, od 1 stycznia 2025 roku w strukturze Ośrodka utworzono Dział ds. Osób Starszych i z Niepełnosprawnością, w którym zatrudniono m. in. 5 pracowników socjalnych. Dział ten świadczy specjalistyczną pomoc skierowaną do seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Zakres działań obejmuje m. in. wsparcie w organizacji usług opiekuńczych, pomoc w uzyskaniu świadczeń i dofinansowań, koordynację wsparcia środowiskowego oraz współpracę z instytucjami ochrony zdrowia i organizacjami pozarządowymi. Utworzenie tego działu stanowi odpowiedź na proces starzenia się społeczeństwa oraz zwiększające się zapotrzebowanie na wyspecjalizowaną pomoc.

Struktura organizacyjna Ośrodka umożliwia kompleksowe i wieloaspektowe podejście do problemów społecznych mieszkańców Wałbrzycha. Wyraźny podział kompetencji pomiędzy poszczególne działy sprzyja efektywności działań, specjalizacji pracowników oraz podnoszeniu jakości świadczonych usług. Dzięki temu Ośrodek realizuje swoje zadania w sposób profesjonalny, systemowy i adekwatny do potrzeb lokalnej społeczności.

2.3.1. Praca, kwalifikacje i zadania pracowników socjalnych

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu pracownicy socjalni stanowią kluczową grupę zawodową realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Wałbrzycha. Ich praca ma charakter zarówno interwencyjny, jak i długofalowy, wymagając wysokich kompetencji merytorycznych, odporności psychicznej oraz zaangażowania społecznego.

Pracownicy socjalni wykonują zadania polegające m. in. na:

- przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych i diagnozie sytuacji życiowej osób oraz rodzin,
- opracowywaniu indywidualnych planów pomocy i monitorowaniu ich realizacji,
- udzielaniu wsparcia informacyjnego, emocjonalnego i motywacyjnego,
- organizowaniu pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej,
- podejmowaniu interwencji w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc domowa, bezdomność, zagrożenie dobra dziecka),
- współpracy z sądami, policją, szkołami, placówkami ochrony zdrowia i organizacjami pozarządowymi,
- prowadzeniu dokumentacji zgodnie z przepisami prawa administracyjnego.

Praca ta odbywa się zarówno w siedzibie Ośrodka, jak i w terenie – w środowisku zamieszkania osób. Często wiąże się z koniecznością podejmowania decyzji w trudnych, konfliktowych lub niebezpiecznych sytuacjach. Wymaga dużej odpowiedzialności, umiejętności komunikacyjnych oraz zdolności do pracy pod presją czasu.

Wszyscy pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, budują wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Współpracują z działającymi w dzielnicy instytucjami, organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami i grupami nieformalnymi współtworzą politykę pomocy społecznej w dzielnicach Wałbrzycha.

Pracownicy socjalni w 2025 roku pracowali głównie na rzecz:

1. Osób starszych i niepełnosprawnych – podejmowane działania są nakierowane na aktywizację społeczną osób, które ze względu na wiek, chorobę i/lub niepełnosprawność nie mogą samodzielnie realizować swoich potrzeb życiowych oraz tworzenie sieci wsparcia, która umożliwi pomoc tym osobom w funkcjonowaniu w środowisku. Ze względu na stale rosnącą populację osób starszych i niepełnosprawnych, wypracowywane są nowe formy pracy socjalnej, zapobiegające zjawisku wykluczenia społecznego. W szczególnie trudnych okresach dla osób starszych, takich jak zima i lato pracownicy socjalni dodatkowo monitorują środowiska osób starszych.

2. Osób bezrobotnych – w stosunku do tej grupy klientów, praca pracowników socjalnych polega na podejmowaniu działań aktywizujących zawodowo i społecznie w celu zwiększenia szans klienta na podjęcie zatrudnienia. Nadal kontynuowana jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu w zakresie aktywizacji zawodowej klientów Ośrodka na mocy zawartych Porozumień w dniach 26.07.2018r. oraz 29.11.2022 r.

3. Rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi – założeniem pracy jest

zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci. Dotychczas wypracowane standardy oraz zdobyte doświadczenie pozwalają na systemowe podejście do pracy z rodziną. Jej celem jest udzielenie pomocy i wsparcia w przewyciężaniu występujących w rodzinie problemów i niwelowaniu istniejących zaniedbań. Cel ten realizowany jest zarówno poprzez indywidualną pracę socjalną, jak i formy grupowe. W sytuacjach zagrożenia dobra i bezpieczeństwa dziecka podejmowane są działania interwencyjne przy współudziale Policji oraz Sądu.

Szeroki zakres problemów skłania do sformułowania wniosków związanych z podkreśleniem wzrastającej i zmieniającej się roli pracowników socjalnych, a co za tym idzie potrzebę kreowania nowej pracy socjalnej – skoncentrowanej na interwencji kryzysowej i pomocy psychologicznej. Niezwykle istotną jest potrzeba wynagradzania pracowników socjalnych stosownie do znaczącej użyteczności ich zawodu, wspieranie ich poprzez supervizje oraz dostosowanie prawnych i finansowych instrumentów do współpracy profesjonalnych służb społecznych i ratowniczych.

Aby pracownik socjalny mógł sprawnie wykonywać swoje zadania, musi spełniać wiele wymogów, które formułuje ustawa o pomocy społecznej. Szczegółowe wytyczne dotyczą kwalifikacji niezbędnych do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego. Art. 116 wspomnianej ustawy określa, że pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- 1) posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych;
- 2) ukończyła studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej;
- 3) do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków:
  - a) pedagogika,
  - b) pedagogika specjalna,
  - c) politologia,
  - d) polityka społeczna,
  - e) psychologia,
  - f) socjologia,
  - g) nauki o rodzinie;
- 4) ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z kierunków, o których mowa w pkt 3.

Poza formalnymi kwalifikacjami, od pracowników socjalnych wymaga się znajomości przepisów z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, przeciwdziałania przemocy domowej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, umiejętności diagnozowania problemów społecznych, odporności na stres i umiejętności radzenia sobie z obciążeniem emocjonalnym, umiejętności pracy zespołowej i interdyscyplinarnej oraz stałego podnoszenia kwalifikacji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2025 roku zatrudniał łącznie 60 pracowników socjalnych, 1 osobę na stanowisku głównego specjalisty pracy socjalnej, 13 osób na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej, 9 osób na stanowisku specjalisty pracy socjalnej, 27 osób na stanowisku starszego pracownika socjalnego oraz 10 osób na stanowisku pracownika socjalnego.

Warto zaznaczyć, że ośrodki pomocy społecznej mają coraz więcej problemów ze

znajdowaniem pracowników, którzy mieliby odpowiednie kwalifikacje. Katalog uprawnień jest określony w ustawie bardzo wąsko, zasadne jest rozszerzenie dostępu do tego zawodu zwłaszcza, że od kilku lat pracownicy socjalni są jednymi z najbardziej poszukiwanych pracowników na rynku pracy. Trudność zawodu pracownika socjalnego odnosi się do również do konieczności posiadania odpowiednich kompetencji. Oprócz praktycznej znajomości przepisów i regulacji administracyjnych pracownik socjalny powinien posiadać ogólną wiedzę z zakresu socjologii, psychologii, zarządzania, pedagogiki, prawa czy ekonomii. Wszelkie potrzeby edukacyjne są więc na bieżąco monitorowane, pracownicy mają do dyspozycji szkolenia oraz warsztaty z zakresu specjalistycznych zagadnień z obszaru pracy socjalnej.

Podsumowując, praca pracowników socjalnych jest wymagająca, odpowiedzialna i społecznie niezwykle istotna. Wymaga wysokich kwalifikacji oraz ciągłego doskonalenia zawodowego. Jednocześnie rosnące wyzwania społeczne powodują potrzebę systemowego wzmocnienia tej grupy zawodowej – zarówno poprzez poprawę warunków pracy, jak i zwiększenie prestiżu zawodu.

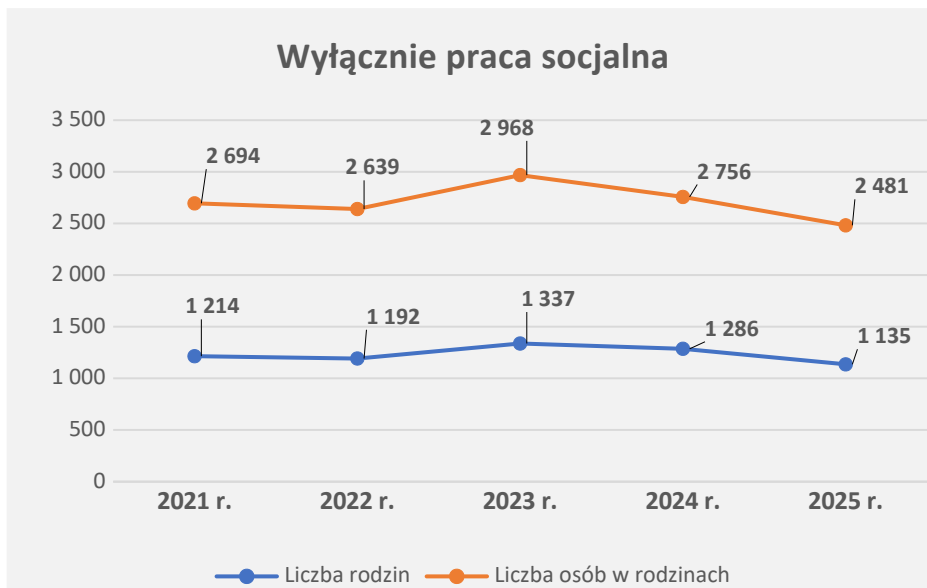
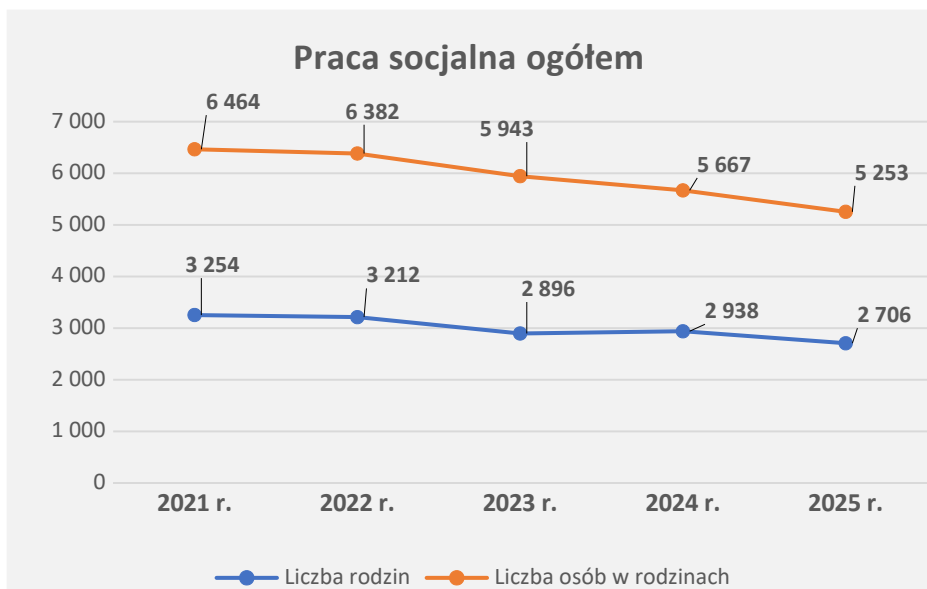
2.3.2. Praca socjalna

Skuteczne pomaganie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, pozostającym w trudnych sytuacjach życiowych, wymaga indywidualnego podejścia, które wykorzystuje metody adekwatne do zdiagnozowanego problemu.

Jedną z form pomagania jest praca socjalna, którą należy rozumieć jako zespół umiejętnie powiązanych ze sobą i zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Służyć ma rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup samopomocy. Praca socjalna to działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Zadaniem pomocy społecznej jest także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków marginalizacji społecznej osób oraz rodzin i jest świadczona bez względu na dochód, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy, prowadzona przez pracowników socjalnych.

W 2025 roku liczba osób i rodzin wymagających wsparcia w formie pracy socjalnej ze względu na problemy związane m. in. z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, mieszkaniowymi, uzależnieniami, przemocą domową, zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością oraz długotrwałą i ciężką chorobą zmalała w stosunku do roku ubiegłego. Dział ds. Pracy Socjalnej, wspiera osoby lub rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną, które nie korzystają z innej formy pomocy, w tym finansowej. Na dzień 01.01.2025 roku takich rodzin było 760, natomiast na dzień 31.12.2025 roku ilość wyniosła 652 rodziny. Spadek o 108 rodzin wynika z faktu intensywnych działań pomocowych podejmowanych przez pracowników socjalnych i usamodzielniania się rodzin, które nie wymagają dalszego wsparcia. Prowadzenie pracy socjalnej nierozzerwalnie związane jest z przeprowadzeniem dogłębnej diagnozy pojawiających się problemów, wymaga od pracowników socjalnych szczegółowego planu pracy, kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów i pochłaniania dużo czasu. Prowadzenie pracy socjalnej nierozzerwalnie związane jest z przeprowadzeniem dogłębnej

diagnozy pojawiających się problemów, wymaga od pracowników socjalnych szczegółowego planu pracy, kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów i pochłania zdecydowanie więcej czasu niż przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych i rozpatrywanie wniosków o udzielenie wyłącznie pomocy finansowej. Poniżej przedstawiono liczbę rodzin i liczbę osób w tych rodzinach, w których prowadzona jest praca socjalna ogółem oraz liczę osób i rodzin, w których prowadzona jest wyłącznie praca socjalna.

Kolejny wykres ukazuje stosunek liczby osób objętych pomocą w formie świadczeń przyznanych decyzją administracyjną w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem, bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania do liczby osób, u których prowadzona jest praca socjalna. Zaznaczyć należy, że jeżeli nawet jedna osoba w rodzinie korzysta z pomocy społecznej to praca socjalna prowadzona jest ze wszystkimi członkami

rodziny. W 2025 roku proporcje uległy nadal znacznej zmianie tj. 5253 osób objętych było pracą socjalną, natomiast spośród nich 4101 korzystało z pomocy w formie świadczeń przyznanych decyzją administracyjną bez względu na rodzaj świadczenia. Są to osoby, których dochody przekraczają kryteria dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej, nie korzystają z żadnej z form pomocy przyznawanej na drodze decyzji administracyjnej oraz wymagają podejmowania intensywnych działań wynikających z rodzaju występujących u nich problemów.

W 2025 r. zauważyć można wzrost liczby rodzin, którym przyznano świadczenia. Wzrost ten w stosunku do roku 2024 r. wynosi 101 rodzin.

Praca socjalna w latach 2021-2025 przedstawiona wraz ze jej wskaźnikiem, obliczanym jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.

	2021	2022	2023	2024	2025
Wskaźnik pracy socjalnej	120,83%	126,91%	124,72%	128,97%	113,74%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	2 693	2 531	2 322	2 278	2 379
Praca socjalna ogółem	3 254	3 212	2 896	2 938	2 706

2.3.3. Kontrakty socjalne

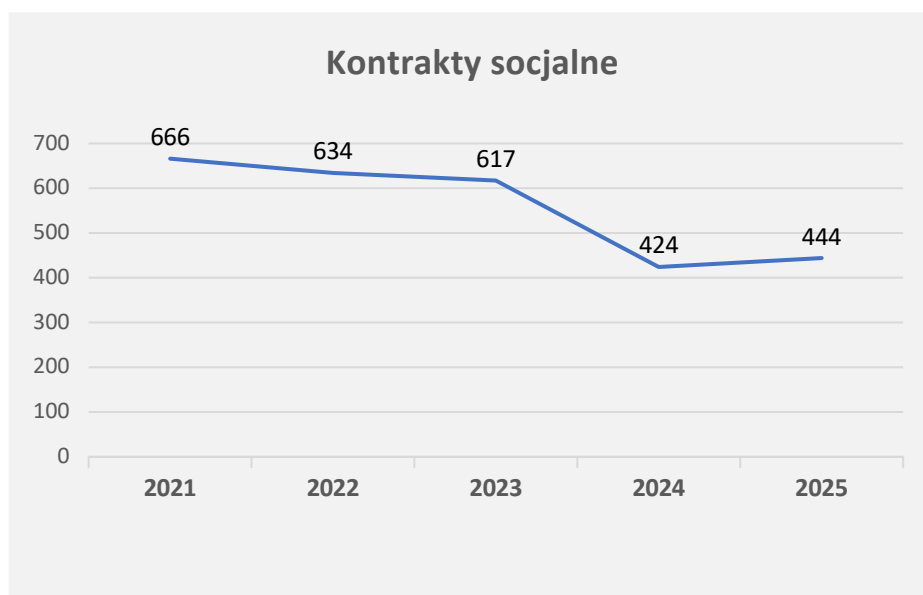
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu podejmuje wiele działań aktywizujących klientów pomocy społecznej do podejmowania starań w kierunku usamodzielnienia życiowego. Jedną z form aktywizacji jest praca socjalna z zastosowaniem kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny jest zindywidualizowaną, pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia

i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny i powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. Kontrakt socjalny jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji klientów pomocy społecznej. Umożliwia uaktywnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją, co w dalszej perspektywie ułatwia im uniezależnienie się od wsparcia z pomocy społecznej.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy świadczeń, uchylecia decyzji o ich przyznaniu lub wstrzymania świadczeń z pomocy społecznej.

Poniższy wykres pokazuje liczbę realizowanych kontraktów socjalnych w latach 2021-2025.

Kontrakty socjalne są zawierane z osobami ubiegającymi się o przyznanie pomocy. Od kilku lat liczba kontraktów socjalnych pozostawała na podobnym poziomie. W 2025 r. zauważalny jest wzrost sporządzonych kontraktów socjalnych.

Zawarte kontrakty socjalne w latach 2021-2025 przedstawione wraz z wskaźnikiem, obliczanym jako stosunek liczby rodzin objętych kontraktem socjalnym do rodzin, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.

	2021	2022	2023	2024	2025
Wskaźnik zawartych kontraktów socjalnych	24,73%	25,05%	26,57%	18,05%	18,66%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	2 693	2 531	2 322	2 348	2 379
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	666	634	617	424	444

2.3.4. Liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych

Dla przyznania świadczenia z pomocy społecznej niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Sposób przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wzór kwestionariusza określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnych interwencji ośrodka pomocy społecznej, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania wsparcia. Wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu, w dniach roboczych, w godzinach pracy podmiotu uprawnionego. Pracownik socjalny jest zobowiązany do sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie z urzędu. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznanego wsparcia. W ramach przeprowadzonego wywiadu pracownik dokonuje analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

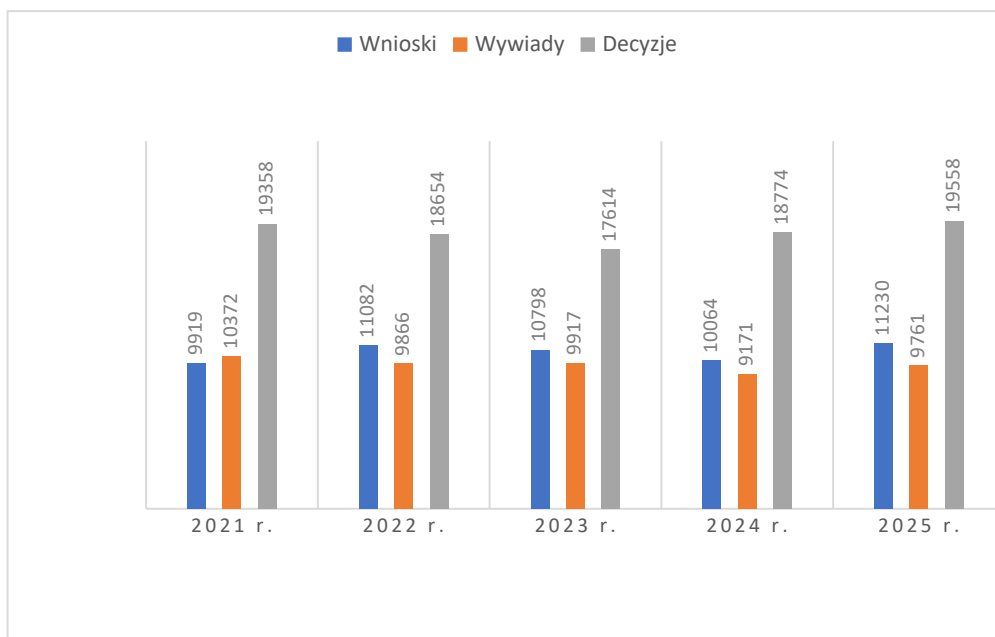
W 2025 roku wpłynęło 11230 wniosków o udzielenie pomocy, pracownicy socjalni przeprowadzili 9761 rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym 7914 w terminalach mobilnych.

2.3.5. Liczba wydanych decyzji administracyjnych

W sprawach dotyczących realizacji zadań ustawowych w roku 2025 wydano 19 558 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Dotyczyły one przyznawania świadczeń, naliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, naliczania odpłatności za usługi opiekuńcze, pobyt w ośrodkach wsparcia, potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zaznaczyć należy, że decyzje administracyjne wydawane są jedynie w przypadku pomocy finansowej, natomiast nie wydaje się ich prowadząc pracę socjalną, czy też poradnictwo specjalistyczne. W związku ze spadkiem prowadzonych postępowań administracyjnych podjęto decyzję o reorganizacji Działu Świadczeń Społecznych i zmniejszenie ilości etatów pracowników wydających decyzje.

Poniższy wykres ukazuje liczbę złożonych wniosków, przeprowadzonych wywiadów oraz wydanych decyzji administracyjnych.

2.4. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

W 2025 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu kontynuował realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2021 oraz Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 (FEPŻ). Program miał na celu zapewnienie trwałego i systematycznego wsparcia osobom oraz rodzinom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej poprzez udzielanie pomocy żywnościowej w formie artykułów spożywczych. FEPŻ stanowi uzupełnienie działań gminy realizowanych w ramach systemu pomocy społecznej, skierowanych do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wsparcie obejmuje m.in. świadczenia pieniężne, pomoc rzeczową oraz pracę socjalną ukierunkowaną na wzmacnianie samodzielności osób i rodzin. Program realizowany był również w powiązaniu z programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028. Z pomocy żywnościowej mogły korzystać osoby i rodziny spełniające kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Program realizowany był w kilkumiesięcznych cyklach, w ramach których obowiązywały określone zasady kwalifikowania i udzielania wsparcia. Do zadań pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej należało kwalifikowanie osób i rodzin do programu poprzez wydawanie skierowań uprawniających do odbioru artykułów żywnościowych. Dystrybutorem żywności na terenie miasta Wałbrzycha w 2025 roku była Caritas Diecezji Świdnickiej.

W 2025 roku wydano łącznie 1631 skierowania dla 3159 osób korzystających z pomocy żywnościowej.

2.5. Ocena realizacji celów

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów z zakresu pomocy finansowej.

Rok	Liczba mieszkańców Wałbrzycha zameldowanych na pobyt stały lub czasowy	Liczba osób objętych pomocą finansową	% mieszkańców Wałbrzycha objętych pomocą finansową	Liczba osób objętych pomocą w formie pracy socjalnej	% mieszkańców Wałbrzycha objętych pomocą w formie pracy socjalnej
2021	96 284	4 846	5,03	6 464	6,71
2022	94 490	4 527	4,79	6 382	6,75
2023	91 119	4 155	4,56	5 943	6,52
2024	93 324	3 868	4,14	5 667	6,07
2025	88 164	4 111	4,66	5 253	5,95

Jednym z celów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest udzielanie pomocy w formie świadczeń finansowych osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz wsparcia w formie działań pomocowych i wspierających osobom znajdującym się w kryzysie wynikającym z sytuacji w jakiej się znajdują.

Z powyższej tabeli wynika, że w roku 2025 nastąpił wzrost liczby osób objętych pomocą finansową, a jednocześnie spadek liczby osób objętych pomocą w formie pracy socjalnej. Jednakże, nadal procent osób objętych pracą socjalną jest wyższy niż osób korzystających wyłącznie z pomocy finansowej.

III. Współpraca ze społecznością lokalną

Organizowanie i wspieranie w rozwoju społeczności lokalnych jest ważnym nurtem w pomocy społecznej. Celem organizowania środowiska lokalnego jest zawsze wspomaganie jego rozwoju, aktywizowanie, inspirowanie do pozytywnych zmian, przekształcanie zachowań i postaw ludzi zamieszkałych w tym środowisku. Ważnym elementem jest również tworzenie warunków do właściwego rozwoju jednostek i grup należących do danej społeczności, jak również budowanie więzi emocjonalnych, przełamywanie anonimowości i izolacji społecznej.

Pracownik socjalny oprócz pracy z osobą czy rodziną podejmuje współpracę również ze społecznościami. Bywają na określonych terenach takie społeczności, które posiadają wspólne główne problemy. Pracownik socjalny bada przyczynę występowania tych problemów, szuka możliwości ich rozwiązania. Propozycje rozwiązań powinny mieć określony charakter – powinny zrzęcać ludzi w dążeniu do osiągnięcia postawionego celu, zmiany powinny prowadzić do poprawy sytuacji życiowej jednostek ze społeczności i całej społeczności. Przykładem pracy ze społecznością jest przeprowadzanie akcji, podejmowanie przedsięwzięć, realizacja projektu socjalnego itp.

Organizowanie i wspieranie w rozwoju społeczności lokalnych zaczyna być powoli ważnym nurtem w pomocy społecznej. Docenianie roli wspólnot w rozwiązywaniu problemów, tworzeniu planów i projektów odwołujących się do idei solidaryzmu społecznego, pracy na potencjałach ludzi i idei empowermentu są nową odsłoną aktywnej pomocy społecznej.

3.1. Działania na rzecz społeczności lokalnej

Celem działań na rzecz społeczności lokalnej jest wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych, poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności oraz ukierunkowywanie jej na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Aktywizowanie mieszkańców, zachęcanie i usamodzielnianie, pomaga osobom wykluczonym na nowo włączyć się do życia społecznego.

Podstawą działań jest budowanie sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności. Pracownicy socjalni w 2025 roku podejmowali szereg działań z zakresu wspierania osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pobudzających społeczną aktywność w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Uczestniczyli wraz ze społecznością lokalną w akcjach miejskich. Wiodącą rolę pełnią pracownicy socjalni, którzy pracują bezpośrednio w społeczności. To właśnie pracownicy socjalni działają w oparciu o faktyczne potrzeby ludzi mieszkających na danym obszarze i ich bezpośrednie doświadczenia, inspirują i mobilizują mieszkańców do podejmowania samodzielnych działań w celu rozwiązywania własnych problemów. Takie działania utwierdzają społeczność w jej rolach, przez co jest silniejsza i czuje realny wpływ na swoje otoczenie. We wszystkie działania angażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy.

W zależności od prowadzonych działań do współpracy zapraszani są partnerzy reprezentujący różne sfery życia społecznego oraz różne środowiska co umożliwia spojrzenie na problemy z szerszej perspektywy i daje większe możliwości działania. Na szczególną uwagę zasługuje stale poszerzająca się sieć takich kontaktów zarówno partnerów formalnych jak i nieformalnych. Dzięki współpracy wielu instytucji, firm prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje się osiągać pozytywne zmiany w społeczności lokalnej.

Pracownicy socjalni Działu ds. Pracy Socjalnej poprzez aktywne formy pracy socjalnej integrują mieszkańców objętych pogłębioną pracą socjalną z mieszkańcami prawidłowo funkcjonującymi tym samym niwelując zjawisko wykluczenia społecznego.

Pracownicy socjalni w 2025 roku podejmowali szereg działań z zakresu wspierania osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pobudzających społeczną aktywność, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Uczestniczyli również wraz ze społecznością lokalną w akcjach miejskich.

Dzięki zaangażowaniu wielu instytucji na mieszkańców Wałbrzycha czekało wiele atrakcji i możliwości edukacyjnych, rozwojowych. Różne grupy wiekowe brały aktywny udział w zajęciach organizowanych w ramach zawartej współpracy:

- **„Czysty Wałbrzych”** Pracownicy socjalni wraz z mieszkańcami dzielnicy Piaskowa Góra wzięli udział w corocznej akcji sprzątnięcia miasta Wałbrzych. Działanie miało na celu poprawę komfortu życia, zadbanie o środowisko, bezpieczeństwo, ochronę zdrowia, popraw wizerunku miasta, edukację i budowanie postaw obywatelskich.
- **„Warsztaty wielkanocne”** integracja z Seniorami z klubu RWS dzielnicy Piaskowa Góra. Warsztaty sprzyjały rozmowom, wymianie doświadczeń i budowaniu relacji. Ponadto rozwijaniu kreatywności i zdolności manualnych. Uczestnicy mieli okazję tworzyć unikalne

dekoracje, takie jak pisanki, palmy wielkanocne, stroiki, zajęce czy baranki. Zadania manualne pozwoliły oderwać myśli od codziennych zmartwień i obowiązków. Takie zajęcia sprzyjają wyciszeniu i poprawie samopoczucia.

- **„Kwesta Żonkilowa”** pracownicy socjalni wzięli udział w corocznej akcji charytatywnej, której celem jest wsparcie Hospicjum im. Jana Pawła II w Wałbrzychu, a konkretnie dzieci pod jego opieką. Zbiórka przeznaczona jest na rehabilitację dzieci terminalnie i nieuleczalnie chorych.
- **„Spotkanie partnerskie”** odbyło się spotkanie pracowników socjalnych, mieszkańców dzielnicy Piaskowa Góra, radnej Renaty Wierzbickiej, seniorów ze Stowarzyszenia „Mela” oraz przedstawicielki Związku Kombatantów Haliną Ćmikiewicz. Omówiono działania na rzecz społeczności lokalnej oraz wspólnie posprzątało siedzibę RWS przy ul. Hirszfelda 6.
- **„Majówka u Teresy”** odbyła się impreza pod hasłem „Dodajemy życia do lat” z udziałem pracowników socjalnych, mieszkańców oraz członków Sudeckiego Uniwersytetu III Wieku. Celem pikniku zdrowotnego było szerzenie wiedzy o profilaktyce i zdrowym stylu życia, zachęcanie do regularnych badań i wczesnego wykrywania chorób, a także edukowanie społeczeństwa na temat zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej. Uświadomienie mieszkańcom, że profilaktyka może być prosta, dostępna i przyjemna, często w formie bezpłatnych badań i konsultacji. Podczas spotkania odbyły się gry i zabawy.
- **„Piknik rodzinny”** Spotkanie w Parku Sybiraków, gry i zabawy integracyjne, kino plenerowe dla dzieci z udziałem pracowników socjalnych DPS, Działu Profilaktyki, Działu Wspierania Placówek Dziennych i innych instytucji miasta. Celem było wzmacnianie więzi rodzinnych, budowanie relacji społecznych, aktywne spędzanie czasu, wspólna rozrywka i relaks, edukacja i rozwój, budowanie pozytywnej atmosfery w społeczeństwie Wałbrzych.
- **„Lokalne spotkanie”** odbyło się spotkanie w siedzibie RWS „Piaskowa Góra” z strażakiem Tomaszem Kwiatkowskim i policjantem Aleksandrem Karkosz. Spotkanie edukacyjne poświęcone uświadomieniu i przekazaniu informacji mieszkańcom jakie zagrożenia mogą występować w sieci poprzez udostępnianie swoich danych osobowych. Ponadto w spotkaniu przedstawiono informacje dotyczące korzystania z czujników dymu i tlenu węgla. Odniesiono się do kampanii „Zmarł bo nikt nie zapukał”.
- **„Wspólne kolędowanie i warsztaty manualne”** w siedzibie Rady Wspólnoty Samorządowej Piaskowa Góra odbyły się zajęcia rękodzieła – robienie stroików świątecznych, wspólnie kolędowanie. Tworzenie stroików, spędzania czasu pracowników socjalnych ze społecznością lokalną. Warsztaty sprzyjały rozmowom, wymianie doświadczeń i budowaniu relacji. Kolędowanie przybliżyło mieszkańców do nadchodzących świąt. Odbyła się pogadanka na temat polskich tradycji świątecznych.
- **„Senior Wszystko Wie”** Dzienny Dom Pomocy Społecznej ul. Niepodległości 78. Spotkanie edukacyjne z podopiecznymi DDP, mające na celu przedstawienie aktualnej oferty dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, w tym omówienie zasad i wymogów do wniosku o świadczenie wspierające, przedstawienie oferty aktywizacji społecznej dla osób niepełnosprawnych np. udział w Projekcie „Cztery Kąty”.
- **„Kreatywny Dzień Dziecka”** w ZSP Nr 5. Kreatywny dzień Dziecka wspierał rozwój, wyobraźnię i radość dzieci poprzez twórcze aktywności. Celem było alternatywne spędzanie wolnego czasu, kreatywne zabawy takie jak malowanie kamieni pobudza wyobraźnię i pozwala dzieciom wyrazić siebie w unikalny sposób. Prace plastyczne rozwijają zdolności

manualne, koordynację wzrokowo-ruchową oraz precyzję, uczą współpracy grupowej. Budowanie pewności siebie, integracja z rówieśnikami, nauka.

- **„Blżej Seniora II – Nowa Oferta”** Dzienny Dom Pomocy Kasztelańska 7. Spotkanie edukacyjne z pracownikami Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mające na celu przedstawienie aktualnej oferty dla osób z niepełnosprawnościami. Edukacja, zwiększenie świadomości na temat możliwości otrzymania konkretnej pomocy udzielanej przez instytucje.
- **„Piknik pod chmurką”** Spotkanie mieszkańców ul. Poselskiej oraz pobliskich okolic, mające na celu przedstawienie oferty „Mieszkanie wytchnieniowe”. Celem była integracja i wzmacnianie więzi sąsiedzkich, budowanie relacji społecznych, aktywne spędzanie czasu, wspólna rozrywka i relaks, edukacja i rozwój, budowanie pozytywnej atmosfery w społeczeństwie.
- **„Jasełka”** przedstawienie zorganizowane przy współpracy z Seniorami z Klubu Seniora „Uśmiech” na Nowym Mieście oraz Zespołem Szkolno Przedszkolnym nr 4 Wałbrzychu. Celem była integracja seniorów ze społecznością lokalną, łączenie pokoleń, wspieranie seniorów, podniesienie poziomu życia seniorów.
- **„Górskie Sapacze”** akcja charytatywna organizowana wspólnie z Seniorami z Klubu Seniora „Uśmiech” na Nowym Mieście na rzecz Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Wałbrzychu. Celem było zgromadzenie środków finansowych dla Schroniska, karmy dla bezdomnych zwierząt, zachęcanie do aktywności fizycznej, czerpanie przez mieszkańców radości z pomagania, integracja ze społecznością, pracownikami różnych Instytucji.
- **„Warsztaty oddechowe”** warsztaty zorganizowane dla Seniorów z Klubu Seniora „Uśmiech” na Nowym Mieście z psychologiem MOPS Jackiem Balazs. Celem było wspieranie seniorów, podniesienie poziomu życia, zachęcanie do aktywności życiowej, wsparcie psychologiczne podczas warsztatów oraz indywidualne po wcześniejszym umówieniu terminu, nauka pracy ze stresem i świadomego oddychania.
- **„Warsztaty Wielkanocne”** integracja z Seniorami z PZERil (Stary Zdrój). Wspólne tworzenie dekoracji, spędzania czasu pracowników socjalnych ze społecznością lokalną. Warsztaty sprzyjały rozmowom, wymianie doświadczeń i budowaniu relacji. Ponadto rozwijanie kreatywności i zdolności manualnych. Uczestnicy mieli okazję tworzyć unikalne dekoracje, takie jak pisanki, palmy wielkanocne, stroiki, zajęcia czy baranki. Zajęcia artystyczne podziały na wszystkich odprężająco. Zadania manualne pozwoliły oderwać myśli od codziennych zmartwień i obowiązków. Takie zajęcia sprzyjają wyciszeniu i poprawie samopoczucia. **„Kamyczkowe budki”** umieszczenie na terenie naszego miasta 10 budek wymiany kamyczków, we współpracy z MZUK. Celem było umożliwienie mieszkańcom wspólnej zabawy, rozwijanie własnych pasji i hobby oraz potrzeby poznawania i rozszerzania grona ludzi fascynujących się wspólną zabawą.
- **„Kamyczkowi zbieracze”** cykliczne spotkania fascynatów zabawy. Łączenie pokoleń poprzez wspólne prace manualne. Integracja i wskazanie możliwości spędzania czasu wolnego. Rozwijanie umiejętności kreatywnego myślenia, rozwijanie wspólnych pasji, wskazywanie możliwości spędzania czasu wolnego w różnych grupach społecznych tj. Seniorzy, uczestnicy projektu w RCWiP, uczniowie szkół.
- **„Nauka pływania”** pod okiem trenera UKS „ALFA”. Zorganizowanie bezpłatnych zajęć nauki pływania dla dzieci z miasta Wałbrzycha. Cykliczne zajęcia 1 raz w tygodniu na basenie w 4 LO z trenerem. Celem było propagowanie zdrowego stylu życia, pomoc rodzinom

w organizacji czasu wolnego.

- **„Bezpieczny Senior”** spotkanie z ratownikiem medycznym, policjantem. Ukazanie seniorom zagrożeń oraz sposobu reakcji na zagrożenia. Edukacja seniorów Filie Bibliotek w Sobięcinie i na Białym Kamieniu.
- **„Dzień Pluszowego Misia”** zajęcia dla dzieci z dzielnicy Biały Kamień. Kreatywne zagadki o misiach, wspólne czytanie, rozbudzanie pasji czytania i rozbudzanie ciekawości świata. Celem było budowanie poczucia bezpieczeństwa, rozwijanie emocji i empatii, integracja grupy, rozwijanie wyobraźni, kreatywności, wzmocnienie umiejętności komunikacyjnych.
- **„Festyn Rodzinny”** zorganizowany na terenie ZSP nr 1 w Wałbrzychu. Celem była integracja społeczności lokalnej, wzmocnienie współpracy środowiskowej i wykorzystanie potencjału mieszkańców, zachęcanie do aktywnego spędzania wolnego czasu.
- **„Lekcja edukacyjna – ziołowy ogród”** Wspólna wędrowka po parku w poszukiwaniu ziół oraz przygotowywanie mieszanek ziołowych. Celem było rozróżnianie poszczególnych ziół, ich właściwości zdrowotne i ich wykorzystanie w kuchni, gospodarstwie domowym. Współpraca z Moniką Karpińską.
- **„Bezpieczne wakacje nad morzem, w górach, w lesie, nad jeziorem”** współpraca z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w Wałbrzychu - omówienie zasad bezpieczeństwa podczas wakacji, lekcja edukacyjna.
- **„Piknik rodzinny”** spotkanie w Parku Rusinowa, gry i zabawy integracyjne dla dzieci z udziałem pracowników socjalnych DPS, Działu Profilaktyki, Działu Wspierania Placówek Dziennych i innych instytucji miasta Wałbrzych. Celem była integracja i wzmacnianie więzi rodzinnych, budowanie relacji społecznych, aktywne spędzanie czasu, wspólna rozrywka i relaks, edukacja i rozwój.
- **Kampania „Zmarł ,bo nikt nie zapukał”** celem tej inicjatywy jest uświadomienie mieszkańców naszego miasta – szczególnie osiedli mieszkaniowych – na los osób żyjących samotnie, często niewidocznych w codziennym życiu wspólnoty sąsiedzkiej. Kampania ma charakter informacyjno-edukacyjny i jest prowadzona w przestrzeni osiedlowej oraz mediach lokalnych i społecznościowych. Kampania prowadzona we współpracy z Policją, Strażą Pożarną i służbami ratunkowymi, przygotował kampanię społeczną pn. „Zmarł, bo nikt nie zapukał”. W ramach działań przeprowadzono m. in.: kolportaż ulotek do skrzynek pocztowych mieszkańców bloków, wywieszenie plakatów na klatkach schodowych, kampanię internetową i akcję medialną, konferencję prasową inaugurującą kampanię – z udziałem przedstawicieli wszystkich partnerów.
- **Kampania “Trzymamy Cię”** to społeczna kampania profilaktyczno - edukacyjna zainicjowana w Wałbrzychu przez Dział Profilaktyki, mająca na celu przeciwdziałanie kryzysom psychicznym wśród dzieci i młodzieży, wywołanych m. in. przemocą domową, rówieśniczą w tym hejtem oraz zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, budowanie wrażliwości i umiejętności wsparcia w społeczności lokalnej. Kampania finansowana jest z środków Fundacja Księżnej Deisy von Pless. Dzięki temu możliwe było uruchomienie punktów wsparcia psychicznego, organizacja wydarzeń edukacyjnych i działalność mobilnych konsultacyjnych punktów psychologicznych w szkołach. Główne cele kampanii to: zapobieganie kryzysom psychicznym u młodych osób, w tym: depresji, samouszkodzeń i myśli samobójczych, wzmocnienie umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych, wyposażenie dorosłych (rodziców, nauczycieli, specjalistów) w wiedzę i narzędzia praktyczne do wspierania młodzieży, promowanie solidarności i wsparcia społecznego dla osób

w trudnościach emocjonalnych. Zbudowana sieć wsparcia ma za zadanie podtrzymanie człowieka w kryzysie. Pokazanie mu, że nie jest sam i że może otrzymać pomoc.

Najważniejsze działania w ramach kampanii:

Czerwony Marsz Wsparcia

W Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom zorganizowany został marsz ze 124 czerwonymi balonami – każdy balon symbolizuje jedną z tragedii młodych osób, które w 2024 roku odebrały sobie życie. Marsz miał na celu budowanie społecznej solidarności i zwrócenie uwagi na problem oraz zachęcenie do otwartej rozmowy o zdrowiu psychicznym dzieci i młodzieży.

Mobilne Punkty Konsultacyjne

W szkołach średnich i innych placówkach działają mobilne punkty, w których uczniowie mogą porozmawiać z psychologiem lub specjalistą zdrowia psychicznego. To element praktycznego wsparcia dostępnego „tu i teraz”.

Konferencje i szkolenia „Pierwsza Pomoc Emocjonalna”.

Organizowane są konferencje edukacyjne dla dorosłych – rodziców, nauczycieli, pedagogów, psychologów i pracowników socjalnych – mające nauczyć jak rozpoznawać sygnały kryzysu i udzielać efektywnego wsparcia emocjonalnego młodym osobom.

Znakiem kampanii jest czerwony balon – symbol życia, odwagi, wsparcia i solidarności z osobami przeżywającymi trudne emocje.

W ramach kampanii „Trzymamy Cię” skorzystało:

- 27 dzieci w kryzysie, w tym 8 korzysta ze stałej opieki w CAL(punkt stacjonarny),
- 2 osoby były skierowane do szpitala,
- 305 uczniów skorzystało z psychoedukacji,
- 331 rodziców skorzystało z psychoedukacji.

Praca ze społecznością lokalną jest to proces wymagający dużego nakładu pracy przy użyciu konkretnych narzędzi, zdobyciu zaufania partnerów oraz wypracowaniu jasnych dla wszystkich zasad współpracy. Dzięki temu osiągnięto zamierzone efekty. Korzyści dla mieszkańców są związane zarówno z poprawą jakości ich życia w wyniku rozwiązania lub zminimalizowania problemów i zaspokojenia określonych potrzeb, a także ze zwiększeniem poziomu ich podmiotowości, samooceny, aktywności i zaangażowania we wspólne sprawy. Do wymiernych efektów pracy na rzecz społeczności lokalnej można również zaliczyć zwiększenie zaangażowania mieszkańców oraz ich odpowiedzialności zarówno za własne sprawy, jak i sprawy społeczności oraz gminy. MOPS realizując środowiskową metodę pracy socjalnej staje się instytucją poszukującą skutecznych form pomocy, profesjonalnego działania, a przede wszystkim dostosowaną do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych. Ośrodek staje się otwarty i elastyczny na nowoczesne wyzwania w pomocy społecznej. Rola MOPS zasadniczo powinna ulegać zmianie, z urzędu wypłacającego świadczenia, do roli aktora społecznego budującego kapitał społeczny. Dzięki pracy na rzecz społeczności lokalnej na przestrzeni ostatniego roku obserwujemy pozytywną zmianę wizerunku MOPS, został podniesiony jego prestiż wzrasta zaufanie przedstawicieli innych instytucji, organizacji pozarządowych, sektora biznesowego a przede wszystkim lokalnej społeczności.

IV. System opieki nad osobami niepełnosprawnymi oraz starszymi

4.1. Praca socjalna

Praca socjalna z osobami starszymi to działania podejmowane przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej polegające na wzmacnianiu dobrostanu osoby starszej w tym utrzymywanie, wspieranie i poszerzanie niezależności osobistej oraz aktywności poprzez wzmacnianie jej zdolności sprawczej. W Wałbrzychu liczba osób w wieku senioralnym systematycznie zwiększa się, wobec tego pracownicy socjalni koncentrowali swoje działania w zakresie rozeznawania ich potrzeb i udzielania możliwie najbardziej efektywnej pomocy. Opis działań w dzielnicach miasta przedstawiono poniżej.

W dzielnicach Podzamcze oraz Piaskowa Góra niezbędna była współpraca pracowników socjalnych działów ds. diagnozy i pomocy społecznej oraz pogłębionej pracy socjalnej. Wspólne wejścia w środowisko usprawniały przepływ informacji, decyzje podejmowane były wspólnie, pracownicy socjalni dzielili się obowiązkami. W roku 2025 częstym działaniem było niezwłoczne objęcie usługami opiekuńczymi. W dzielnicach zamieszkuje wielu seniorów, w związku z tym pracownicy socjalni podejmowali bardzo często działania związane przede wszystkim ze sprawnym nawiązaniem kontaktów z lekarzem, pielęgniarką środowiskową, pomocy w zakupie leków.

Anonimowość dzielnicy i brak wcześniejszych zgłoszeń ze środowiska powodowało, że często podczas interwencyjnych działań pracownika osoba wymaga natychmiastowej interwencji lekarza psychiatry. W związku ze złym stanem zdrowia konieczne było również w przypadku kilku osób w wieku senioralnym skierowanie wniosku do sądu o przymusowe leczenie psychiatryczne lub do prokuratury o rozważenie wniosku o ubezwłasnowolnienie. Praca socjalna z osobami starszymi i zależnymi polegała również na motywowaniu do leczenia, rozmowach wspierających oraz motywujących do zmiany – w zależności od problemu, często osoby te nie wyrażały zgody na usługi opiekuńcze mając trudności w samodzielnym funkcjonowaniu. Praca socjalna opiera się na budowaniu zaufania, zawiązaniu relacji w celu poprawy funkcjonowania osób starszych i samotnych.

Pracę socjalną podjęto z 287 osobami, które mają orzeczone różne stopnie niepełnosprawności bądź osoby, które jeszcze nie posiadają orzeczenia. Osoby te wymagały wsparcia w rozwiązywaniu bieżących problemów związanych ze sprawami urzędowymi jak również pomocy przy załatwianiu wizyt lekarskich, towarzyszeniu podczas wizyt lekarskich, realizacji recept w aptece, kontaktu z działem rehabilitacji, poradniami specjalistycznymi, zakładami opiekuńczo – leczniczymi. W ramach pracy socjalnej wszystkie osoby niepełnosprawne były informowane o możliwym wsparciu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pracownicy socjalni pomagali złożyć wnioski o dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, uzyskania dopłat do sprzętów ułatwiających komunikowanie. Podejmowane były również działania, pomagające uzyskać różnego rodzaju świadczenia w tym wspierające z ZUS. Wielokrotnie organizowana była zbiórka potrzebnej odzieży lub dostarczenie żywności z magazynu przy ul. Mickiewicza 7. Pracownicy socjalni utrzymują stały kontakt z rodzinami osób niepełnosprawnych.

Pracę socjalną z osobami starszymi podjęto z 222 osobami. Była głównie ukierunkowana na to, aby osoby te jak najdłużej utrzymały samodzielność w miejscu swojego zamieszkania. Zapobiegano głównie osamotnieniu oraz izolacji społecznej, monitorowano

sytuację poszczególnych osób i dostosowywano plan wsparcia do konkretnych potrzeb. Dostarczano informacji na temat dostępnych świadczeń, programów pomocy oraz edukowano osoby starsze i ich rodziny na temat praw oraz przysługujących im świadczeń i uprawnień. Osoby starsze były aktywizowane pod kątem udziału w projektach, aby przeciwdziałać osamotnieniu. Całość działań miała na celu stworzenie warunków do godnego i aktywnego życia, a także wspierania osób starszych w utrzymaniu jak największej niezależności i samodzielności.

Osoby starsze w większości samotne wykazywały bardzo dużą nieufność, były ostrożne w podejmowaniu decyzji co do proponowanych form pomocy, często potrzebowały towarzystwa oraz czasu do zastanowienia. Często poprzez rozeznanie środowiska, rozmowy z sąsiadami osoby te zostawały objęte pomocą w ramach Korpusu Wsparcia Seniorów, pomocy wolontariuszy, pomocy Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w formie asystentów osoby niepełnosprawnej, dopłat do pieluchomajtek, kontaktów ze sklepami medycznymi, pomocy w składaniu wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych, utrzymywanie kontaktu z ZUS, odbieranie zaświadczeń o dochodach bądź nieformalnej pomocy sąsiedzkiej zainicjowanej przez pracowników socjalnych. Seniorzy byli włączani w życie społeczności lokalnej. W roku 2025 osoby starsze brały udział w prowadzonych działaniach środowiskowych, otrzymywały pomoc w ramach programu Caritas, poczęstunku wigilijnego organizowanego przez Hotel Maria, paczek świątecznych, pomocy w robieniu zakupów oraz innej świadczonej przez wolontariuszy.

W obszarze pracy socjalnej z osobami starszymi oraz zależnymi istniała potrzeba kompleksowego wsparcia, która obejmowała różnorodne aspekty ich życia. Jednym z kluczowych obszarów działań było tworzenie spersonalizowanego planu wsparcia. Ten plan uwzględniał indywidualne potrzeby i cele osoby starszej czy zależnej. Przy wspieraniu jej w ubieganiu się o świadczenia socjalne, takie jak emerytury, renty czy inne formy wsparcia finansowego. W codziennym funkcjonowaniu starano się zapewnić wielu mieszkańcom dostęp do odpowiedniej opieki zdrowotnej, motywując do korzystania z konsultacji specjalistycznych, w nielicznych przypadkach koordynując wizyty lekarskie i monitorując leczenie.

W obszarze relacji społecznych podejmowano działania, zmierzające do rozwijania kontaktów społecznych osób starszych inicjując ich udział w aktywnościach społecznych, klubach seniora, co miało na celu zapobieganie izolacji społecznej.

Kluczowe stało się monitorowanie sytuacji danej osoby i dostosowywanie planu wsparcia do ewentualnych zmian w jej potrzebach czy zdrowiu. Wówczas pełniono rolę edukatora, dostarczając informacji na temat dostępnych świadczeń, programów pomocy oraz edukując osoby starsze i ich rodziny na temat praw i obowiązków, form zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz form opieki całodobowej. Całość kompleksowych działań miała na celu tworzenie warunków do godnego i aktywnego życia dla osób starszych.

4.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przysługują osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub rodzina nie jest w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Przysługują w szczególności osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają pomocy innych osób, osobom pozostającym w rodzinie, jeżeli rodzina – mimo wspólnego zamieszkiwania – nie może zapewnić odpowiedniej opieki oraz

osobom wymagającym specjalistycznych usług opiekuńczych, dostosowanych do rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności (np. w przypadku zaburzeń psychicznych). Przyznawane są decyzją administracyjną, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, z uwzględnieniem sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o wsparcie.

Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, w tym m.in.: pomoc w czynnościach higienicznych, przygotowywanie posiłków, robienie zakupów, utrzymanie czystości w mieszkaniu, załatwianie spraw urzędowych, zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze przynoszą wymierne korzyści osobom z nich korzystającym. Przede wszystkim zwiększają poczucie bezpieczeństwa poprzez regularny kontakt z opiekunem, ograniczają ryzyko zaniedbań zdrowotnych i bytowych, zmniejszają poczucie osamotnienia oraz umożliwiają szybką reakcję w sytuacjach pogorszenia stanu zdrowia. Stała obecność osoby świadczącej pomoc sprzyja monitorowaniu sytuacji życiowej podopiecznego i pozwala na wczesne identyfikowanie zagrożeń.

Jedną z najważniejszych funkcji usług opiekuńczych jest umożliwienie osobom niesamodzielnym pozostania w swoim dotychczasowym środowisku zamieszkania. Dzięki temu wiele osób nie musi korzystać z całodobowych form opieki instytucjonalnej, takich jak na przykład domy pomocy społecznej.

W roku 2025 osoby korzystały z usług w wymiarze od 2 do 8 godzin dziennie w zależności od ich sytuacji zdrowotnej oraz zdolności do samoobsługi. Wydatki na usługi opiekuńcze podlegały zwrotowi w całości lub części, jeżeli dochód na osobę w rodzinie przekraczał kwotę kryterium dochodowego określonego w ustawie i były zgodne z zasadami ustalonymi Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha

W 2025 roku wsparciem w formie usług opiekuńczych zostało objętych 347 osób, a koszt realizacji usług wyniósł 5 348 825 zł. Koszty usług mogły podlegać częściowemu lub całkowitemu zwrotowi w sytuacji, gdy dochód przypadający na osobę w rodzinie przekraczał ustawowe kryterium dochodowe. Zasady odpłatności oraz warunki zwalniania z opłat zostały określone w uchwale Rady Miejskiej Wałbrzych, która ma kompetencję do określenia szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi oraz warunków zwalniania z tych opłat. Koszt usług został ustalony w wyniku postępowania przetargowego, które wyłoniło jako realizatora firmę MG Partner. Od 1 stycznia 2025 r. koszt jednej godziny usług opiekuńczych wynosił 40,77 zł i wzrósł w stosunku do ubiegłego roku o 3,20 zł, od 16 marca 2025 r. wzrósł do kwoty 41,67 zł.

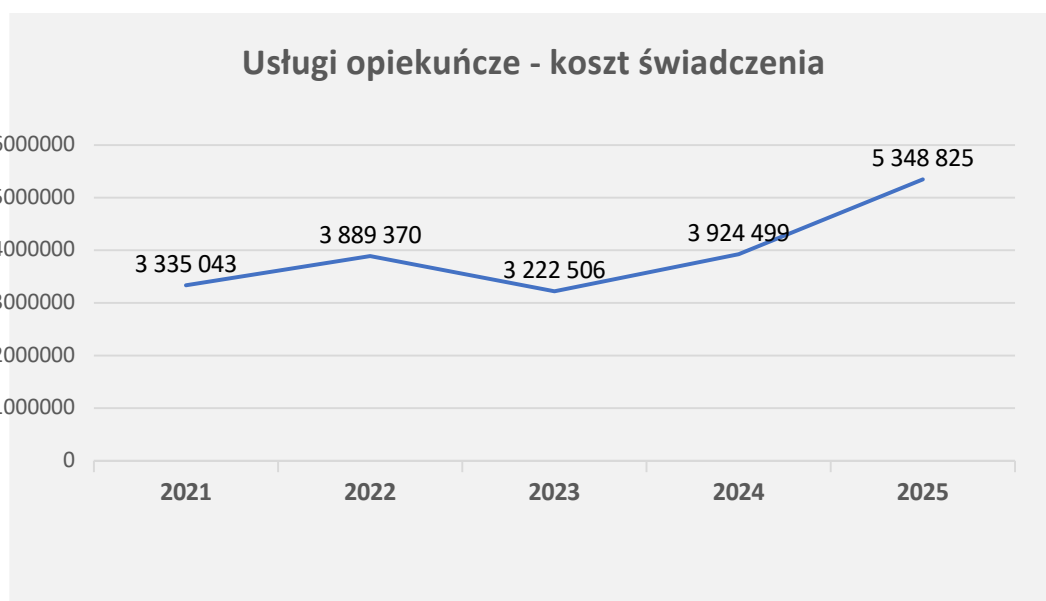
Ilość osób objętych tą formą wsparcia wzrosła o 41 osób. W związku ze zwiększeniem ilości osób objętych tą formą wsparcia oraz zwiększeniem kosztu 1 godziny usług kwota ich realizacji znacząco wzrosła w stosunku do roku ubiegłego. Wynika to z faktu, że kształt obecnych przepisów nie daje żadnej elastyczności w sposobie naliczania dochodu oraz możliwości odliczania od niego faktycznych i istotnych wydatków. Jednocześnie określone ustawą progi dochodowe, które od 1 stycznia 2025 roku wynoszą 1010 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 823 zł dla osoby w rodzinie oraz minimalne wynagrodzenie, które od 1 stycznia 2025 roku wynosiło 4 666 zł spowodowały wzrost kosztów odpłatności za usługi. Uwzględniając rosnące potrzeby mieszkańców Wałbrzycha i konieczność udzielania im wsparcia pracownicy socjalni podejmowali indywidualne działania zmierzające do

zaangażowania w świadczenie pomocy rodziny oraz środowiska lokalnego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane w 2025 r. przez firmę BBR Consulting, były świadczone w dwóch rodzinach, skorzystało z nich dwoje dzieci, zrealizowano łącznie 518 godzin, których łączny koszt wyniósł 84 952 zł. Średni koszt godziny wyniósł 164 zł.

Poziom jakości usług opiekuńczych był regularnie monitorowany przez pracowników socjalnych. Wykonawca pozostawał w stałym kontakcie z pracownikami MOPS, został ponadto zobowiązany do przekazywania informacji drogą mailową dotyczących sytuacji w środowiskach oraz z podjętych działań.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w 5 rodzinach dla 6 dzieci z zaburzeniami przez specjalistów firmy BBR Consulting, z którą podpisano umowę. Pełny koszt realizacji usług finansowany był z budżetu państwa w wysokości 187 785 zł.

Podsumowując, usługi opiekuńcze są istotnym instrumentem polityki społecznej, który nie tylko poprawia jakość życia osób wymagających wsparcia, ale także realnie wpływa na ich bezpieczeństwo oraz umożliwia jak najdłuższe funkcjonowanie w warunkach domowych.

4.3. Sieć lokalnych Dziennych Domów Pomocy

Dzienne Domy Pomocy przynoszą wymierne korzyści zarówno osobom wymagającym wsparcia, jak i ich rodzinom oraz całej społeczności lokalnej.

Korzyści dla osób korzystających z wsparcia DDP:

- Przeciwdziałanie samotności i izolacji społecznej - Dienne Domy Pomocy zapewniają codzienny kontakt z innymi osobami, co ogranicza poczucie osamotnienia i wykluczenia.
- Aktywizacja społeczna i fizyczna - uczestnicy biorą udział w zajęciach terapeutycznych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych, co poprawia ich

sprawność fizyczną oraz kondycję psychiczną.

- Wsparcie specjalistyczne - uczestnicy mają dostęp do opieki wykwalifikowanego personelu, co zwiększa poczucie bezpieczeństwa.
- Utrzymanie samodzielności - regularna aktywizacja pozwala dłużej zachować niezależność i opóźnia konieczność umieszczenia w całodobowych placówkach opiekuńczych.

Od listopada 2014 roku, przy ul. Kasztelańskiej działa Dzienny Dom Pomocy, utworzony w ramach Rządowego Programu „Senior Wigor”. Placówka dostosowana jest do pobytu 20 osób w wieku senioralnym, którym zapewnia się wyżywienie, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne, terapeutyczne. W godzinach wieczornych, w DDP działa Klub Seniora skupiający mieszkańców pobliskich dzielnic. Dzienny Dom Pomocy jest placówką filialną Domu Seniora Rusinowa.

Od stycznia 2020 roku funkcjonuje drugi w mieście Dzienny Dom Pomocy Senior Plus. Punkt powstał na parterze kamienicy przy ul. Niepodległości 78 w dzielnicy Podgórze. Remont wykonano dzięki wsparciu finansowemu z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu Senior+ oraz wkładowi własnemu gminy. Na potrzeby seniorów przygotowano zaplecze w postaci dużej Sali ogólnej, kuchni i sanitariatów, a także gabinetu pielęgniarki. W ramach pobytu seniorzy mają zapewnioną opiekę przez 8 godzin od poniedziałku do piątku, dostęp do specjalistów oraz dwa posiłki. Na potrzeby seniorów zatrudniono terapeutę zajęciowego, animatorów kultury, rehabilitanta, fizykoterapeutę, a także pielęgniarkę.

4.4. Domy Pomocy Społecznej

Do domów pomocy społecznej kierowane są osoby, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku, a dla których zapewniana przez rodzinę lub Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opieka jest niewystarczająca.

W 2025 roku działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały na celu udzielenie wsparcia osobom wymagającym pomocy w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb przy wykorzystywaniu wszystkim możliwości pomocy środowiskowej. W przypadku braku takiej możliwości oraz w sytuacji gdy stan zdrowia osób ustalony na podstawie opinii lekarskich nie rokował na wyzdrowienie, a pozostanie w miejscu zamieszkania stanowiłoby dla nich zagrożenie dla zdrowia lub życia, pracownicy proponowali możliwość skorzystania z zasobów instytucjonalnych tj. ośrodków wsparcia oraz domów pomocy społecznej.

W zakresie działań realizowanych przez pracowników w szczególności wpisane jest kierowanie, umieszczanie i ustalanie opłat za pobyt w domach pomocy społecznej.

W 2025 roku w domach pomocy społecznej przebywały 316 osób w tym:
Na terenie miasta Wałbrzych funkcjonują 3 domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz przewlekle somatycznie chorych:

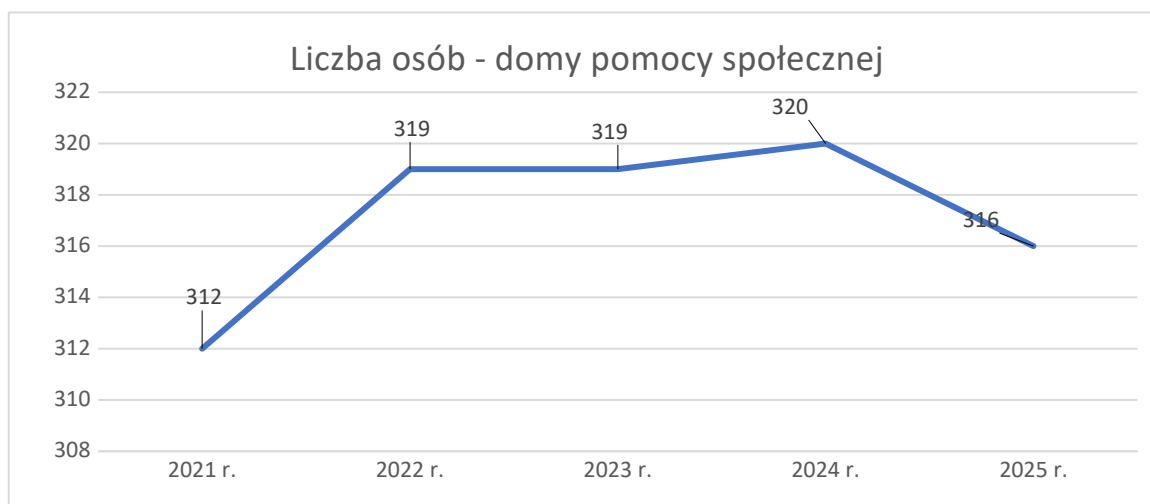
1. Dom Seniora Rusinowa przy Osiedlu Górniczym 19A, przeznaczony jest dla 49 osób. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2025 roku 7 991,63
2. Dom Seniora Biały Kamień przy ul. Andersa 162A, przeznaczony dla 30 osób. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2025 roku 9 289,99 zł.

3. Dom Pomocy Społecznej przy ul. II Armii, przeznaczony jest dla 38 osób. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2025 roku 8 630,33 zł.

W 2025 r. do domów pomocy społecznej skierowano łącznie 40 osób (w tym 18 kobiet i 22 mężczyzn). W przypadku 7 osób do umieszczenia doszło na podstawie postanowienia sądu. Z uwagi na pilną potrzebę objęcia całodobową opieką, 8 osób z ogółu kierowanych zostało umieszczonych w placówkach poza Wałbrzychem. Na dzień 31 grudnia w domach pomocy społecznej przebywały 285 osób, na umieszczenie oczekiwało 16 osób (w tym 8 do placówki dla chorych somatycznie, 6 osób do dps o profilu psychiatrycznym.). W minionym okresie sprawozdawczym 28 pensjonariuszy zmarło, 2 zrezygnowało z pobytu, jedna osoba została umieszczona w hospicjum.

W okresie od 2021 roku liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej pozostaje na bardzo podobnym poziomie. W ubiegłym roku zmniejszyła się o 4 osoby.

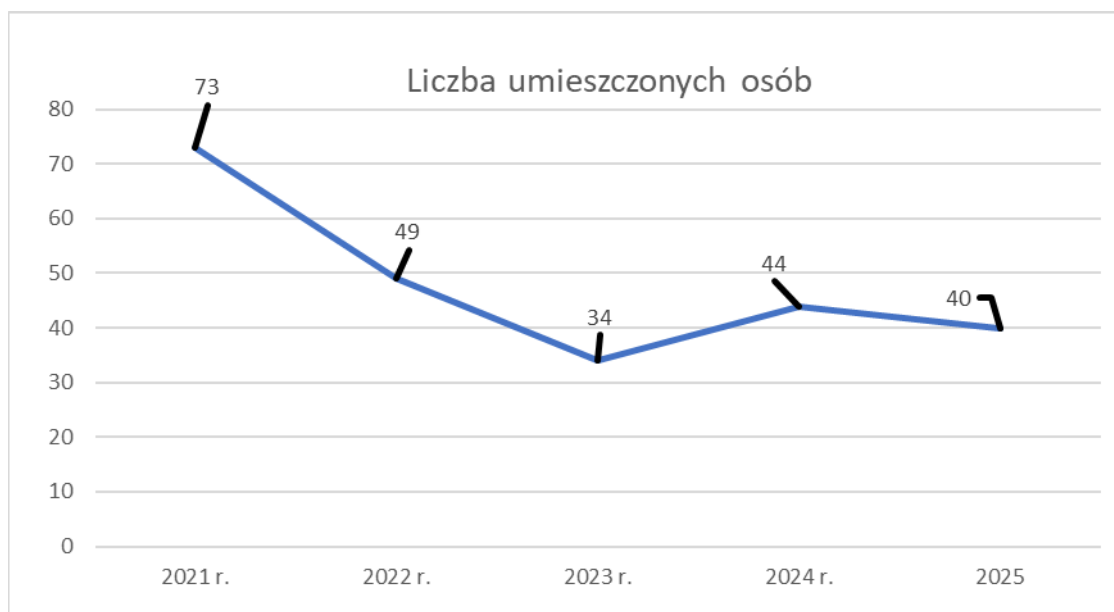
Omawiane dane liczbowe obrazuje poniższy wykres.

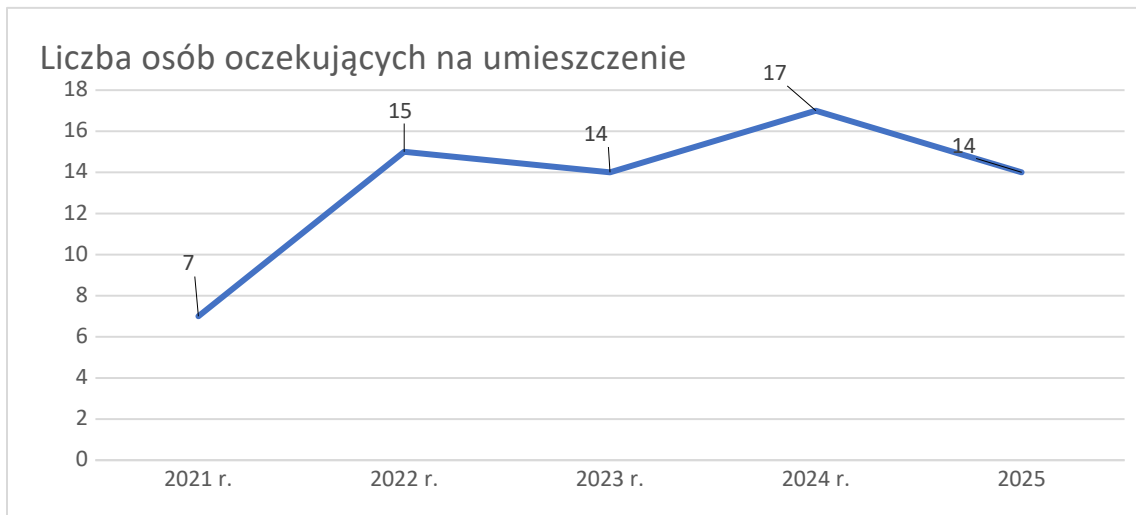
Zakres usług każdego z wałbrzyskich domów jaki jest świadczony na rzecz swoich mieszkańców ma na celu zabezpieczenie ich potrzeb bytowych poprzez zapewnienie miejsca zamieszkania, wyżywienia, niezbędnej odzieży i obuwia oraz utrzymania czystości. W zakresie usług opiekuńczych udzielana jest pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, pomoc w pielęgnacji oraz załatwianiu spraw osobistych.

Domy Pomocy Społecznej	Umieszczeni w 2025 r.	Zgony lub rezygnacje	Stan na 31.12.2025 r.	Osoby oczekujące
Domy pomocy społecznej w Wałbrzychu				
DPS Dom Rusinowa	10	7	49	8
DPS Biały Kamień	3	4	30	
DPS Sobięcín	9	7	38	
Inne domy pomocy społecznej poza Wałbrzychem				
Dla osób somatycznie chorych, starszych	12	6	38	0
Dla osób z zaburzeniami psychicznymi	3	3	73	6
Dla osób z upośledzeniem umysłowym	3	0	44	
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelekt.	0	1	14	0
Razem	40	28	286	14

W 2025 roku w domach pomocy społecznej łącznie przebywało 316 osób. Na koniec roku przebywały 73 osoby z zaburzeniami psychicznymi, 44 osoby z upośledzeniem umysłowym, 14 osób umieszczonych w domach dla małoletnich dzieci z upośledzeniem umysłowym. Do domów kierowane były wyłącznie osoby wymagające całodobowej opieki, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogły funkcjonować samodzielnie w codziennym życiu i nie można im było zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych, są to jedynie osoby wymagające całodobowej opieki oraz 7 osób skierowanych na podstawie postanowienia Sądu lub wniosku opiekuna prawnego w przypadku osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.

Poniższy wykres obrazuje, że liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej na dzień 31.12.2025 r. pozostaje na bardzo podobnym poziomie jak w roku ubiegłym. W dalszym ciągu na umieszczenie w dps oczekiwało 14 osób, w tym 2 w ramach Postanowienia Sądu (1 do domu pomocy społecznej o profilu somatycznym, 1 o profilu dla osób psychicznie chorych).

Ośrodek, ze względu na niewystarczające środki finansowe, stara się maksymalnie długo zapewniać pomoc usługową w miejscu zamieszkania lub zapewniać miejsce w mieszkaniach wspomaganych. Łączny koszt pobytu w domach pomocy społecznej w Gminie Wałbrzych wyniósł 24 500 356,81 zł i wzrósł w stosunku do ubiegłego roku o 3 414 303,09 zł. Wzrost wysokości wydatków na pobyt pensjonariuszy spowodowany jest zwiększeniem kosztów utrzymania osób w domach pomocy społecznej.

Koszty utrzymania w poszczególnych DPS oraz kierowane osób ubogich z niskim dochodem spowodowało, że średni miesięczny koszt dopłaty do każdej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej w 2025 r. wyniósł 6561 zł i wzrósł w stosunku do 2024 roku o 970 zł. Wynika z tego, że większość kosztów pobytu w domach pomocy społecznej ponosi gmina, a nie mieszkańcy.

4.5. Mieszkania wspomagane i treningowe

Zgodnie ze zmianą ustawy o pomocy społecznej od dnia 1 listopada 2023 roku zmianie uległa nazwa mieszkań chronionych. Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że wprowadzenie nowej formy mieszkań wspomaganych jest zgodne z kierunkami Strategii rozwoju usług społecznych przyjętej uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2023 r. Wprowadzone zmiany założyły odejście od nazewnictwa mieszkań określanych jako „chronione” i zmianę ich formuły. Nazwa „mieszkania chronione” zastąpiono nazwą „mieszkania wspomagane”. Zmiana spowodowana była negatywnym odbiorem nazwy przez środowisko osób z niepełnosprawnościami.

Mieszkania wspomagane tworzą warunki do prawidłowego przebiegu procesu usamodzielnienia, zapewniają możliwość samodzielnego funkcjonowania w środowisku

otwartym i stwarzają możliwość integracji ze społecznością lokalną przy jednoczesnym wsparciu specjalistów, prowadzonej pracy socjalnej oraz usług bytowych. Wsparcie w mieszkaniach wspomaganych jest przyznawane na czas określony, a w przypadku osób, które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób – może zostać przyznane na czas nieokreślony.

Mieszkania wspomagane prowadzone były w 2025 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 2a. Było to 7 mieszkań dla 23 osób oraz mieszkanie treningowe przy ul. Piotra Skargii 12. Pobyt w mieszkaniu mógł być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebowała wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagała usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającą pieczę zastępczą. Mieszkania wspomagane są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub pobytu w okresie oczekiwania na umieszczenie w placówkach typu dom pomocy społecznej, zakład opiekuńczo-leczniczy itp.

W 2025 r. z pobytu w mieszkaniu wspomagany skorzystało 47 osób (20 kobiet; 27 mężczyzn), natomiast w mieszkaniu treningowym 4 osoby (jedna osoba została umieszczona w DPS). W ramach podejmowanych działań w mieszkaniach wspomaganych przy ul. Ogrodowej 2a, 9 osób zostało umieszczonych w DPS, 2 osoby nadal oczekują na umieszczenie w DPS. Przeprowadzono 42 konsultacje psychologiczne. Usługi bytowe wszystkim mieszkańcom świadczyła Spółdzielnia Socjalna Nasze Wsparcie.

Mieszkania wspomagane					
Rok	Liczba osób przebywających w mieszkaniu	Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej	Liczba osób uczestnicząca w projektach unijnych	Liczba konsultacji psychologicznych	Liczba osób powracających do środowiska
2021	63	19	0	91	1
2022	57	19	6	91	1
2023	57	13	10	91	3
2024	48	9	0	48	4
2025	47	9	0	42	0

Wydatki ponoszone w ramach realizowanego zadania dotyczą wynagrodzenia dla 1 pracownika socjalnego zajmującego się opieką i nadzorem nad osobami przebywającymi w placówce, ponadto koszty związane z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz, wodę i ścieki, ogrzewanie centralne oraz wszelkie przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów. Ponadto, realizacje usług bytowych realizowanych przez Spółdzielnię Socjalną „Nasze Wsparcie” dla mieszkańców mieszkań chronionych wspieranych/wspomaganych.

Zadanie w całości finansowane ze środków własnych gminy.

4.6. Realizacja Programu Korpus Wsparcia Seniorów – opaski bezpieczeństwa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w okresie od 01.01.2025 do 31.12.2025 roku realizował Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025. Program skierowany był do seniorów w wieku 60 lat i więcej, którzy mieli problem z samodzielnym funkcjonowaniem z uwagi na stan zdrowia lub mieszkali z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ramach programu realizowane były dwa moduły.

Moduł I - usługi sąsiedzkie

Do udziału w programie zakwalifikowani zostali seniorzy, zamieszkali na terenie miasta Wałbrzycha, zgłaszający się przez ogólnopolską infolinię lub bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Warunkiem przystąpienia do programu było ukończenie przez seniorów 60 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu powierzył wykonanie zadania Spółdzielni Socjalnej „Nasze Wsparcie” zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2024 r., poz. 1320 ze zm.) oraz art. 15a ustawy o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U z 2025 r., poz. 178 ze zm.)

Usługami sąsiedzkimi na terenie miasta Wałbrzycha objęto 20 seniorów. Łącznie zrealizowano 1744 godzin usług sąsiedzkich. Zakres usługi sąsiedzkiej obejmuje pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniarską oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Moduł II - opieka na odległość

Drugi moduł miał za zadanie zapewnić seniorom dostęp do tzw. „Teleopieki”, która ma na celu poprawić ich bezpieczeństwo oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. W przypadku, gdy senior czuje niepokojące objawy dotyczące stanu zdrowia wciska przycisk SOS na opasce bezpieczeństwa, który powoduje wysłanie sygnału do centrum alarmowego. W sytuacji upadku, opaska automatycznie łączy się z ratownikiem medycznym, przekazując także informację o miejscu zdarzenia oraz wynikach parametrów życiowych – tętna i saturacji, ratownik dokonuje oceny aktualnej sytuacji. Dzięki zamontowanemu w opasce modułowi komunikacji, pacjent może bezpośrednio rozmawiać z ratownikiem przez opaskę. Nie potrzebuje żadnego dodatkowego urządzenia czy telefonu. W zależności od stanu zdrowia pacjenta, ratownicy mogą podjąć decyzję o wezwaniu zespołu ratownictwa medycznego, powiadomieniu osób bliskich, lub konieczności odbycia wizyty u specjalisty czy edukacji prozdrowotnej. Na terenie miasta Wałbrzycha funkcjonuje 400 opasek bezpieczeństwa.

W okresie sprawozdawczym od 01.01.2025 do 31.12.2025, zrealizowano łącznie 960 połączeń z telecentrum, udzielono użytkownikom opasek 930 porad dotyczących kwestii medycznych. Zrealizowano 19 interwencji wymagających wezwania Zespołu Ratownictwa Medycznego. Podjęto 11 interwencji, wymagających udzielenia wsparcia przez osoby z tzw.

sieci pomocowej. Moduł II realizowało 10 pracowników socjalnych w obecnej edycji Korpusu.

Biorąc pod uwagę powyższe działania oraz wskaźniki i informacje pozyskane od seniorów należy uznać, że Program Korpus Wsparcia Seniora na rok 2025 realizowany w Module I i II wzmocnił gminę Wałbrzych w zapewnianiu usług wsparcia, wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej.

Program Korpus Wsparcia Seniora w roku 2025 w opinii seniorów podniósł ich poczucie bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania, co korzystnie wpływa na proces tzw. deinstytucjonalizacji i znacznie opóźnia przedwczesne trawienie seniorów do instytucjonalnego systemu wsparcia. Podczas rozmów z użytkownikami opasek telemedycznych pracownicy socjalni często słyszeli od seniorów informacje, które jednoznacznie wskazywały na poprawę poczucia bezpieczeństwa. Również bliscy, którzy sami nie byli w stanie zapewnić należytej opieki często mówili, że dzięki opasce i operatorowi teleopieki są spokojni o seniora, wiedzą, że zostaną powiadomieni w przypadku sytuacji zagrażającej zdrowia i życia oraz będą mogli podjąć natychmiastowe działania.

4.7. Klub Seniora Plus

W roku 2025 Klub Senior+ funkcjonował w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, Edycja 2024, Moduł II, tj. zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+. W 2025 r. łączna liczba uczestników, jaka wzięła udział w zajęciach w 2025 r. wynosiła 27 osoby, natomiast przeciętna miesięczna liczba seniorów korzystających ze wsparcia ośrodka to 15 osób.

Klub oferuje w ciągu tygodnia min. 20 godzinną ofertę usług w zakresie aktywizacji społecznej, edukacji, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz zdrowia.

- Aktywizacja społeczna obejmuje spotkania z dziećmi i młodzieżą z przedszkoli, szkół, ośrodków w celu integracji międzypokoleniowej, spotkania z seniorami innych placówek, spotkania z przedstawicielami jednostek, organizacji, firm oraz z członkami innych grup społecznych, spotkania przy kawie i herbacie, rozmowy, dyskusje i warsztaty tematyczne, to również organizacja uroczystości, udział w obchodach świąt, uroczystościach lokalnych i państwowych, spotkania promujące działalność klubu, tworzenie kroniki klubu, księgi gości, zajęcia organizacyjno-porządkowe itp. Ponadto, w ramach integracji uczestników z mieszkańcami dzielnicy Biały Kamień zorganizowano konkurs plastyczny, pt. „Biały Kamień moimi oczyma”. Czas zajęć w 2025 r. w niniejszym działaniu obejmował 399 i 1/2 godziny.
- Zajęcia edukacyjne to zajęcia warsztatowe: manualne, plastyczne, techniczne, ogrodnicze, florystyczne, robótki ręczne, zajęcia multimedialne, (tj. projektowanie, tworzenie kompozycji kwiatowych, stroików, ozdób świątecznych, świeczników, pudełek, to projektowanie i szycie strojów na wydarzenia klubowe, to prace z wykorzystaniem darów natury, szkła, drewna oraz prace ogrodowe jak przesadzanie, sadzenie, pielęgnowanie roślin doniczkowych oraz na klubowym ogródku itp. Ponadto działanie to obejmowało hortiterapię: terapię ogrodem, która obejmuje takie czynności jak: sadzenie, pielęgnację roślin, pikowanie, podlewanie, podcinanie, rozmnażanie, wysiewanie nasion, kwiatów, warzyw i owoców, projektowanie i rozplanowywanie pracy w ogrodzie, tworzenie kompozycji kwiatowych, roślinnych, obserwacja wzrostu

roślin, a także dotykanie, wąchanie, smakowanie, oglądanie, obejmuje również relaksację wśród roślinności. Łączny czas zajęć w niniejszym działaniu obejmował 202 godziny.

- Działanie Kultura i sztuka pozwoliły na zorganizowanie dwóch koncertów w wykonaniu Chóru "Senioritki" Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wałbrzychu. Ponadto w ramach zajęć artystycznych odbyły się spotkania muzyczne (jak np.: wspólne śpiewanie przy gitarze, spotkanie muzyczne z przedstawicielkami Łoży Trubadurów Górskich, udział w koncercie "Wielka Gala wiedeńskiej Operetki z Królową Wiednia w Sali Koncertowej Radia Wrocław), zajęcia czytelnicze (jak np.: tradycja dnia ziemniaka, zwyczaje wielkanocne, tradycja i zwyczaje halloween), zajęcia biblioteczne (np.: życie i twórczość polskich literatów, integracyjne warsztaty czytelnicze z dziećmi, piknik literacki). Zorganizowano spotkania z przedstawicielem kultury, np.: dr Lucjanem Buchalikiem etnologiem, afrykanistą, autorem książek oraz dyrektorem Miejskiego Muzeum w Żorach. Opracowywano scenariusze na klubowe wydarzenia (np.: dzień ziemniaka, halloween, andrzejki). Zorganizowano zajęcia pn. "Żywe obrazy", podczas których seniorzy za pomocą mimiki, przygotowanych przez siebie strojów oraz tła odtwarzali postaci ze zeznanych obrazów, jak np.: "Babie lato", "Dziewczyna z perłą", "Kobieta z dzbanem", "Matka Whistlera itp. Zorganizowano drugą edycję konkursu poetyckiego, pn. "Wiersz na dobranoc", w którym swój udział zgłosiło 23 wałbrzyskich seniorów. Konkurs zakończył się uroczystym rozstrzygnięciem, podczas którego uczestnicy zaprezentowali swoje wiersze. Wyłoniono laureatów i wręczono puchary, dyplomy i nagrody rzeczowe. Pozostałym uczestnikom konkursu za udział wręczono dyplomy i nagrody rzeczowe. Czas zajęć w działaniu Kultura i sztuka obejmował 108 i 1/2 godziny. Ponadto zapewniono uczestnikom wyjścia do instytucji kultury: Kino Apollo- "Opera", Kino Cinema City - „Teściowie 3”, "Uwierz w Mikołaja 2", Teatr Dramatyczny w Wałbrzychu - „Dracula”, Teatr Zdrojowy w Szczawnie Zdroju -występ kabaretu Ani Mru Mru "Mniej więcej". W związku z powyższym zrealizowano 5 wyjść do instytucji kultury.
- W ramach działania Sport i rekreacja seniorzy klubu mogli brać aktywny udział w zajęciach z fizjoterapeutą, zajęciach ruchowych i relaksacyjnych oraz spacerach. Ponadto organizowano gry planszowe, grę w kręgle i bule. Wspólnie ze Stowarzyszeniem Rekreacyjno-Sportowym "Dęby Wałbrzych" zorganizowano dla seniorów klubu turniej w bule. Uczestniczono w mikołajkowym turnieju w kręgle. Zorganizowano wycieczki: do Krakowa i Wieliczki, a także najpiękniejszą trasą polskich kolei Wałbrzych - Kłodzko oraz wyjazd integracyjny do wsi Pokrzywna w Górach Opawskich. Dużym wydarzeniem była organizacja Jesiennego Międzypokoleniowego Turnieju Sportowego, pn. "Razem dla zdrowia", pod patronatem Prezydenta Wałbrzycha, do którego zaproszono wałbrzyskich seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami i uczniów szkół ponadpodstawowych. Turniej zakończył się wręczeniem pucharów, dyplomów, medali oraz nagród rzeczowych. Czas zajęć w niniejszym działaniu obejmował 148 i 1/2 godziny.
- Działanie Zdrowie pozwoliło na organizowanie różnorodnych zajęć relaksacyjnych, a także usprawniających pamięć i sprawność mózgu oraz różnorodne zabawy i gry aktywizujące. Ponadto organizowane były spotkania oraz zajęcia w zakresie edukacji i profilaktyki zdrowotnej: z optometrystą, psychodietetykiem, neurologiem, dietetykiem klinicznym i pielęgniarką. Zorganizowano warsztaty olejkowe z przedstawicielami firmy

"Olejkowa harmonia". Skorzystano z atrakcji turystycznej oferowanej w Jedlinie Zdroju poprzez udział w tlenoterapii w komorze normobarycznej, która wspiera regenerację, odporność i sen. Ponadto prowadzona była terapia Snoezelen -stymulacja polisensoryczna w Sali Doświadczania Świata, która dała seniorom możliwość stymulacji wszystkich zmysłów, jak i relaksacji redukującej stres, niepokój, lek prowadzonej przy muzyce relaksacyjnej jak i w otoczeniu kolorowych światłowodów, bulgoczącej kolumny wodnej i zmysłowych zapachów. Czas zajęć w niniejszym działaniu obejmował 202 godziny.

Ośrodek zatrudnia kierownika w wymiarze 1 etatu, który jednocześnie pełni funkcję opiekuna w terapii Snoezelen – Sali Doświadczania Świata oraz 1 pracownika - pedagoga w wymiarze ½ etatu, który prowadzi z seniorami zajęcia w zakresie treningu umysłu i pamięci, zajęcia warsztatowe, artystyczne oraz sportowe i relaksacyjne. W ramach prowadzonych działań oraz po przeprowadzonej analizie potrzeb i możliwości wśród uczestników, zatrudnieni byli specjaliści na podstawie umowy cywilno-prawnej, jak: psychodietetyk, hortiterapeuta, fizjoterapeuta, fotograf.

Klub Senior+ to przestrzeń, która pozwala seniorom żyć pełniej i aktywnie oraz w lepszym zdrowiu fizycznym i psychicznym. Daje możliwość integracji społecznej i przyczynia się do walki z samotnością. W takim środowisku seniorzy mogą spotkać ludzi w podobnym wieku, którzy dzielą wspólne doświadczenia, wartości i zainteresowania. To pozwala na nawiązanie głębszych więzi i poczucie przynależności do grupy, co jest niezwykle ważne dla zdrowia emocjonalnego i psychicznego. Społeczność klubu odgrywa również ważną rolę w zapewnieniu wsparcia i pomocy. Członkowie klubu wzajemnie się wspierają, dzieląc się doświadczeniami, radami i empatią, co jest szczególnie ważne w momencie, kiedy osoby starsze mogą potrzebować wsparcia ze względu na problemy zdrowotne, czy problemy w życiu rodzinnym. Placówka jest atrakcyjnym miejscem dającym również możliwość rozwoju zainteresowań poprzez różnorodne zajęcia warsztatowe, ruchowe, artystyczne, komputerowe, kulinarne oraz możliwość udziału we wspólnych wyjściach i wycieczkach, zapewniając radosne i aktywne spędzanie czasu wolnego.

Klub Senior + to dynamiczne centrum aktywności, które pomaga seniorom pokonać nudę i smutek, odkrywać nowe pasje, dbać o zdrowie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, zapewniając radość i spełnienie w jesieni życia.

4.8. Wolontariat

W 2025 roku, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, realizowane były działania wolontariackie, w które zaangażowanych było 27 wolontariuszy, świadczących pomoc na rzecz osób potrzebujących. Łącznie z różnych form wsparcia skorzystało 311 osób. Zakres udzielanej pomocy obejmował:

- wsparcie emocjonalne (rozmowa z koordynatorem lub wolontariuszem, kontakt z psychologiem, pedagogiem),
- pomoc zakupowa (produkty żywnościowe, artykuły chemiczne, środki czystości i higieny, leki),
- załatwianie spraw (w tym urzędowych, w przychodni zdrowia, bibliotece, drobne czynności domowe m. in. wieszanie firanek, wyrzucanie śmieci, uruchamianie

zakupionego telefonu dotykowego, podcinanie włosów, pomoc w zakupach internetowych, naprawa zepsutego kranu itp.)

- spędzanie czasu poprzez spacer, gry w szachy, chodzenie do biblioteki, wsparcie edukacyjne dzieci z placówki wsparcia dziennego,
- pomoc akcyjna w postaci świątecznych stroików oraz prezentów okolicznościowych (paczki, upominki).

Przed dopuszczeniem wolontariusza do wykonywania zadań w ramach wolontariatu, konieczne było zawarcie umowy o współpracy wolontariackiej oraz przeszkolenie wstępne. Składa się na nie szkolenie ogólne (instruktaż ogólny), które obejmuje umiejętności oraz wiedzę podstawową do wykonywania pracy, a także przepisy i zasady BHP zależne od stanowiska pracy (instruktaż stanowiskowy). Przeprowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego musi być zatwierdzone na piśmie oraz odnotowane w aktach wolontariusza.

W 2025 r. przeprowadzono rozmowy wspierające, mające na celu udzielenie wsparcia emocjonalnego, psychologicznego, pomocy zakupowej, rozeznania potrzeb seniorów, zorganizowania pomocy wolontariusza, udzielenia informacji na zapytania seniorów. Na bieżąco są także uzupełniane wykazy, dokumentujące, działanie wolontariatu. Wolontariusze także aktywnie angażują się w działania na rzecz seniorów, w tym akcje podejmowane przez podmioty i instytucje działające na terenie naszego miasta.

4.9. Punkt Informacyjny

W październiku uruchomiono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Punkt Informacyjny dla osób w wieku starszym, z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Punkt informacyjny jest zadaniem realizowanym na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami mieszkających na terenie miasta Wałbrzycha, które w związku z napotykanymi na co dzień trudnościami, wymagają wsparcia w zakresie informacyjnym, doradczym lub bezpośredniego dostępu do dedykowanej im oferty instytucji oraz podmiotów funkcjonujących na terenie miasta.

Punkt wspiera osoby z niepełnosprawnościami w następującym zakresie ulg i uprawnień wynikających z obowiązujących przepisów, możliwości uzyskania wsparcia finansowego i rzeczowego w ramach pomocy społecznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej, programów realizowanych na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami oraz projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, działające w najbliższej okolicy oraz zakresu działalności instytucji i organizacji zajmujących się wspieraniem osób niepełnosprawnych.

Z Punktu można korzystać telefonicznie – w tym celu została utworzona infolinia czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00, mailowo lub osobiście w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

4.10. Spotkanie wigilijne

W wałbrzyskim Hotelu Maria zorganizowano w dniu 21.12.2025 r. kolację wigilijną, do której zaproszono najuboższych mieszkańców miasta. Pracownicy socjalni szczegółowo rozeznali sytuację osób korzystających z pomocy Ośrodka. Ponad 200 osób mogło poczuć się wyjątkowo i być otoczonych troską, podczas uroczystej kolacji Wigilijnej.

Podobnie, jak w latach ubiegłych wolontariusze rozwieźli produkty spożywcze do każdej z wytypowanych rodzin. Wśród osób, które zajęły się organizacją oraz dostarczeniem posiłku byli pracownicy tutejszego Ośrodka. Akcja ma duży wymiar społeczny, dedykowana jest dla osób samotnych, w trudnej sytuacji finansowej lub takich, którzy ze względu na stan zdrowia lub bardzo trudne warunki mieszkaniowe nie są w stanie samodzielnie przygotować dla siebie świątecznego posiłku.

4.11. Kampania społeczna "Zmarł, bo nikt nie zapukał"

Kampania społeczna „Zmarł, bo nikt nie zapukał” to inicjatywa realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, skierowana do mieszkańców miasta, której celem jest zwrócenie uwagi na problem samotności oraz izolacji społecznej osób starszych, chorych i samotnie mieszkających. Kampania ma charakter profilaktyczny i edukacyjny oraz zachęca mieszkańców do większej wrażliwości na sytuację osób żyjących w ich najbliższym otoczeniu.

Inspiracją do rozpoczęcia kampanii były liczne przypadki, w których służby ratunkowe wchodziły do mieszkań osób starszych lub samotnych dopiero po wielu dniach od ich śmierci. Zdarzało się, że nikt z sąsiadów przez długi czas nie zauważał braku kontaktu z daną osobą lub nie reagował na niepokojące sygnały. W wielu przypadkach pomoc przychodziła zbyt późno.

Celem kampanii jest:

- uwrażliwienie mieszkańców na problem samotności i izolacji społecznej,
- zachęcenie do budowania relacji sąsiedzkich oraz wzajemnej troski,
- zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych, samotnych i niesamodzielnych,
- promowanie szybkiej reakcji w sytuacji, gdy istnieje podejrzenie, że ktoś może potrzebować pomocy.

Hasło kampanii ma charakter symboliczny i zwraca uwagę na fakt, że czasem zwykłe zapukanie do drzwi, rozmowa czy zainteresowanie losem sąsiada mogą uratować życie.

Jednym z problemów współczesnych miast jest rosnąca anonimowość mieszkańców. W dużych osiedlach ludzie często nie znają swoich sąsiadów i nie utrzymują z nimi kontaktu. Jednocześnie rośnie liczba osób starszych żyjących samotnie, które w sytuacji nagłego pogorszenia zdrowia nie mają możliwości wezwania pomocy.

Główne działania kampanii

W ramach kampanii prowadzono działania informacyjne i edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta. Obejmowały one między innymi:

- dystrybucję plakatów i ulotek informacyjnych na osiedlach mieszkaniowych,
- kampanię informacyjną w mediach lokalnych i w mediach społecznościowych,
- współpracę ze spółdzielniami mieszkaniowymi i wspólnotami,
- działania prowadzone wspólnie z policją i strażą pożarną,

- zachęcanie mieszkańców do reagowania na niepokojące sygnały w swoim otoczeniu.

Kampania „Zmarł, bo nikt nie zapukał” jest ważnym elementem działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Inicjatywa ta nie tylko zwiększa świadomość społeczną dotyczącą problemu samotności, ale również wzmacnia współpracę pomiędzy mieszkańcami, instytucjami pomocowymi oraz służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo. Dzięki takim działaniom budowana jest lokalna sieć wsparcia, w której każdy mieszkaniec może odegrać istotną rolę poprzez zwykłą uważność i zainteresowanie losem drugiego człowieka.

V. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi

W Wałbrzychu system pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi polega na zabezpieczeniu medycznym oraz terapeutycznym. W mieście w Szpitalu Specjalistycznym im. dra Alfreda Sokołowskiego funkcjonuje Oddział Psychiatryczny i Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych dla kobiet i mężczyzn, w którym prowadzona jest diagnostyka psychologiczna oraz medyczna, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych z okresem pobytu do 10 dni oraz wsparcie terapeutyczne. W placówce funkcjonuje również Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży zajmujący się diagnostyką i leczeniem pacjentów w wieku rozwojowym.

Specjalistyczny Szpital im. dra Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 maja 2022 r. jest realizatorem programu pilotażowego w Centrach Zdrowia Psychicznego na obszarze Miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego. Centrum Zdrowia Psychicznego to bezpłatna, specjalistyczna pomoc osobom powyżej 18 roku życia w zakresie zdrowia psychicznego na zasadach programu pilotażowego realizowanego ze środków NFZ. Centrum Zdrowia Psychicznego to miejsce, gdzie można uzyskać kompleksową, fachową pomoc psychiatryczną oraz wszelkie informacje w tym zakresie. Z pomocy mogą skorzystać osoby pełnoletnie cierpiące na zaburzenia psychiczne, a także ich rodzina i bliscy pacjentów. Pomocy udziela wykwalifikowany zespół: lekarze, pielęgniarki, psycholodzy, terapeuci, pracownik socjalny.

W Centrum Zdrowia Psychicznego pracują również asystenci zdrowienia – tzw. eksperci przez doświadczenie. Wspierają pacjentów w procesie terapeutycznym, motywują i towarzyszą im w powrocie do zdrowia. Poradnie Zdrowia Psychicznego oraz Centra Pomocy Psychiatryczno-Psychologicznej znajdujące się w mieście przyjmują pacjentów w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia oraz komercyjnie. Na podstawie problemów, z którymi zgłaszają się osoby w kryzysie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu można wnioskować, że pomoc osobom zaburzonym psychiatrycznie jest niewystarczająca. Okres oczekiwania na konsultację psychiatryczną jest zdecydowanie wydłużony, osoby objęte zdrowotnym ubezpieczeniem społecznym mają trudności w umówieniu pilnej konsultacji psychiatrycznej w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

5.1. Praca socjalna

Pracownicy socjalni w ramach podejmowanych działań bardzo często udzielają wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi. Są to osoby zgłaszające się samodzielnie, często bezradne w radzeniu sobie z własnym kryzysem. Drugą grupą osób są osoby,

o których sytuacji pracownicy są powiadamiani przez rodzinę, najbliższe otoczenie lub instytucje. Osoby te w większości nie wyrażają zgody na zaproponowaną pomoc.

Praca socjalna skierowana jest na rozeznanie problemów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi, motywowanie do poddania się badaniom diagnostycznym w poradniach zdrowia psychicznego, a w razie potrzeby leczenia, wspieranie osoby i rodziny oraz pomoc we wzmacnianiu i odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, prowadzona jest przez pracowników socjalnych głównie Działu Pracy Socjalnej we współpracy z psychologami Ośrodka, lekarzami wałbrzyskiego Oddziału Psychiatrycznego oraz Policją. Działania pracowników nakierowane są w szczególności na udzielenie pomocy i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi ze zdiagnozowanym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i osobom, u których istnieje podejrzenie występowania problemu uzależnień oraz ich rodzinom. W ramach pracy socjalnej w 2025 roku podjęto pracę socjalną z 194 osobami, które wykazywały zaburzenia psychiczne.

Praca dotycząca osób przejawiających zaburzenia psychiczne i ich problemów ma na celu zapobieganie jak i aktywne leczenie. Odbywa się w oparciu o ustawę o ochronie zdrowia psychicznego. Aby efektywnie rozwiązywać problemy i sprostać wyzwaniom w pracy z osobami chorymi psychicznie niezbędne było zbudowanie sieci współpracy i wsparcia systemowego m. in. lekarzy psychiatrów, pracownika socjalnego Oddziału Psychiatrycznego wałbrzyskiego Szpitala, pielęgniarki środowiskowej Oddziału, sądowych kuratorów zawodowych oraz sędziów Sądu Rejonowego w Wałbrzychu. Współpraca z profesjonalistami zdrowia psychicznego, takimi jak psychologowie czy psychiatrzy, jest istotna dla lepszego zrozumienia specyfiki zaburzeń, mieszkańców Wałbrzycha. Pomaganie w planowaniu i kontynuowaniu leczenia oraz rozwijanie umiejętności społecznych, a także współpraca z rodzinami oraz budowanie sieci wsparcia społecznego to ważne elementy w procesie pracy socjalnej.

5.2. Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00 i prowadzone są przez terapeutów, psychologa, muzykoterapeutę, logopedę oraz rehabilitanta.

Usługami w ŚDS mogą być objęte osoby przewlekłe psychicznie chore, osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne oraz osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych.

Korzystanie z usług świadczonych w Środowiskowych Domach Samopomocy niebędących usługami całodobowymi jest nieodpłatne dla wszystkich osób korzystających z usług Środowiskowych Domów Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Czesława Miłosza 15A w Wałbrzychu jest przeznaczony dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Pobyt w nim wymaga skierowania wydanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w 2025 roku na podstawie decyzji administracyjnej skierowano 40 osób.

W Środowiskowym Domu Samopomocy młodzież pracuje w 7 pracowniach terapeutycznych, w których wykonuje się prace odpowiednie do predyspozycji i możliwości poszczególnych osób: plastyczne, krawieckie, majsterkowiczów, rękodzielnicze, bukiciarsko – ogrodnicze, gospodarstwa domowego oraz w 5 klubach zainteresowań: socjoterapeutycznym, teatralnym – biblioterapia, filmowym, sportowym, relaksacyjnym.

5.3. Poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie wsparcia psychicznego

Poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie wsparcia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez pracowników socjalnych oraz psychologów i pedagogów zatrudnionych w Ośrodku. Pomoc i wsparcie obejmuje również profilaktykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi i realizowane jest przez pracowników Działu Profilaktyki w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Zadania wykonywane przez specjalistów nakierowane są w szczególności na udzielenie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz ze zdiagnozowanymi uzależnieniami, jak i osobom, u których istnieje podejrzenie występowania problemu uzależnienia. Pracownicy Działu Profilaktyki współpracują z pracownikami socjalnymi w zakresie pracy socjalnej na rzecz klientów oraz w ramach poradnictwa udzielają wsparcia rodzinom osób zaburzonych psychicznie oraz z problemem uzależnień, informacji dotyczących sposobu postępowania z chorym członkiem rodziny. Prowadzą również konsultacje indywidualne w Centrum Aktywności Lokalnej w Wałbrzychu przy ul. Mickiewicza 24, środowisku zamieszkania klienta oraz w każdej z placówek MOPS tj. Schroniskach dla bezdomnych kobiet i mężczyzn, Ogrzewalni, Noclegowni, Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Prowadzą również grupy motywujące do podjęcia leczenia z uzależnienia, współpracują ze wszystkimi jednostkami medycznymi w mieście.

VI. System pomocy osobom w kryzysie bezdomności

6.1. Centrum Wsparcia Socjalnego

W świetle przepisów Ustawy o pomocy społecznej, bezdomność jest jedną z kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Bezdomność jest bardzo złożonym i niewątpliwie jednym z najtrudniejszych do

rozwiązania problemów społecznych. Praktycznie niemożliwe jest opracowanie jednego, przystającego do potrzeb wszystkich osób doświadczających bezdomności, sposobu rozwiązania tego problemu w skali lokalnej.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu funkcjonuje Centrum Wsparcia Socjalnego:

1. Zespół Pracy Socjalnej ds. Bezdomnych
2. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Beethovena 24a,
3. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Ogrodowej 2a,
4. Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży ul. Ogrodowej 2a,
5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Beethovena 24a,
6. Ogrzewalnia dla Bezdomnych przy ul. Beethovena 1a,
7. Mieszkania wspomagane przy ul. Ogrodowej 2a, ul. Mickiewicza 28, 1 Maja 101a.
8. Mieszkania treningowe przy ul. Piotr Skargi.

Działania skierowane do osób bezdomnych w gminie koordynuje Zespół Pracy Socjalnej ds. Bezdomnych. Do głównych zadań zespołu należy diagnozowanie sytuacji bytowej, zawodowej, zdrowotnej, rodzinnej i materialnej osób bezdomnych, minimalizowanie bezpośredniego zagrożenia egzystencji tych osób oraz przewyciężenia skutków zjawiska w dalszym działaniu. Ważnym elementem wsparcia osób bezdomnych jest udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, polegającej na aktywizowaniu osób bezdomnych do podejmowania działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, doprowadzając ostatecznie do wyjścia z bezdomności. Udzielanie pomocy w formie świadczeń finansowych i rzeczowych osobom bezdomnym, kierowanie ich do placówek pomocowych będących w strukturach Ośrodka oraz poza nim. Ponadto, prowadzone są działania interwencyjne mające na celu zabezpieczenie osób bezdomnych przed utratą życia i zdrowia.

Zespół nadzoruje funkcjonowanie placówek ponadto, ściśle współpracuje w skali całego roku z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi schroniska dla bezdomnych na terenie miasta tj. Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MONAR w Wałbrzychu, prowadzony przez Stowarzyszenie MARKOT.

6.1.1. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Beethovena 24a przeznaczone było dla 80 mężczyzn. Placówka zapewniała schronienie, poprzez przyznanie tymczasowego miejsca, osobom bezdomnym, samotnym z terenu miasta Wałbrzycha na podstawie decyzji administracyjnej. W 2025 r. z pobytu w schronisku skorzystało 174 mężczyzn. Placówka pełni funkcję otwartego domu wsparcia dziennego, w którym w ciągu dnia mogą przebywać osoby bezdomne nie będące mieszkańcami domu. Korzystają one z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i zabiegów pielęgnacyjno – higienicznych. Nowy obiekt przy ul. Beethovena 24a został udostępniony do użytku w dniu 2 grudnia 2023 r. Celem zmiany lokalizacji jest poprawa standardu schroniska, jak również zwiększenie liczby całonocnego pobytu. Placówka została przygotowana zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

W ramach podejmowanych działań sporządzono 177 kontraktów socjalnych, zakończono realizację 103 kontraktów, 8 osób podjęło terapię w związku z problemem uzależnień, 53 osoby skorzystały ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 92 konsultacje, 8 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 5 osób skierowano do mieszkań wspomaganych, 11 osób podjęło zatrudnienie, osoby się usamodzielniały (wynajęcie mieszkania, wyjazd do pracy, powrót do rodziny), 6 osób skierowano do CIS, 5 osób nadal kontynuuje zatrudnienie socjalne w ramach CIS.

W 2025 r. 17 osób brało udział w projekcie „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy”, a 6 osób w ramach udziału w projekcie „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy” zamieszkało w mieszkaniach wspomaganych przy ul. 1 Maja 101a/1 i ul. Mickiewicza 28/2. 6 osób brało udział w projekcie „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej”, z czego 1 osoba zakończyła udział w projekcie. W ramach udziału w projekcie „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” 5 osób objętych było wsparciem asystenta.

W ramach zadania ponoszone były koszty na wynagrodzenia dla 13 pracowników zajmujących się opieką i nadzorem osób przebywających całodobowo w placówce do oraz dwóch pracowników socjalnych. Wydatki w ramach realizowanego zadania dotyczą również kosztów związanych z eksploatacją budynków tj. opłat za energię, gaz wodę i ścieki, ogrzewanie centralne, ponadto opłat za pranie pościeli oraz wszelkich przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów.

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn						
Rok	Liczba osób przebywających w schronisku	Liczba sporządzonych kontraktów socjalnych	Liczba osób uczestnicząca w projektach unijnych	Liczba osób podejmująca zatrudnienie	Liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych/wspomaganych	Liczba osób usamodzielnionych
2021	147	98	26	18	11	10
2022	147	126	13	17	10	10
2023	147	88	15	28	6	2
2024	160	80	17	23	4	11
2025	174	177	23	17	5	4

6.1.2. Schronisko dla bezdomnych kobiet

Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Ogrodowej 2a przeznaczone jest dla 30 kobiet - 30 miejsc. Placówka zapewnia schronienie, poprzez przyznanie tymczasowego miejsca, osobom bezdomnym, z terenu miasta Wałbrzycha na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2025 r. z pobytu w schronisku dla bezdomnych kobiet skorzystały 53 osoby. W ramach podejmowanych działań sporządzono 24 kontrakty socjalne, zakończono realizację 18 kontraktów, 15 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 14 osób podjęło zatrudnienie, 8 osób się usamodzielniało – (wynajęcie mieszkania, wyjazd do pracy, powrót do rodziny),

1 osoba podjęła leczenie odwykowe, 22 osoby korzystały ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 45 konsultacji i poradnictwa psychologicznego, 8 osób zostało skierowanych do mieszkań wspomaganych.

Wydatki ponoszone w ramach realizowanego zadania dotyczą wynagrodzenia dla 9 etatów pracowników zajmujących się opieką i nadzorem osób przebywających w schronisku zatrudnianych na umowę o pracę w systemie zmianowym oraz kosztów związanych z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz, wodę i ścieki, ogrzewanie centralne, ponadto opłat w związku z przeprowadzeniem drobnych napraw oraz remontów wynikających z usterek.

Schronisko dla Bezdomnych Kobiet						
Rok	Liczba osób przebywających w schronisku	Liczba sporządzonych kontraktów socjalnych	Liczba osób uczestnicząca w projektach unijnych	Liczba osób podejmująca zatrudnienie	Liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych/wspomaganych	Liczba osób usamodzielnionych
2021	44	35	6	7	4	1
2022	53	46	5	4	2	2
2023	62	56	3	12	3	3
2024	40	27	8	0	0	3
2025	53	24	0	14	8	8

6.1.3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Beethovena 24a, przeznaczony jest dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu. W ramach działania placówki udzielana jest natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna, poradnictwo socjalne, prawne. W sytuacjach uzasadnionych udzielana jest pomoc w formie schronienia do 3 miesięcy. Placówka posiada 40 miejsc hostelowych. W 2025 r. w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przebywały 53 osoby, w tym 36 osób dorosłych (24 kobiety i 12 mężczyzn) oraz 17 dzieci (8 dziewczynek i 9 chłopców), z czego 5 osób z powiatu wałbrzyskiego, w tym 3 osoby dorosłe (kobiety) oraz 4 dzieci (1 dziewczynka, 2 chłopców). W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 21 konsultacji i poradnictwa psychologicznego.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w zakresie realizacji powierzonych zadań współpracował ściśle z Komendą Miejską Policji w Wałbrzychu, Komendą Miejską Straży Pożarnej w Wałbrzychu, Sądem Rejonowym w Wałbrzychu, Prokuraturą Rejonową w Wałbrzychu, Specjalistycznym Szpitalem im. dra A. Sokołowskiego oraz innymi placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi.

6.1.4. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wykorzystując dotację otrzymaną z DUW z dniem 1 kwietnia 2019 przekształcił placówkę tj. Schronisko dla Bezdomnych Rodzin w Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży.

W 2025 r. w Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży, przebywało łącznie 14 samotnych matek z dziećmi. Głównym powodem zgłaszania się do placówki był problem mieszkaniowy. Płynność w przyznawaniu lokali socjalnych uległa poprawie i 6 mieszkanek mogło się usamodzielić we własnych mieszkaniach. Z posiadanej wiedzy wynika, że większość z tych kobiet dobrze sobie radzi, mieszkając samodzielnie. Część kobiet została przeniesiona ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia, gdzie przebywały jako ofiary przemocy domowej, ze strony swoich partnerów, a planowany okres pobytu w placówce dobiegł końca. Część kobiet została przeniesiona z Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Codzienna praca w placówce polegała na monitorowaniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych mieszkanek, zapewnienie bezpieczeństwa i dobrego zdrowia dzieci oraz przestrzegania zasad panujących w Ośrodku. Każda mieszkanka przechodzi przez szereg treningów m. in. prawidłowego żywienia, dysponowania finansami. Szczególny nacisk jest kładziony na gospodarowanie budżetem domowym, poprzez założenie kopert i naukę oszczędzania pieniędzy. Wiedza na temat prawidłowego zarządzania własnymi finansami bywa znikoma. Mieszkanek nie mają odłożonych środków w razie nagłych wypadków np. choroba dziecka, konieczność wezwania taksówki aby udać się do lekarza, czy wykupić leki.

Monotonność dnia codziennego, co jakiś czas jest uatrakcyjniana zajęciami oraz imprezami organizowanymi na terenie placówki w ścisłej i udanej współpracy z psychologiem i asystentem rodziny. Pracownicy CWS, cały czas starają się dostosowywać do bieżących potrzeb jakie pojawiają się w Domu dla matek. Dzięki temu pobyt może być bardziej komfortowy i zaspokoić więcej potrzeb.

W 2025 r. z pobytu w placówce skorzystały 44 osoby (14 kobiet, 30 dzieci – 14 dziewczynek; 16 chłopców). W ramach podejmowanych działań 14 kobiety realizowały program usamodzielnienia, spisano 14 nowych programów usamodzielnienia, zakończono 6 programów usamodzielnienia, 11 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny, 4 osoby podjęły zatrudnienie, 3 osoby skierowano do udziału w zatrudnieniu socjalnym w CIS, z czego 2 osoby kontynuują zatrudnienie socjalnym, w tym jedna osoba, która się usamodzieliła. 3 osoby podjęły leczenie odwykowe, 8 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 14 osób korzystało ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 14 konsultacji.

W maju 2025 r. odbyła się wizyta studyjna zainicjowana przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki. W CWS na ul. Ogrodowej 2a gościliśmy delegację przedstawicieli gmin i powiatów z Dolnego Śląska. Głównym celem spotkania było zaprezentowanie Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w zakresie nowoczesnej, kompleksowej pomocy społecznej, która daleko wykracza poza stereotypowe rozumienie tej instytucji.

W ramach zadania ponoszone są koszty na wynagrodzenia dla 1 pracownika w pełnym etacie na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej, zajmującego się opieką i nadzorem osób przebywających w domu. Wydatki w ramach realizowanego zadania dotyczą również kosztów związanych z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz wodę i ścieki, ogrzewanie centralne, opłaty za pranie pościeli oraz wszelkich przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów.

6.1.5. Mieszkanie treningowe

Mieszkanie treningowe tworzy warunki do godnego, możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, zgodnie z indywidualnymi wyborami, w poszanowaniu odrębności, w poczuciu pełnej integracji ze społeczeństwem, przy zapewnieniu niezbędnego wsparcia specjalistów, prowadzonej pracy socjalnej oraz w przypadku takiej konieczności usług bytowych. Wsparcie w mieszkaniu treningowym jest przyznawane na czas określony.

W 2025 roku w mieszkaniu treningowym przebywało 4 mężczyzn.

Pracownik socjalny towarzyszył mieszkańcom w codziennym funkcjonowaniu, podejmował działania związane z aktywizacją społeczną, treningiem efektywnego zarządzania finansami, czasem, prowadzeniem gospodarstwa domowego, załatwianiem spraw urzędowych, utrzymywaniem kontaktów z rodziną i otoczeniem. Zachęcał do uczestnictwa w działaniach społeczności Centrum Wsparcia Socjalnego. Podczas rutynowych wizyt w mieszkaniu treningowym motywował do przestrzegania regulaminu w tym dbania o porządek. Wspierał w podejmowaniu wszelkich działań związanych z wyeliminowaniem niekorzystnych czynników takich jak nadużywanie alkoholu, nieprzestrzeganie zaleceń lekarskich itp., zwłaszcza, że wszystkie zamieszkujące osoby są osobami z niepełnosprawnościami. Monitorował bieżące składanie ankiet weryfikacyjnych do wniosków o przyznanie z zasobów Gminy lokali socjalnych.

6.1.6. Ogrzewalnia

Ogrzewalnia dla Bezdomnych, funkcjonuje jako placówka interwencyjna, mająca na celu zabezpieczenie osób bezdomnych, które z różnych przyczyn nie przebywają w noclegowni, czy też schroniskach dla bezdomnych, najczęściej na skutek nieprzestrzegania regulaminu organizacyjnego. Celem wsparcia jest zapobieganie sytuacji zagrożenia życia i zdrowia osób bezdomnych w okresie zimowym. W placówce mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Ogrzewalnia dla Bezdomnych funkcjonuje przy ul. Beethovena 1a, w ramach przygotowanych kontenerów modułowych, zgodnie z obowiązującym zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Placówka zapewnia nocleg w godzinach od 19:00 do 07:00.

W roku 2025 r. z pobytu w ogrzewalni skorzystało łącznie 227 osób, w tym 26 kobiet oraz 201 mężczyzn.

6.1.7. Noclegownia

Noclegownia rozpoczęła swoją działalność z chwilą udostępnienia obiektu przy ul. Beethovena 24a. Wchodzi w skład struktury organizacyjnej Centrum Wsparcia Socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Dysponuje 20 miejscami noclegowymi dla mężczyzn oraz 10 miejscami noclegowymi dla kobiet w dwóch oddzielnych pomieszczeniach. Z usługi mogą skorzystać osoby bezdomne wymienione w art. 6 pkt. 8 ustawy o pomocy społecznej bez względu na gminę ostatniego zameldowania wymagające

tymczasowej lub interwencyjnej pomocy w zakresie zapewnienia schronienia.

Noclegownia zapewnia tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, umożliwienie spożycia posiłku i zapewnienie gorącego napoju oraz pakietu usług ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjścia z bezdomności, uzyskania samodzielności życiowej. Spełnia minimalne standardy podstawowych usług i minimalne standardy obiektu, w tym zakresie odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych oraz odpowiednich warunków do odpoczynku.

Od miesiąca grudnia 2023 r. udostępniono pomieszczenia dla osób będących w kryzysie bezdomności. Pomieszczenia placówki zostały przygotowane zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Placówka funkcjonuje w okresie od 1 października do 31 marca w godzinach od 18:00 do 8:00, natomiast od 1 kwietnia do 30 września od godziny 19:00 do godziny 7:00.

W 2025 r. z pobytu w placówce skorzystały 204 osoby w kryzysie bezdomności, w tym 165 mężczyzn i 39 kobiet. W ramach zadania ponoszone są koszty na wynagrodzenie dla 1 pracownika w pełnym etacie na stanowisku starszego pracownika socjalnego. Wydatki w ramach realizowanego zadania dotyczą również kosztów związanych z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz, wodę i ścieki, ogrzewanie. Ponadto opłat za pranie pościeli oraz wszelkich przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów.

6.1.8. Magazyn odzieży oraz łaźnia

Łaźnia i Magazyn Odzieży jest to nowa usługa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu uruchomiona w grudniu 2023 roku skierowana jest do osób ubogich żyjących w warunkach substandardowych oraz osób będących w kryzysie bezdomności. Łaźnia zapewni możliwość bezpłatnej usługi z zakresu higieny osobistej w warunkach umożliwiających korzystanie z niej w sposób gwarantujący zachowanie intymności i godności. Natomiast magazyn odzieży jako dopełnienie całości pozwoli na swobodną wymianę odzieży.

Magazyn odzieży i łaźnia wchodzi w skład struktury organizacyjnej Centrum Wsparcia Socjalnego. Otwarte są całorocznie w godzinach od 7.00 do 15.00, w sytuacjach interwencyjnych całodobowo. Zlokalizowane są na parterze budynku przy ul. Ludwiga van Beethovena 24a. Odzież i obuwie wydawane są przez pracowników Centrum Wsparcia Socjalnego. Korzystanie z magazynu odzieży i łaźni jest bezpłatne i odbywa się w warunkach umożliwiających korzystanie gwarantujące zachowanie całkowitej intymności i godności.

W 2025 r. z kąpieli w łaźni skorzystało 410 osób.

6.1.9. Organizowanie społeczności osób w kryzysie bezdomności

W miesiącu styczniu 2025 r. zorganizowano Dzień Dziadka dla mieszkańców schroniska, we współpracy ze świetlicą środowiskową przy PSP 21 z Placówki Wsparcia Dziennego przy MOPS w Wałbrzychu. Dzieci ze świetlicy przygotowały niespodziankę dla mieszkańców – dziadków. Mieszkańcy schroniska przygotowali słodki poczęstunek dla dzieci. Cel wydarzenia było nabycie umiejętności społecznych i umiejętność właściwego zachowania.

W dniu 7 marca 2025 r. zorganizowano warsztaty z okazji Dnia Kobiet. Przygotowanie kartek okolicznościowych przez mężczyzn ze Schroniska przy ul. Beethovena 24a, które

zostały wręczone paniom ze Schroniska przy ul. Ogrodowej 2a, pracownikom MOPS-u oraz Urzędu Miejskiego. Celem wydarzenia było nabycie umiejętności społecznych i umiejętność właściwego zachowania. Pozyskanie umiejętności okazywania szacunku płci przeciwnej.

W dniu 14.04.2025 zorganizowano prace porządkowe. Wspólne, dokładne porządki na terenie schroniska, noclegowni. Przygotowanie Schroniska oraz terenu przylegającego do Centrum Wsparcia Socjalnego do Świąt Wielkanocnych. Cel działania było nabycie umiejętności dbania o czystość i porządek.

W dniu 16.04.2025 zaplanowano przygotowanie kartek świątecznych z życzeniami z okazji Świąt Wielkanocnych i przekazanie ich pracownikom instytucji, z którymi współpracuje MOPS. Cel działania była nauka pielęgnowania tradycji.

W kwietniu 2025 r. mieszkańcy schroniska wzięli udział osób w kryzysie bezdomności przebywających przy ul. Beethovena 24a w akcji „Czysty Wałbrzych” organizowanej cyklicznie przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha oraz Gminę Wałbrzych. Cel wydarzenia było nabycie umiejętności dbania o czystość i porządek w miejscach publicznych. Szanowanie pracy innych, dawanie dobrego przykładu innym mieszkańcom miasta.

W miesiącu maju 2025 r. przeprowadzono z mieszkańcami schroniska prace „upiększające” placówkę zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz. Sadzenie kwiatów, wyhodowanie roślin od tzw. ziarenka oraz nauka dbania o rośliny. Celem prac było nabycie umiejętności dbania o swoje otoczenie, estetykę, przyjazny klimat. Uświadomienie, że otoczenie wpływa na nastrój. Zrealizowano zaplanowane działania.

Ponadto, zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Wałbrzychu. Omówienie rodzajów świadczeń o jakie mogą wnioskować podopieczni Schroniska dla Bezdomnych przy ul. Beethovena 24a oraz dokumentów jakie należy przedłożyć celem ich pozyskania.

Na początku czerwca 2025 r. zorganizowano obchody Dnia Dziecka. Mieszkańcy odwiedzili dzieci ze świetlicy środowiskowej przy PSP 21 z Placówki Wsparcia Dziennego Wręczono dzieciom drobne upominki – kartek własnoręcznie robionych oraz słodczy.

Dodatkowo zorganizowano spotkanie mieszkańców z przedstawicielami Fundacji Rozwoju Ekonomii Społecznej dla osób biernych zawodowo, będących w wieku produkcyjnym. Przedstawienie propozycji zatrudnienia socjalnego. Celem spotkania była aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo.

W miesiącu październiku 2025 r. wykonano stroiki na groby zmarłych ze schroniska, wyjście z mieszkańcami na Cmentarz w celu posprzątania grobów, położenia stroików na groby zmarłych osób bezdomnych i zapalenia zniczy na grobach.

W miesiącu grudniu zaplanowano przygotowywanie stroików świątecznych z podopiecznymi, następnie zanieśenie stroików wraz z życzeniami do Dyrekcji MOPS, Działu Administracji, Księgowości oraz Działu Świadczeń.

Zorganizowano spotkanie z kadrą Fundacji Neo kardio (kardiolog, neurolog) dla mieszkańców placówek przy ul. Beethovena 24a. Cel spotkania było nabycie umiejętności udzielania pomocy w sytuacjach zagrażających życiu, edukacja z zakresu profilaktyki.

Zorganizowano spotkanie przedświąteczne podopiecznych z dziećmi ze świetlic środowiskowych. Dzieci przywiozły dla mieszkańców kartki z życzeniami świątecznymi, przygotowały słodki poczęstunek. Otrzymały również słodczyce i życzenia. W trakcie spotkania śpiewano kolędy.

Ponadto, przeprowadzono trening kulinarny. Wspólne przygotowywanie potraw na zaplanowaną kolację Wigilijną dnia 16.12.2025r, dla mieszkańców schroniska, ośrodka interwencji kryzysowej, noclegowni. Celem wydarzenia było pozyskanie umiejętności pielęgnowania tradycji, celebrowanie Świąt w miłej i przyjemnej atmosferze.

Centrum Wsparcia Socjalnego, ul. Ogrodowa 2a

W dniu 23.01.2025 mieszkańcy Centrum Wsparcia Socjalnego wraz z pracownikami Spółdzielni Socjalnej „Nasze Wsparcie” udali się do Palmiarni w Wałbrzychu. Podczas wizyty mieli okazję zobaczyć ponad 250 gatunków roślin pochodzących z różnych stron świata, a także zapoznać się z unikatową architekturą obiektu, którego ściany od wewnątrz pokrywa tuf wulkaniczny pochodzący z Etny. Spotkanie zakończono rozmowami przy aromatycznej kawie i słodkim poczęstunku. Celem wyjścia było aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu społeczności lokalnej, integracja społeczna oraz wspieranie umiejętności organizacji czasu wolnego.

W dniu 27.01.2025 zorganizowano trening kulinarny – wspólne pieczenie ciasta z mieszkankami Schroniska przy wsparciu mieszanek Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży. Celem była integracja międzypokoleniowa. Pozyskanie umiejętności pieczenia oraz przygotowanie poczęstunku na zaplanowaną na 24.05.2025r. wizytę studyjną.

W dniu 8.03. 2025 r. mieszkańcy Centrum Wsparcia Socjalnego odwiedzili po raz kolejny Centrum Ceramiki Unikatowej, gdzie ozdobili na zimno porcelanowe figurki, które staną się dla nich unikatowa pamiątką. Uczestnicy wydarzenia ponadto mieli przyjemność obejrzeć poruszający dokument w reżyserii Małgorzaty Kozery „Twarze Agaty” opowiadający historie polskiej artystki, mieszkającej w Londynie Agaty di Masternak, która zmagając się ze śmiertelną chorobą zadaje sobie pytanie o sens życia, jednocześnie pokazując jak choroba może inspirować i stać się drogą do artystycznego spełnienia. Po obejrzeniu filmu mieliśmy przyjemność obejrzeć Unikatową Wystawę wspomnianej artystki pod tytułem Powrót do domu-Homecoming. Celem wyjścia było aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu społeczności lokalnej, integracja społeczna oraz wspieranie umiejętności organizacji czasu wolnego.

W dniu 12.04.2025 r. udział mieszanek schroniska przy wsparciu mieszanek z Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w akcji „Czysty Wałbrzych” organizowanej cyklicznie przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha oraz Gminę Wałbrzych. Cel akcji było nabycie umiejętności dbania o czystość i porządek w miejscach publicznych. Szanowanie pracy innych, dawanie dobrego przykładu innym mieszkańcom miasta.

W dniu 18.04.2025 r. mieszkańców Centrum Wsparcia Socjalnego odwiedziły dzieci z Placówki Wsparcia Dziennego. Uczestnicy wydarzenia wspólnie wykonywali prace, które ozdobią stoły wielkanocne nie tylko mieszkańców placówki, ale również odwiedzających nas gości. Celem spotkania była wymiana międzypokoleniowa oraz możliwość ćwiczeń manualnych oraz kreatywnej pracy umysłu osób starszych zamieszkujących Schronisko dla Bezdomnych Kobiet jak również Mieszkańców Mieszkań Wspomaganych.

W dniu 23.05.2025 r. zorganizowano trening kulinarny – wspólne pieczenie ciasta z mieszkankami Schroniska przy wsparciu mieszanek Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży. Celem była integracja międzypokoleniowa. Pozyskanie umiejętności pieczenia oraz przygotowanie poczęstunku na zaplanowaną na 24.05.2025r. wizytę studyjną. Ponadto, zorganizowano wspólne, dokładne porządki w pomieszczeniach budynku przy ul. Ogrodowej 2a w Wałbrzychu.

W dniu 6.07.2025 r. placówkę ponownie odwiedził Zespół Czarodzieje, który uprzyjemnił mieszkańcom Centrum Wsparcia Socjalnego piękny lipcowy dzień. Spotkanie miało wyjątkowo sentymentalny charakter – uczestnicy odbyli muzyczną podróż do lat młodości, wspólnie śpiewając piosenki ze swoich młodzieńczych lat. Wydarzenie odbywało się przy poczęstunku z grilla oraz w towarzystwie pracowników Spółdzielni Socjalnej Nasze Wsparcie, którzy czuwali nad bezpieczeństwem seniorów oraz osób długotrwale chorych, wymagających szczególnego wsparcia. Celem wydarzenia była integracja międzypokoleniowa.

W dniu 15.07.2025 r. i 18.07.2025 r. mieszkanki Schroniska dla Bezdomnych uczestniczyły w Warsztatach Szycia Organizowanych w siedzibie Przedsiębiorstwa Społecznego 7 Niebo w Wałbrzychu. Mieszkanki Schroniska dla Bezdomnych jak również Mieszkań Wspomaganych. Celem warsztatów zdobycie wiedzy na temat podstaw szycia, ale również okazja do rozwijania swoich kompetencji społecznych i osobistych.

W dniu 1.08.2025 r. trening kulinarny – wspólne pieczenie ciasta Mieszkanek Schroniska oraz mieszkanki z Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży

W dniu 30.08.2025 r. na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego odbył się piknik integrując mieszkańców Centrum Wsparcia Socjalnego. Celem wydarzenia była organizacja czasu wolnego mieszkańcom, kreowanie kontaktów społecznych jak również integracja ze społecznością lokalną.

W dniu 15.09.2025 odbył się kolejny trening kulinarny – wspólne pieczenie ciasta.

W dniu 16.09.2025 r. odbyło się pierwsze spotkanie z praktykantami Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Iskra Ziemi Wałbrzyskiej. Praktykanci, w ramach organizacji czasu wolnego mieszkańców placówki, zapewniają swoją pomoc oraz towarzyszenie osobom wymagającym wsparcia. Na podstawie umowy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej praktykanci zdobywają nowe doświadczenia, ucząc się wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka. Warsztaty z praktykantami na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego odbywają się raz w tygodniu. Podczas spotkań praktykanci wspólnie z mieszkańcami grają w gry, wykonują prace manualne, towarzyszą w spędzaniu wolnego czasu, czy wspierają mieszkańców w codziennych czynnościach. Celem spotkania było nabycie umiejętności porozumiewania się z innymi osobami pomimo znacznej różnicy wieku, niepełnosprawności, występujących różnic międzypokoleniowych.

W dniu 19.09.2025 r. odbyła się kolejna edycja akcji „Sprzątania Świata-Polska 2025”, która nadzorowana jest przez Biuro Zarządzania Gospodarką Komunalną Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. W związku z powyższym, jak co roku przeprowadziliśmy zbiorowe sprzątanie śmieci zalegających poza miejscami przeznaczonymi do ich składowania, jak również upiększaliśmy teren naszej placówki. Celem akcji było nabycie umiejętności dbania o czystość i porządek w miejscach publicznych. Szanowanie pracy innych, dawanie dobrego przykładu innym mieszkańcom miasta.

W dniu 29.09.2025 r. w ramach organizacji czasu wolnego oraz integracji ze społecznością lokalną mieszkańcy Centrum Wsparcia Socjalnego odwiedzili mieszkańców Domu Pomocy Społecznej na Białym Kamieniu, uczestnicząc w Pikniku Literackim. W wydarzeniu udział wzięła poetka Irena Raszka, natomiast Piotr Kwiatkowski uświetnił spotkanie grą na gitarze i wspólnym śpiewem z mieszkankami oraz gośćmi – m. in. piosenek takich jak „Pszczółka Maja” czy utworów z filmu „Król Lew”. Swoją obecnością wydarzenie zaszczyliła również Wiceprezydent Wałbrzycha – Pani Anna Elżbieta- Stec. Celem wydarzenia było aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu społeczności lokalnej,

integracja społeczna oraz wspieranie umiejętności organizacji czasu wolnego.

W dniu 13.10.2025 r. ponownie mieszkańców odwiedziła Pani Arleta Mańka nauczyciel, socjoterapeutka i kinezyolożka, która poprowadziła zajęcia indywidualne dla mieszkańców Centrum Wsparcia Socjalnego polegające na wykonywaniu prostych ćwiczeń fizycznych, w taki sposób, aby zintegrować pracę ciała i umysłu uczestników spotkania. Ćwiczenia służyły temu, aby usprawnić nie tylko ciało, ale również intelekt poprzez tworzenie nowych połączeń neuronalnych i usprawnianie już istniejących. Po intensywnych ćwiczeniach mieszkańcy zostali wprowadzeni w stan głębokiego relaksu poprzez terapię dźwiękiem. Celem spotkania był rozwój ruchowy, emocjonalny i intelektualny, poprawę samopoczucia, ale również sprzyjało nawiązaniu bliskiego, serdecznego kontaktu z innymi osobami uczestniczącymi w spotkaniu.

W dniu 30.10.2025 r. zorganizowano kolejny trening kulinarny – wspólne pieczenie ciasta. Przygotowanie słodkiej przekąski dla mieszkank Schroniska i Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi.

W dniu 21.11.2025 r. na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego odbyły się warsztaty dla mieszkańców mieszkań wspomaganych, zorganizowane przez Spółdzielnię Socjalną „Nasze Wsparcie”. Uczestnicy, wspólnie z praktykantami, tworzyli przepiękne kartki świąteczne. Celem warsztatu integracja ze społecznością lokalną, stworzono przestrzeń do aktywności osób starszych oraz umożliwiono im atrakcyjne zagospodarowanie czasu wolnego. Warsztaty sprzyjały również minimalizowaniu zjawiska wykluczenia społecznego osób wykluczonych społecznie.

W dniu 27.11.2025 r. na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego dla mieszkańców Mieszkań Wspomaganych, kobiet przebywających w schronisku dla osób bezdomnych oraz mieszkank Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży oraz ich dzieci zorganizowano spotkanie Andrzejkowe. Celem wydarzenia była integracja ze społecznością lokalną, jak również stwarzanie warunków do międzypokoleniowej komunikacji w tym rozwijania kontaktów społecznych. Nabycie umiejętności spędzania czasu z najbliższymi, czerpania radości z każdej wspólnej chwili.

W dniu 29.11.2025 r. zorganizowano wspólnie z mieszkankami schroniska oraz domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży przygotowywanie ekologicznych ozdób choinkowych z wykorzystaniem rolek od papieru toaletowego oraz szyszek. Celem spotkania było uświadomienie mieszkankom ważności problemu jakim jest konieczność ochrony środowiska i recykling.

W dniu 2.12.2025 r. zorganizowano wspólne przygotowanie Schroniska dla Kobiet oraz Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży do obchodów Mikołajek oraz Świąt Bożego Narodzenia. Wspólne dekorowanie pomieszczeń oraz ubieranie choinki. Celem działania było nabycie umiejętności dbania o wygląd, estetykę oraz klimat pomieszczeń w związku ze zbliżającymi się świętami.

W dniu 4.12.2025 r. zorganizowano kolejny trening kulinarny – wspólne pieczenie ciasta.

W dniu 5.12.2025 r. zorganizowano Mikołajki – zabawa i spotkanie z Mikołajem dla dzieci z Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży. Wręczenie prezentów częściowo pozyskanych od darczyńców.

W dniu 19.12.2025 r. odbyło się spotkanie wigilijne wszystkich mieszkańców CWS. Podano własnoręcznie przygotowane tradycyjne potrawy. Naszą placówkę dzięki wolontariuszom i pracownikom MOPS odwiedził Św. Mikołaj, który podarował starszym

i młodszym mieszkańcom paczki świąteczne. W miłej atmosferze, można było zatrzymać się na chwilę i porozmawiać z innymi. Jedna z mieszkanek z własnej inicjatywy nauczyła się kilku kolęd, które zagrała nam na keyboardzie przy Wigilijnej kolacji.

VII. Działalność projektowa

W 2025 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizował trzy projekty :

1. “MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy”

Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej w partnerstwie z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu współrealizuje projekt: “MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy”. Projekt realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, który jest współfinansowany ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Priorytet 9 Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku. Okres realizacji projektu: 01.04.2024r. – 30.09.2026 r.

Celem projektu “Mieszkamy działamy i cztery kąty mamy” jest zwiększenie w okresie 30 miesięcy aktywności minimum 140 os. wykluczonych i ich rodzin, dotkniętych negatywnymi skutkami transformacji, oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej (PES).

Projekt obejmuje wsparciem dwie grupy beneficjentów:

I. Osoby będące w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań oraz zagrożone bezdomnością – 40 osób.

Zakres grupy: samotni rodzice (głównie kobiety), osoby w wieku 60+, osoby z niepełnosprawnością, osoby z doświadczeniem chorób psychicznych, osoby będące w pieczy zastępczej, rodziny mające ogromne problemy w aspektach wychowawczych.

Zakres działania:

1. Uruchomienie mieszkań wspomaganych – 15 miejsc
2. Wsparcie opiekunów w mieszkaniach wspomaganych
3. Organizacja treningów/zajęć dla uczestników projektu
4. Wsparcie takie jak grupa II projektu.

II. Osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia 100 osób – grupa specyficzna dla obszaru TPST

Zakres działania:

1. Różnorodne formy samopomocowe – moderowane przez specjalistów grupy.
2. Działania animacyjne z udziałem organizacji pozarządowych aktywizujące, łączące osoby między sobą oraz budujące współpracę z instytucjami.
3. Stałe miejsce wyposażone w zaplecze salowe oraz ogrodowe.
4. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz usługi asystenckie dla osób potrzebujących.

Rezultatem projektu będzie zbudowanie lokalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących w Wałbrzychu oraz powiecie wałbrzyskim w formule partnerstwa z udziałem Podmiotów Ekonomii Społecznej i innych

dostawców. W 2025 r. w projekcie „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy” brało udział 18 mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn, 2 mężczyzn korzystających z Noclegowni, 3 mieszkańców mieszkań wspomaganych przy ul. Ogrodowej 2a oraz 5 kobiet ze Schroniska dla Bezdomnych Kobiet.

W ramach projektu „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy” powstały 3 mieszkania wspomagane i jedno treningowe, które znajdują się w różnych dzielnicach Wałbrzycha. Dwa z nich prowadzone są przez Fundację Rozwoju Ekonomii Społecznej w partnerstwie z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, a dwa przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Mieszkanie wspomagane: Al. Wyzwolenia – 4 osoby (kobiety), ul. 1 Maja – 4 osoby, ul. Mickiewicza – 3 osoby. Mieszkanie treningowe: ul. 11 Listopada – 4 osoby. Od maja 2025 r. do grudnia 2025 r. z mieszkania przy ul. Mickiewicza korzystało 4 mężczyzn, ul. 1 Maja przebywało 6 mężczyzn, Al. Wyzwolenia przebywało 5 kobiet, 11 Listopada przebywało 4 mężczyzn.

2. „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej”

Projekt realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, który jest współfinansowany ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Priorytet 9 Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku Działanie 9.1 Transformacja społeczna. Okres realizacji projektu: 01.03.2024r. – 28.02.2026r.

Celem głównym projektu jest przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które ze względu na stan zdrowia, lub stan zdrowia członków swoich rodzin są z tego wykluczone. Projekt zakłada w okresie 24 miesięcy, na obszarze objętym wsparciem zwiększenie dostępności co najmniej 12 niestacjonarnych miejsc świadczenia usług społecznych dla minimum 90 osób wykluczonych i ich rodzin, dotkniętych negatywnymi skutkami transformacji, w tym osób, których bierność zawodowa wynika z konieczności opieki nad osobami zależnymi.

Celem projektu jest również przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej (PES). Działania projektowe obejmują realizację diagnoz, dla co najmniej 90 osób, w tym 60 pogłębionych, realizację usług asystenckich oraz wytechnieniowych przez asystentów/tki i opiekunów/ki – poziom podstawowy, usługi wykorzystujące nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne i teleopiekę, usługi asystencji osobistej i opiekuńcze dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – poziom zaawansowany, usługi asystencji osobistej i opiekuńcze obejmujące wsparcie towarzyszące zwiększające szanse na niezależne i podmiotowe życie, wsparcie dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej.

Rezultaty:

1. Zbudowanie lokalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących w Wałbrzychu oraz powiecie wałbrzyskim z udziałem co najmniej 2 Podmiotów Ekonomii Społecznej. System obejmie wsparcie w codziennym funkcjonowaniu dla osób w związku z ich wiekiem, stanem zdrowia lub niepełnosprawnością.
2. Przygotowanie i wdrożenie do świadczenia usług co najmniej 12 asystentów/ek

i opiekunów/ek.

3. Objęcie kompleksowym wsparciem co najmniej 90 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. osób: z niepełnosprawnościami i/ lub potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym w zastępstwie za opiekuna faktycznego.

W 2025 r. wsparciem asystenta objętych było 7 mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn.

3. "Rozwój systemu usług społecznych w Aglomeracji Wałbrzyskiej" Okres trwania projektu VI/2025 – XII/2027"

Priorytet: 7. Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku, działanie FEDS.07.10 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych, 158. Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług.

Projekt skierowany jest do mieszkańców Gminy Wałbrzych oraz Gminy Głuszyca. Celem projektu jest rozwój usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych. Projekt zakłada:

- rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności usług asystencji osobistej dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu wraz ze wsparciem towarzyszącym zwiększającym szanse na niezależne życie.
- wsparcie dla opiekunów faktycznych w tym opieka wytchnieniowa;
- kształcenie kandydatów oraz kadr świadczących usługi społeczne, w tym asystentów oraz opiekunów faktycznych w zakresie świadczenia usług w społeczności lokalnej.

W ramach projektu zakładamy świadczenie następujących usług społecznych:

1. Usługi asystenckie, w tym skierowane w szczególności do osób z niepełnosprawnością.
2. Opieka wytchnieniowa.

Wsparciem towarzyszącym dla uczestników będą takie usługi, jak:

1. Teleopieka (opaski oraz systemy czujników domowych);
2. Usługa transportu indywidualnego DOOR – TO – DOOR (w tym zakup pojazdu dla osób z niepełnosprawnościami) – zapewnimy np. dowóz do lekarza, urzędu, do pracy, uzupełnienie usługi asystenckiej oraz animacji;
3. Animacja realizowana przez organizacje pozarządowe – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami uczestnicy będą mogli skorzystać z różnych form wsparcia budujących poczucie dobrostanu, min. poprzez różnorodne formy terapeutyczne, np. dogoterapia, biblioterapia, arteterapia, hortiterapia, relaksacja dźwiękiem i ruchem, muzykoterapia, aromaterapia, warsztaty fotograficzne, warsztaty „Poznaj nowe”, by doświadczyć czegoś innego, ciekawego, nowego, co zmotywuje osoby do aktywności
4. Indywidualna pomoc psychologiczna oraz pedagogiczno-terapeutyczna także w miejscu zamieszkania.

Objętych usługami społecznymi zostanie w Gminie Wałbrzych – 100 osób, czas świadczenia usług to IX/2025-XII/2027

Grupy docelowe:

1. osoby z niepełnosprawnością i osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
2. opiekunowie faktyczni osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, Pierwszeństwo będą miały osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego, w tym szczególności osoby korzystające z programu FE PŻ lub zamieszkujące samotnie oraz osoby o znacznym lub umiarkowanym st. niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną (lub orzeczeniem równoważnym) oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi (zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych).

Projekt zakłada także kształcenie kandydatów oraz kadr świadczących usługi społeczne, w tym asystentów oraz opiekunów faktycznych w zakresie świadczenia usług w społeczności lokalnej.

Całkowita wartość projektu: 13.052.455,72 zł Dofinansowanie: 12 399 832,93 zł (95,00%), w tym:

1. Alokacja środków europejskich: 9 136 719,00 PLN
2. Współfinansowanie z budżetu państwa w ramach środków z Kontraktu Programowego: 3 263 113,93 PLN;

Wkład własny (5,00%): 652.622,79 zł.

Wkład własny wnioskodawcy/MOPS Wałbrzych: 516.335,22 zł

Wkład własny Partnera/Gmina Głuszyca-OPS Głuszyca: 136.287,57 zł

4. Trwałość CIS

Kontynuowane jest zatrudnienie socjalne w ramach trwałości projektu realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w partnerstwie pn.; „Centrum Integracji Społecznej w Wałbrzychu: Chcę być.... czyli odkrywamy życie na nowo”. W zatrudnieniu socjalnym biorą między innymi udział mieszkańcy Centrum Wsparcia Socjalnego. W ramach trwałości Centrum Integracji Społecznej w Wałbrzychu pracownicy tutaj. Ośrodka współpracują z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej, a także wałbrzyskimi podmiotami ekonomii społecznej.

W ramach trwałości zrealizowano:

- zatrudniono trenera zawodu, który współpracował z uczestnikami CIS zatrudnionymi w Spółdzielni Socjalnej Zielony Zakątek,
- reklamowano działalność CIS w mediach lokalnych – zakup billboardów oraz reklamy w lokalnej prasie,
- zakupiono ekologiczne torby płócienne. Torby posłużyły jako element informacyjny o działalności CIS. Zostały wykonane przez PES,

- uszyto worki na odzież/obuwie w liczbie 440 szt., celem promocji CIS-u. Zostały wykonane przez PES.

VIII. System wsparcia osób niepełnosprawnych

8.1. Rehabilitacja społeczna i rehabilitacja zawodowa – podział środków

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu udziela wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, w ramach środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych zgodnie z algorytmem.

W 2025 roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznał algorytmem dla Miasta Wałbrzycha środki finansowe w wysokości 7 503 145,00 zł.

Rada Miasta Wałbrzycha w dniu 25 marca 2025 roku podzieliła w/w środki na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Szczegółowe informacje na ten temat obrazuje poniższa tabela.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej		Kwota
1.	Zobowiązania dotyczące dofinansowania działania warsztatów terapii zajęciowej – art. 35 a ust 1 pkt. 8 (90% kosztów działalności WTZ – dofinansowanie z PFRON)	3 519 600,00
2.	Udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej – art.12 a	122 424,00
3.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej – art.26	122 424,00
4.	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej – art.13 ust. 1	4 100,00
5.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – art. 35a ust 1 pkt. 7 lit. a	961 319,00
6.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – art. 35a ust 1 pkt.7 lit.b	69 680,00
7.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – art. 35a ust 1 pkt.7 lit. D	920 000,00
8.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze – art. 35a ust 1 pkt. c	1 783 598,00
Ogółem:		7 503 145,00

Wnioski o dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, rozpatrywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz na podstawie zasad rozpatrywania wniosków

wprowadzonych Zarządzeniem nr 8/2025 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu z dnia 27 marca 2025 roku. Celem wprowadzenia w/w zasad była konieczność szczegółowego i sprawiedliwego podziału środków pomiędzy wnioskodawców. Ze względu na bardzo dużą ilość wnioskodawców w stosunku do wysokości środków przyznanych z PFRON dofinansowanie mogło trafić tylko do osób najbardziej potrzebujących.

8.1.1 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze.

W 2025 roku zawarto 18 umów na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych oraz 2 umowy zawarte z instytucjami prowadzącymi rehabilitację dla osób z niepełnosprawnością. Dofinansowaniem objęto wnioskodawców potrzebujących sprzętu do rehabilitacji w warunkach domowych: rowery rehabilitacyjne, bieżnie, rotory, orbitreki, przedmioty do rehabilitacji sensorycznej. Dofinansowanie otrzymały również osoby, które prowadzą na terenie miasta Wałbrzycha centra rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnościami dofinansowaniem objęto specjalistyczny sprzęt do rehabilitacji: berner, aparat do terapii falą uderzeniową.

Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 80% poniesionych kosztów przez wnioskodawcę, nie więcej jednak niż 5 000,00 zł.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
	liczba osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł
23	20	61 113,23	19	58 153,23

Pomocą w dofinansowaniu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze objęto 779 osoby z niepełnosprawnością, dofinansowanie obejmowało przede wszystkim aparaty słuchowe, systemy wspomagające słyszenie FM, pieluchomajtki, cewniki, kule, balkoniki, wózki inwalidzkie, protezy kończyn, obuwie ortopedyczne, pionizatory, szkła do okularów. Dofinansowaniem w pierwszej kolejności zostali objęci wnioskodawcy z potwierdzonym zakupem przedmiotów oraz wnioskodawcy, którzy wymagają zaopatrzenia w przedmioty i środki służące do codziennej higieny osobistej (tj. pieluchomajtki, cewniki i worki stomijne), ponadto wnioski rozpatrywane były zgodnie z kolejnością ich wpływania.

Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 150% limitu przyznanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia natomiast w przypadku aparatów słuchowych wypłacane było w kwocie 1000 zł dla osób niepracujących i niebędących w wieku aktywności zawodowej, dla osób pracujących, uczących się i dzieci w pełnej kwocie czyli 150% z przyznanego limitu w ramach dofinansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Złożone wnioski		Wyplacone dofinansowania	
Liczba osób	Kota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
1090	4 481 650,95	779	1 724 540,35

8.1.2. Dofinansowanie barier w komunikowaniu się.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu dofinansowanie przyznawane jest dla osób mających znaczące problemy w komunikowaniu się czyli dla osób głuchoniemych, głuchych, niedosłyszących, mających trudności z wypowiedaniem się, niewidomych i niedowidzących, dla dzieci w spektrum autyzmu, dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich mających utrudniony kontakt z otoczeniem. Wnioski oceniane były na podstawie karty oceny merytorycznej wniosku, dofinansowanie otrzymały osoby, które otrzymały najwyższą ilość punktów w ocenie merytorycznej wniosku.

W ramach tego zadania dofinansowano do zakupu komputerów przenośnych, komputerów stacjonarnych, tabletów oraz do komunikatorów, smartfonów i PCEye .

W 2025 roku dofinansowanie wynosiło 95% poniesionych kosztów nie więcej jednak niż 4 000,00 zł w przypadku dofinansowania do komputera oraz tabletu, nie więcej niż 1 000,00 zł w przypadku dofinansowania do telefonu, nie więcej niż 6 000,00 zł w przypadku kosztu zakupu programów specjalistycznych tj. programów logopedycznych, oprogramowania Mówik oraz nie więcej niż 10 000,00 zł do zakupu sprzętów specjalistycznych służących do komunikowania się np. PCEyeMini.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
	liczba Osób	Kwota w zł	liczba osób	Kwota w zł
136	83	309 400,10	80	293 400,10

8.1.3. Dofinansowanie do barier technicznych.

W 2025 roku przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych brano pod uwagę stopień i rodzaj niepełnosprawności oraz wpływ zakupionego sprzętu na poprawę funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w najbliższym otoczeniu. Wnioski oceniane były na podstawie karty oceny merytorycznej wniosku, dofinansowanie otrzymały osoby, które otrzymały najwyższą ilość punktów w ocenie merytorycznej wniosku.

Dofinansowaniem objęto zakup schodolazów, podnośników, łóżek ortopedycznych, krzesełek schodowych, rowerów elektrycznych i trójkołowych, skuterów inwalidzkich, krzesełek kąpielowych, uchwytów prostych i łamanych, drzwiczek ortopedycznych do wanny, uchwytów do tabletu, nasadki toaletowej, lupy elektronicznej oraz bramy garażowej automatycznej. Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 95 % poniesionych kosztów nie więcej niż 30 000,00 zł, w przypadku dofinansowania do rowerów elektrycznych i roweru tandem nie więcej jednak niż 4 000,00 zł.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
88	67	486 734,41	65	465 359,41

O dofinansowanie w ramach likwidacji barier w technicznych ubiegało się 88 osób z niepełnosprawnością, umowy zawarto z 67 osobami, 1 osoba zrezygnowała z dofinansowania, 1 osoba zmarła w trakcie obowiązywania umowy.

8.1.4. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych.

W 2025 wnioski rozpatrywane były na podstawie karty oceny merytorycznej wniosku, dofinansowanie otrzymały osoby, które uzyskały najwyższą ilość punktów są to przede wszystkim osoby, które poruszają się przy pomocy wózka inwalidzkiego, balonika lub kul są samotne lub zamieszkują wspólnie z innymi osobami niepełnosprawnymi a likwidacja barier w miejscu ich zamieszkania znacznie ułatwi tym osobą swobodne i w miarę samodzielne poruszanie się w miejscu zamieszkania. Dofinansowanie obejmowało przede wszystkim przystosowanie łazienki do potrzeb osoby z niepełnosprawnością, montaż uchwytów czy wymianę ogrzewania węglowego na ogrzewanie bezobsługowe. Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 95% poniesionych kosztów nie więcej jednak niż 30 000,00 zł.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
103	8	190 259,19	6	149 793

W 2025 roku 103 osoby złożyły wnioski o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych. Ze względu na ograniczone środki finansowe dofinansowanie otrzymało 13 osób, które otrzymały od 70 do 85 punktów w ocenie merytorycznej wniosku, z czego 8 osób podpisało umowy a 6 osób zrealizowało zadanie.

8.1.5. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

Ze względu na ograniczone środki finansowe w stosunku do złożonych wniosków dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym przyznawane było w oparciu o hierarchię uwzględniającą wiek, stopień niepełnosprawności oraz rok ostatniego dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

Osoby ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami	Przyznane dofinansowania		Wyplacone dofinansowania	
	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł
1238	479	995 455,00	440	960 338,30

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym to zadanie które cieszy się największym zainteresowaniem wśród osób z niepełnosprawnością, każdego roku liczba złożonych wniosków jest bardzo duża. W 2025 roku 1238 osób ubiegało się o przyznanie dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego, niestety ze względu na ograniczone środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowaniem objęto 440 osób z niepełnosprawnością. Dofinansowanie przyznawane było zgodnie z zasadami rozpatrywania wniosków wprowadzonych Zarządzeniem Dyrektora MOPS w marcu 2025 r., które uwzględniały wiek, stopień niepełnosprawności oraz rok ostatniego dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

8.1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowych.

Na terenie miasta Wałbrzych funkcjonują 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej są to placówki pobytu dziennego dla 100 osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym.

Warsztaty Terapii Zajęciowej to placówki, które wspierają osoby z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu, rozwoju umiejętności i przygotowaniu do możliwie samodzielnego życia – a czasem także do podjęcia pracy. Ich zadaniem jest rehabilitacja społeczna i zawodowa poprzez różne formy aktywności. Nie są to „zwykłe zajęcia”, ale zaplanowana terapia, dopasowana do możliwości konkretnej osoby. Warsztaty Terapii Zajęciowej pomagają uczestnikom m.in. w:

- rozwijaniu samodzielności (np. dbanie o siebie, planowanie dnia, komunikacja),
- poprawie sprawności ruchowej i manualnej,
- trenowaniu umiejętności społecznych (współpraca, rozmowa, radzenie sobie w relacjach),
- budowaniu poczucia własnej wartości i motywacji,
- przygotowaniu do pracy lub innych form aktywności (np. zajęć w Zakładach Aktywności Zawodowej).

Koszt działalność trzech funkcjonujących w gminie Wałbrzych Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2025 roku wyniósł 3 910 666,67 zł z czego 90% - 3 519 600,00 zł kosztów zostało pokryte ze środków PFRON oraz 10% z budżetu gminy Wałbrzych w kwocie 391 066,67 zł.

W 2025 roku w Warsztacie Terapii Zajęciowej przy Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej nr 10 w Wałbrzychu, zmienił się organ prowadzący warsztat, od 1 stycznia 2025 r. prowadzony jest przez Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną „Iskra Ziemi Wałbrzyskiej”

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej w Wałbrzychu w 2025 roku rozszerzył swoją działalność tworząc kolejną pracownię pn. aktywizacja zawodowa dla 5 osób z niepełnosprawnością, obecnie warsztat prowadzi rehabilitację dla 40 osób z niepełnosprawnościami.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu, zorganizował dla uczestników wyjścia do Filharmonii Sudeckiej, które odbywają się raz w miesiącu, dwa razy w miesiącu w Bibliotece na Piaskowej Górze mają zajęcia z biblioterapii.

8.1.7. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Sport, kultura, rekreacja i turystyka odgrywają bardzo ważną rolę w rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością, bo oddziałują nie tylko na ciało, ale też na psychikę, relacje społeczne i poczucie sensu życia.

Sport w rehabilitacji społecznej to nie tylko poprawa sprawności pełni rolę:

- integracyjną – sprzyja kontaktom z innymi, pracy zespołowej, przełamywaniu barier,
- psychologiczną – wzmacnia poczucie własnej wartości, sprawczości i niezależności,
- zdrowotną – poprawia kondycję, koordynację, zmniejsza skutki niepełnosprawności,
- wychowawczą – uczy zasad, systematyczności, radzenia sobie z porażką i sukcesem.

Dzięki sportowi osoba z niepełnosprawnością przestaje być postrzegana wyłącznie przez pryzmat ograniczeń.

Udział w kulturze wspiera rehabilitację społeczną, bo umożliwia wyrażanie siebie i budowanie tożsamości. Rozwija kreatywność i komunikację, pomaga wyrażać emocje i radzić sobie z napięciem, umożliwia udział w życiu społecznym na równych prawach, wzmacnia

poczucie wartości i sprawczości, zmienia społeczne postrzeganie niepełnosprawności (pokazuje potencjał, nie deficyt).

Rekreacja to codzienne, dostępne formy aktywności (spacery, gry, spotkania, hobby). Przeciwdziała izolacji i bierności, uczy aktywnego spędzania czasu wolnego, sprzyja nawiązywaniu relacji, poprawia jakość życia i dobrostan psychiczny, daje poczucie normalności i przynależności.

Turystyka rehabilitacyjna to coś więcej niż wyjazd – to trening samodzielności w realnych warunkach. Pełni funkcję:

- adaptacyjną – uczenie się funkcjonowania w nowych sytuacjach,
- społeczną – współpraca w grupie, nowe kontakty,
- wychowawczą – odpowiedzialność, planowanie, zaradność,
- integracyjną – kontakt ze środowiskiem lokalnym i kulturą,
- wzmacniającą niezależność.

Sport, kultura, rekreacja i turystyka są narzędziami rehabilitacji społecznej, budują samodzielność, relacje i poczucie sprawstwa, wspierają pełne uczestnictwo w życiu społecznym, poprawiają jakość życia, a nie tylko „stan zdrowia”.

W 2025 roku dofinansowanie udzielano w kwocie nie większej niż 10 000,00 zł dla danej organizacji, stowarzyszenia czy fundacji.

Złożone wnioski		Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
Ilość	kwota	ilość	Kwota w zł	ilość	Kwota w zł
7	298 000,00	7	69 680,00	7	65 949,27

Dofinansowanie obejmowało działania w zakresie wycieczek integracyjnych, spartakiad sportowo rekreacyjnych, spotkań kulturalno – integracyjnych, zajęć rekreacyjnych promujących zdrowy tryb życia, konkursów plastycznych, muzycznych, pięknego czytania, biesiad integracyjnych, Zawodów sportowych, obchodów „Dnia białej laski” oraz „Dnia seniora” itp.

Z w/w działań skorzystało 625 osób z niepełnosprawnościami.

8.2. Program "Aktywny Samorząd".

W ramach rehabilitacji społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje od 2013 roku Program Aktywny Samorząd, który skierowany jest do osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej. Realizatorem programu w module I i II jest samorząd powiatowy, który przyjmuje zaproszenie PFRON do realizacji programu.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Cele szczegółowe programu „Aktywny Samorząd” to:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych;
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji;
- zwiększenie niezależności oraz szans na aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością poprzez poprawę dostępności do wentylacji domowej pod koncentratorom tlenu lub respiratorem;

MODUŁ	OBSZAR	ZADANIE
Moduł I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	Obszar A likwidacja bariery transportowej	Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu)
		Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu)
		Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego)
		Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu)
	Obszar B likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie	Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych)
		Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania
		Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku)
		Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu)

	informacyjnym	i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy
		Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.
	Obszar C	Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym)
		Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności)
		Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);
Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);		
likwidacja barier w poruszaniu się	Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania)	
Obszar D	<p>pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki</p> <p>dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka).</p>	
Obszar E	<p>pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia), które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem</p>	

W 2025 roku Gmina Wałbrzych otrzymała środki na realizację Programu „Aktywny Samorząd” w następującej wysokości:

Program Aktywny Samorząd	Kwota otrzymanych środków	Kwota wypłaconych środków
Moduł I	480 000,00	445 589,27
Moduł II	289 036,13	287 243,16

Poniższa tabela przedstawia wydatkowanie środków z programu „Aktywny Samorząd na poszczególne zadania.

Obszar A		
Likwidacja bariery transportowej		
Zadanie	Ilość osób	Wyplacone dofinansowanie
Zadanie 1 Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	0	0,00
Zadanie 2 Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	9	24 625,00
Zadanie 3 Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,	0	0,00
Zadanie 4 Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,	0	0,00
Obszar B		
Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informatycznym		
Zadanie	Ilość osób	Wyplacone dofinansowanie
Zadanie 1 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób	5	54 887,72

z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,		
Zadanie 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,	1	2 310,00
Zadanie 3 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,	3	11 046,60
Zadanie 4 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,	0	0,00
Zadanie 5 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.	0	0,00
Obszar C Likwidacja barier w poruszaniu się		

Zadanie 1		
Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,	6	118 593,70
Zadanie 2		
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,	6	8 884,99
Zadanie 3		
Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	0	0,00
Zadanie 4		
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	0	0,00
Zadanie 5		
Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności ,z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,	7	58 757,20
Obszar D		
Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	10	35 984,06

Obszar E		
pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej.	345	130 500,00
Moduł II		
pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	25	287 243,16

8.3. Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność" - Mieszkanie dla absolwenta.

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta. Dofinansowanie dotyczy wszystkich kosztów wymienionych w umowie najmu ponoszonych przez beneficjenta.

Gmina Wałbrzych otrzymała na ten cel 229 251,75 zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2024 roku zawarto umowę z w ramach programu „Mieszkanie dla absolwenta” z wnioskodawcą, który podjął zatrudnienie w Bydgoszczy i tam obecnie zamieszkuje. Dofinansowanie wypłacane jest przez okres 24 miesięcy w wysokości do 1 500,00 zł miesięcznych kosztów wynajęcia mieszkania.

Z dniem 31 grudnia 2025 roku zakończył się nabór wniosków w ramach programu Mieszkanie dla absolwenta, od 2026 roku zgodnie z informacją z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizacja zadań będzie włączona do programu „Aktywny Samorząd”.

8.4. Program „Samodzielność – Aktywność - Mobilność”- Dostępne Mieszkanie.

Gmina Wałbrzych 03 października 2023 roku przystąpiła do Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie i Mieszkanie dla absolwenta.

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem.

Gmina Wałbrzych otrzymała na ten cel 178 306,80 zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Z dniem 31 grudnia 2025 roku zakończył się nabór wniosków w ramach programu Dostępne mieszkanie, od 2026 roku zgodnie z informacją z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizacja zadań będzie włączona do programu „Aktywny Samorząd”.

8.5. Program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością - edycja 2025.

Gmina Wałbrzych w 2025 roku już kolejny raz przystąpiła do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego” – edycja 2025, pozyskując środki finansowe na ten cel w kwocie 1 544 159,23 zł ze środków ujętych w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2025 r. Program ma na celu zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci asystenta osobistego, nie ponosi odpłatności za tę usługę.

Koordinatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, natomiast realizacją programu zajmuje się Spółdzielnia Socjalna Nasze Wsparcie.

W 2025 roku usługą asystenta osobistego objęto 57 osób z niepełnosprawnością oraz podjęto współpracę z 46 asystentami.

Usługi asystencji przyznawane były przede wszystkim dla osób samotnie zamieszkujących mających znaczny stopień niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, mających problemy z komunikowaniem się, niewidomych i niedowidzących, poruszających się na wózkach inwalidzkich. Pod uwagę brano również korzystanie z usług asystenckich w roku poprzednim oraz korzystanie z innych form wsparcia o podobnym charakterze np. usługi opiekuńcze.

Asystenci towarzyszyli osobą z niepełnosprawnością w spacerach, zakupach, wyjściach do lekarza, urzędu, na wydarzenia kulturalne, kino, teatr, muzeum, basen, wspierali w codziennych czynnościach, przygotowanie posiłku, sprzątanie itp.

W ramach współpracy z NGO wprowadzono cykliczne spotkania dla asystentów na których prowadzone były warsztaty, pogadanki dotyczące potrzeb osób z niepełnosprawnością. Podczas tych spotkań asystenci mieli możliwość wymiany doświadczeń podzielenia się trudnościami w pracy z osobami z niepełnosprawnością.

Lp.	Nazwa programu	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba osób objętych wsparciem
1.	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	2021	32	26
		2022	40	40
		2023	112	32
		2024	158	61
		2025	156	57

8.6 Program „Opieka Wytchnieniowa” edycja 2025

Gmina Wałbrzych w 2025 roku już kolejny raz przystąpiła do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025 pozyskując środki finansowe na ten cel w kwocie 268 965,84 zł ze środków ujętych w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2025 r.

W 2025 roku opieką wytchnieniową objęto 25 opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością oraz podjęto współpracę z 24 opiekunami wytchnieniowymi.

Usługi opieki wytchnieniowej przyznawane były dla osób, które posiadają znaczny stopień niepełnosprawności oraz dla dzieci z niepełnosprawnością, które w roku poprzednim nie korzystały z tej formy wsparcia. Realizacja wsparcia w formie usług opieki wytchnieniowej ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane co dzień w sprawowanie opieki, dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Wsparcie w formie usługi opieki wytchnieniowej skierowane jest wyłącznie do opiekunów osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Gminy Wałbrzych.

L.p.	Nazwa programu	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba osób objętych wsparciem
1.	Opieka wytchnieniowa	2021	43	31
		2022	55	48
		2023	50	34
		2024	62	28
		2025	67	25

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu rozeznając potrzeby osób ubiegających się o wsparcie w formie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej oraz Opieki Wytchnieniowej corocznie składa wnioski o przyznanie środków finansowych na znacznie większą liczbę osób zainteresowanych, niż faktycznie zostaje to uwzględnione. Powyższa tabela obrazuje ilość osób, które składają wnioski na objęcie wsparciem, oraz ilość osób faktycznie tym wsparciem objęta. W związku z dużym zapotrzebowaniem na ten rodzaj usług w 2025 roku poszerzono ofertę Ośrodka w ramach projektów unijnych.

8.7. Działamy i wspieramy

W 2025 roku pracownicy działu uczestniczyli w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach dofinansowania ze środków PFRON do sportu, kultury, rekreacji i turystyki były to m.in: „Dzień Białej Laski” organizowany przez Polski Związek Niewidomych Koło w Wałbrzychu, XIII Wałbrzyskie Bocce osób z niepełnosprawnościami – organizowane przez Fundację „Zielone Wzgórze” „XXI Forum Osób z Niepełnosprawnością” – organizowane przez Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Specjalnej w Wałbrzychu.

26 maja 2025 r. odbył się piknik społeczny "Majówka u Teresy – Dodajemy życia do lat", skierowany głównie do osób starszych i z niepełnosprawnościami. Organizatorem wydarzenia była Wałbrzyska Ekonomia Społeczna, która we współpracy z pracownikami Ośrodka przygotowała bogaty program integracyjny łączący zabawę z edukacją. Uczestnicy mogli wziąć udział w grze piknikowej, warsztatach szycia, izoterapii oraz skorzystać z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego. Na miejscu dostępne były stanowiska informacyjne, w tym punkt dotyczący dofinansowań dla osób z niepełnosprawnościami i wsparcia dla seniorów obsługiwany przez pracowników działu

W związku z obchodami „Dnia Osób z Niepełnosprawnością” organizowanym przez Wałbrzyski Zakład Ubezpieczeń Społecznych pracownicy Działu prowadzili stanowisko informacyjno-doradcze w Sali Obsługi Klientów ZUS przy ul. Kasztanowej 1.

Prowadzono również spotkania informacyjne w klubach seniora, dziennych domach pomocy i w Radach Wspólnot Samorządowych oraz w Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej na terenie miasta Wałbrzycha dotyczące różnych możliwości wsparcia dla osób z niepełnosprawnością.

8.8 Rehabilitacja społeczna w liczbach w latach 2021 – 2025

L.p.	Nazwa zadania	Rok	Złożone wnioski	Przyznane dofinansowania	Wyplacone dofinansowania
1.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2021	10	8	55 419,00
		2022	9	9	71 785,00
		2023	9	8	78 813,00
		2024	9	9	87 173,50
		2025	8	7	69 680,00
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	2021	10	9	10 406,00
		2022	13	13	18 844,00
		2023	23	17	37 236,00
		2024	22	18	98 733,00
		2025	23	20	58 153,23
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2021	901	804	1 065 559,00
		2022	847	811	1 110 343,00
		2023	847	811	1 217 325,00
		2024	775	482	1 322 958,84
		2025	1090	779	1 724 540,35
4.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	2021	401	368	458 769,00
		2022	848	325	457 135,00
		2023	988	520	761 588,00
		2024	1042	695	1 390 029,66

		2025	1238	440	960 338,30
5.	Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	2021	140	89	684 844,00
		2022	150	96	630 756,00
		2023	197	121	620 700,00
		2024	210	96	644 520,64
		2025	327	151	907 977,52

IX. Świadczenia rodzinne i dodatki

W 2025r. Dział Świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wypłacał mieszkańcom miasta następujące świadczenia.

9.1. Świadczenia rodzinne i świadczenia pielęgnacyjne

W 2025r. możemy zaobserwować spadek liczby osób pobierających świadczenia rodzinne, przy czym jednocześnie kwota wypłacanych świadczeń wzrosła.

Główną przyczyną spadku liczby osób pobierających świadczenia rodzinne jest niskie kryterium dochodowe, które w ciągu 21 lat od wprowadzenia ustawy o świadczeniach rodzinnych wzrosło jedynie o 170 zł, z kwoty 504 zł w 2004r. do kwoty 674 zł, która obowiązuje już od kilku lat.

W tym czasie najniższa pensja krajowa wzrosła z kwoty 824 zł brutto (ok. 602 zł netto) w 2004r. do 4666,00 zł brutto (3510,95 zł netto) w 2025 r., a więc w przypadku najniższej krajowej możemy zauważyć prawie sześciokrotny wzrost, natomiast kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego od 21 lat praktycznie nie uległo zmianie. Taka sytuacja powoduje, że obecnie prawa do zasiłku rodzinnego jest pozbawiona każda rodzina osiągająca dochody na poziomie najniższej krajowej. Osoba samotnie wychowująca nawet troje dzieci osiąga dochód na osobę w rodzinie ponad 800 zł netto i nie jest uprawniona do zasiłku rodzinnego, lub pobiera świadczenia w niskiej wysokości na podstawie tzw. zasady „złotówka za złotówkę”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca również świadczenie rodzicielskie, w wysokości 1000 zł miesięcznie dla kobiet, które urodziły dziecko, a nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego. W 2025 r z takiego świadczenia skorzystało 143 kobiety.

W ostatnich latach możemy zauważyć również wzrost liczby osób pobierających świadczenia opiekuńcze uzależnione od niepełnosprawności tj. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne.

Od 1 stycznia 2024 r. zostało wprowadzone nowe świadczenie pielęgnacyjne, które

przysługuje wyłącznie wychowującym dzieci do ukończenia 18 roku życia (także rodzinom zastępczym), jeśli dzieci te legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Pobieranie nowego świadczenia pielęgnacyjnego, można łączyć z aktywnością zawodową opiekuna dziecka.

Osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31.12.2023 r. zachowują prawo do tego świadczenia, na czas sprawowania opieki nad osobą wymagającą opieki, także dorosłą osobą niepełnosprawną, jednak w dalszym ciągu nie mogą podejmować aktywności zawodowej.

Wzrost liczby osób pobierających świadczenia opiekuńcze jest również powodem, dla którego ogólna kwota wypłacanych świadczeń jest wyższa w stosunku do lat ubiegłych, świadczenie pielęgnacyjne jest corocznie waloryzowane, w 2025r. świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 3287 zł.

Kwota specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosi 620 zł i nie zmieniła się od 2018 r.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela zawierająca szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin pobierających poszczególne zasiłki, świadczenia i dodatki z tytułu świadczeń rodzinnych.

Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne (stan na 31.12.)

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zasiłek rodzinny	2168	1698	1568	1235	1014	870
Dodatek z tytułu:						
urodzenia dziecka	196	204	128	120	83	72
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	63	44	28	20	10	7
samotnego wychowywania dziecka	370	313	274	223	207	181
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	734	701	668	601	530	475
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	339	325	305	302	290	275
pokrycia wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	54	42	39	38	30	24
pokrycia wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	10	9	8	4	5	3
Świadczenie pielęgnacyjne	434	490	558	610	602	501
Nowe świadczenie pielęgnacyjne					115	204
Zasiłek pielęgnacyjny	4040	4079	4158	4300	4517	4464

Specjalny zasiłek opiekuńczy	83	66	51	26	17	10
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	478	451	376	275	216	182
Świadczenie rodzicielskie	234	241	211	180	154	143
Ogółem liczba rodzin pobierających świadczenia	5841	5499	5387	5362	5286	5033
Kwota wypłacanych świadczeń w zł	32 424 413	32 964 593	34 292 167	35 468 784	44 330 286	45 521 921

9.2 Świadczenie wychowawcze

W 2025r. świadczenia wychowawcze otrzymało 9 wałbrzyskich rodzin dla 11 dzieci. Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwoty wypłaconych świadczeń wychowawczych przedstawia poniższa tabela. W 2021 r. została zmieniona ustawa o pomocy Państwa w wychowywaniu dzieci, która przeniosła od 1 stycznia 2022 r. obsługę świadczenia wychowawczego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W 2025 r. zostały wypłacane wyłącznie świadczenia zaległe, po ustaleniu prawa do świadczeń przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki, w przypadku rodzin dla których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenie wychowawcze	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin	10673	10726	10710	10222	26	6	9
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	64 256 308	83 636 604	83 143 426	34 621 823	142 595	38 583	91 468

9.3 Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

W 2025r. zmniejszyła się liczba rodzin uprawniona do świadczenia alimentacyjnego. Jest to spowodowane niskim kryterium dochodowym uprawniającym do świadczeń alimentacyjnych. Na przestrzeni lat kryterium to wzrosło z kwoty 725 zł w latach 2007 – 2019, do kwoty 800 zł od października 2019r. i 900 zł od października 2020. Kryterium dochodowe

od 1 października 2023 r. wynosi 1209 zł, jednakże zwiększenie kryterium dochodowego nie przyczyniło się do zwiększenia liczby rodzin pobierających świadczenia

W 2025 r. można jednak zauważyć, że kwota wypłacanych świadczeń jest wyższa niż w poprzednich latach. Wynika to z tego, że w grudniu 2024 r. zmieniła się ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która podwyższyła maksymalną kwotę świadczenia z funduszu alimentacyjnego z kwoty 500,00 zł miesięcznie do kwoty 1000,00 zł. Podwyższenie kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, spowodowało, że zasądzone kwoty świadczeń alimentacyjnych również są wyższe, stąd łączna kwota wypłaconych świadczeń wzrosła po kilku latach spadków.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych oraz kwoty wypłacanych świadczeń alimentacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Świadczenie alimentacyjne	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin	909	783	828	770	700	638	591
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	5 716 427	5 109 324	4 894 502	4 773 543	4 325 095	4 230 006	4 641 296

9.4. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Działania wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Celem nadrzędnym prowadzonych działań wobec dłużników jest zdiagnozowanie przyczyn niealimentacji oraz podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W 2025 roku do Dział Świadczeń MOPS w Wałbrzychu wpłynęło 690 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników, w tym 477 złożyli mieszkańcy Wałbrzycha i 213 wpłynęło z innych gmin.

Ustalono, że 59 dłużników aktualnie przebywa z zakładach karnych, a 51 przebywa na stałe poza granicami kraju. W związku z powyższym postępowania wobec nich zostały zawieszane. Do pozostałych dłużników wysłano wezwania do stawiennictwa celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, dla ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej. Dużym problemem utrudniającym skuteczną egzekucję świadczeń jest fakt, iż znaczna część dłużników nie posiada stałego miejsca zameldowania lub nie przebywa pod adresem wskazanym przez Komornika Sądowego. Wobec tych dłużników podejmowane są działania sprawdzające, polegające na wystąpieniu z zapytaniami do Centralnej Bazy Adresowej i Krajowego Rejestru Karnego. W przypadku gdy dłużnik przebywa w zakładzie karnym występujemy także z pismem do dyrektora ZK z prośbą o zatrudnienie skazanego i dokonywanie potrąceń z wynagrodzenia za pracę.

Podczas wywiadu odbierane jest od dłużnika oświadczenie majątkowe. Informacje pozyskane z wywiadu i oświadczenia majątkowego są niezwłocznie przekazywane komornikowi sądowemu celem poprawienia skuteczność prowadzonej egzekucji.

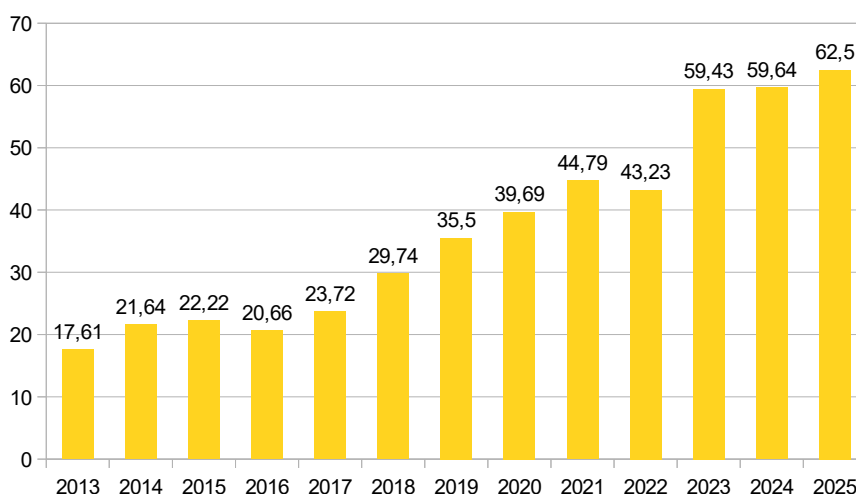
W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia zostaje powiadomiony właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika. Jeśli dłużnik nie jest osobą zarejestrowaną w PUP to podczas wywiadu zostaje on zobowiązany do zarejestrowania się jako bezrobotny, albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny.

Zapis § 3 art. 209 kodeksu karnego obliguje Dział Świadczeń do informowania stosownych organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa zawsze po przyznaniu wierzycielce prawa do świadczeń alimentacyjnych, gdy kwota zaległości alimentacyjnych dłużnika przekracza trzykrotność zobowiązania. W 2025 roku wysłano do Prokuratury Rejonowej w Wałbrzychu 358 takich zawiadomień.

W przypadku, gdy zaległości alimentacyjne są niespłacane w okresie dłuższym niż 6 miesięcy Dział Świadczeń MOPS w Wałbrzychu jako organ właściwy dłużnika przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego. Aktualnie współpracujemy z wszystkimi czterema biurami informacji gospodarczej uprawnionymi do prowadzenia zbiorów. Cyklicznie w odstępach 14 dniowych są przekazywane do tychże biur zaktualizowane informacje o zobowiązaniach wszystkich dłużników alimentacyjnych.

Wskutek podejmowanych energicznych działań w celu egzekucji od dłużników alimentacyjnych wypłaconych świadczeń alimentacyjnych sukcesywnie, corocznie rośnie poziom skuteczności odzyskiwanych należności.

Poniższy wykres przedstawia wzrost skuteczności egzekucji należności alimentacyjnych dłużników w latach 2013 -2025 w procentach.

9.5 Jednorazowe świadczenie wypłacane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wprowadziła od 1 stycznia 2017r. świadczenie jednorazowe w wysokości 4000 zł. dla rodzin, w których urodziło się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2025r. z takiej formy pomocy skorzystało 5 rodzin.

Świadczenie „Za życiem”	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin	6	9	14	7	7	7	5
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	24 000	36 000	60 000	28 000	28 000	28 000	20 000

9.6 Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy

W 2025 r. wpłynęło **107** wniosków obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski po wybuchu konfliktu zbrojnego na terytorium ich państwa. Są oni uprawnieni do pobierania różnorodnych świadczeń rodzinnych. Wydatki na to zadanie obejmowały wypłatę świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ramach tego zadania wypłaciliśmy świadczenia na kwotę **723 390,06 zł**.

9.7 Dodatki mieszkaniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

W 2025 r. wydatki z tytułu wypłaconych dodatków mieszkaniowych wyniosły **5 726 427,00**, a dodatki były przyznane dla **1479** rodzin.

Dodatek mieszkaniowy	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba gospodarstw domowych	2694	2911	1520	1515	1489	1479
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	3 573 705	3 772 277	4 178 658	4.941 843	5 329 298	5 726 427

9.8. Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”

Zadanie powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w 2019 roku. W 2025 roku wydano **47** decyzji o przyznaniu dopłaty do czynszu na łączną kwotę **149 468** zł.

Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba decyzji	70	67	52	51	50	47
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	151 020	164 158	146 599	144 573	144 574	149 468

9.9 Dodatki energetyczne

Dodatek energetyczny przysługuje osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Świadczenie zostało zawieszona od 2022 r. na podstawie ustawy o dodatku osłonowym.

9.10 Karta Dużej Rodziny

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Karta przysługuje niezależnie

od dochodu. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci powyżej 18 roku życia legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniem niepełnosprawności na okres ważności orzeczenia. Dotyczy to także rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki. Jeśli w chwili składania wniosku rodzic (rodzice) nie mają na utrzymaniu co najmniej trojga dzieci spełniających wymienione wyżej warunki (uczących się do 25 roku życia), Karta Dużej Rodziny przysługuje jedynie rodzicowi (rodzicom) lub małżonkowi rodzica. W 2025 roku Dział Świadczeń obsłużył **303** wnioski o przyznanie karty

dużej rodziny lub wydanie duplikatu karty dużej rodziny.

Karta Dużej Rodziny	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba wniosków	198	437	593	335	303
Liczba wydanych kart	502	1 034	1191	667	719

9.11 Wałbrzyska Karta RODZINA 3 PLUS

Program Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus skierowany jest do rodzin wielodzietnych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka z terenu Wałbrzycha.

Program kierowany jest do zamieszkujących na terenie Miasta Wałbrzycha rodzin wielodzietnych oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w których wychowuje się co najmniej 3 dzieci.

Potwierdzeniem uczestnictwa rodziny wielodzietnej w Programie jest specjalna karta – Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus wydawana dla każdego członka rodziny.

Uprawnionymi do korzystania z Programu, są członkowie rodzin wielodzietnych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, zamieszkałych na terenie miasta Wałbrzycha, w których na utrzymaniu rodziców/opiekunów lub rodzica samotnie wychowującego dzieci, pozostaje, co najmniej troje dzieci:

- a) w wieku do ukończenia 18 roku życia, bądź w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- b) bez ograniczeń wiekowych – dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności,
- c) bez ograniczeń wiekowych dla dzieci z rodzin zastępczych i dzieci z rodzinnych domów dziecka, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Celem Programu jest umożliwienie rodzinom wielodzietnym korzystanie ze szczególnych uprawnień w dostępie do usług, w tym systemu zniżek do miejskich instytucji kultury i sportu oraz innych jednostek podległych Miastu Wałbrzych, a tym samym zachęcić ich do uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym Miasta. W 2025 roku Dział Świadczeń obsłużył **306** wniosków o przyznanie Wałbrzyskiej Karty Rodzina 3 Plus.

Wałbrzyska Karta RODZINA 3 PLUS	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba wniosków	330	351	339	339	306
Liczba wydanych kart	1 158	1 315	1 204	1218	1107

X. Pomoc cudzoziemcom

W dniu 24 lutego 2022 roku w wyniku zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę obywatele Ukrainy w trosce o bezpieczeństwo masowo zaczęli przekraczać granicę z Polską z zamiarem pobytu w naszym kraju. W gminie Wałbrzych pierwsi obywatele Ukrainy pojawili się w dniu 26 lutego 2022 roku.

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest uznawany za legalny zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w 2025 roku byli w dalszym ciągu zaangażowani w pomoc uchodźcom z Ukrainy poprzez m. in. weryfikowanie bazy noclegowej, udzielanie porad związanych z możliwością ubiegania się o świadczenia finansowe oraz niefinansowe, a także znalezieniem zatrudnienia. Na bieżąco przyjmowali wnioski od rodzin ukraińskich o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy oraz je weryfikowali, przeprowadzali wywiady środowiskowe z rodzinami ukraińskimi w celu zapewnienia wyżywienia dzieciom uczęszczającymi do szkół i przedszkoli oraz pomocy w formie zasiłków okresowych, stałych i celowych, przeprowadzali spotkania informacyjne dla obywateli Ukrainy w zbiorowych punktach zakwaterowania, prowadzili pracę socjalną, poradnictwo oraz przeprowadzali interwencje u obywateli z Ukrainy.

Uprawnionym obywatelom Ukrainy udzielono w 2025 roku pomocy w formie:

- zasiłków stałych – 24 osoby na kwotę 134 181,45 zł
- zasiłków okresowych – 77 osób na kwotę 228 029,45 zł
- posiłków – 6 osób na kwotę 1 723,30 zł
- pochówku – 1 osoba na kwotę 4 000 zł.

Wyłacone środki pochodziły z Funduszu Pomocy Ukrainie.

W roku 2025 nie opłacano składek zdrowotnych obywatelom Ukrainy pobierającym zasiłek stały.

XI. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Na podstawie art. 110 ust. 9 Ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Wskazanie potrzeb stanowi podstawę do planowania budżetu oraz kierunków rozwoju lokalnej polityki społecznej.

Z uwagi na fakt, iż Wałbrzych jest miastem na prawach powiatu, Ośrodek realizuje zarówno zadania własne gminy, jak i zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej. Zakres realizowanych działań obejmuje w szczególności wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rozwój usług społecznych, organizację wsparcia instytucjonalnego oraz działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Analiza potrzeb mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, a także obserwowane zmiany demograficzne i społeczne wskazują na konieczność dalszego rozwoju systemu wsparcia w istotnych obszarach.

Misją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu jest pełnienie roli organizatora usług społecznych i koordynatora systemu wsparcia społecznego dla mieszkańców Gminy Wałbrzych. W 2025 roku wzrosła liczba świadczonych usług społecznych dla wszystkich mieszkańców miasta Wałbrzycha, nie tylko osób korzystających ze wsparcia finansowego. Z analizy zjawisk zachodzących w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2025 roku wynika, że wzrosła liczba osób w wieku senioralnym wymagających prowadzenia wyłącznie pracy socjalnej. W reakcji na zachodzące zjawisko od 1 stycznia 2025 roku dokonano zmian w organizacji pracy Ośrodka. Zlikwidowano Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W jego miejsce powołano Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych kompleksowo zajmujący się diagnozowaniem potrzeb osób w wieku senioralnym oraz osób z niepełnosprawnościami zgłaszających się do Ośrodka, przeprowadzaniem rodzinnych wywiadów środowiskowych i prowadzeniem postępowań dotyczących przyznawania świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W celu polepszenia jakości usług społecznych dla mieszkańców zasadne jest podjęcie w roku 2025 następujących działań:

1. Rozwój infrastruktury wsparcia w środowisku lokalnym

Istotną potrzebą jest rozwój infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających częściowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W związku z rosnącą liczbą seniorów w mieście konieczne jest rozwijanie form wsparcia umożliwiających możliwie najdłuższe pozostanie w miejscu zamieszkania przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej opieki i pomocy. Ośrodek będzie realizował nadal wsparcie w zakresie m. in. asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, opieki wytchnieniowej, pozyskiwał środki w ramach projektów UE oraz programów rządowych.

W związku z powyższym konieczne jest rozwijanie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, zwiększanie dostępności usług specjalistycznych, rozwój programów wspierających samodzielność osób starszych oraz rozwój działań przeciwdziałających izolacji społecznej seniorów. Rozwój usług środowiskowych stanowi istotną alternatywę dla opieki instytucjonalnej oraz sprzyja zachowaniu możliwie największej samodzielności osób starszych.

2. Rozwój mieszkań wspomaganych

Jednym z kluczowych kierunków rozwoju systemu pomocy społecznej w Wałbrzychu jest zwiększenie liczby mieszkań wspomaganych przeznaczonych dla osób wymagających wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu.

W ramach planowanego projektu współfinansowanego m. in. ze środków Unii Europejskiej planuje się:

- utworzenie dwóch dodatkowych mieszkań wspomaganych dla łącznie 6 osób,
- przeprowadzenie remontu całego piętra w budynku Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a w Wałbrzychu i utworzenie w wyremontowanej przestrzeni pięciu mieszkań wspomaganych dla około 14 osób.

Realizacja powyższych działań przyczyni się do zwiększenia dostępności tej formy pomocy oraz umożliwi wsparcie osób, które nie wymagają całodobowej opieki instytucjonalnej, lecz potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Jednocześnie niezbędne jest zapewnienie odpowiednich środków finansowych na bieżące funkcjonowanie już istniejących mieszkań wspomaganych, w tym pokrycie kosztów utrzymania lokali, ich eksploatacji, bieżących remontów oraz zapewnienie odpowiedniego wsparcia specjalistycznego dla mieszkańców.

3. Zapewnienie odpowiedniego poziomu zatrudnienia oraz rozwoju kompetencji kadry

Skuteczna realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej wymaga zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych oraz stałego podnoszenia kwalifikacji pracowników.

W związku z rosnącą liczbą oraz złożonością problemów społecznych niezbędne jest:

- zapewnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych zgodnie z obowiązującymi standardami,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników poprzez udział w szkoleniach i kursach specjalistycznych,
- rozwój kompetencji w zakresie pracy z osobami starszymi, osobami z niepełnosprawnościami oraz osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym,
- rozwijanie nowych metod pracy socjalnej oraz współpracy międzyinstytucjonalnej.

4. Zapewnienie środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej wymaga zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych zarówno na realizację świadczeń pieniężnych, jak i rozwój usług społecznych. Istotną potrzebą pozostaje pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej, które umożliwiają rozwój infrastruktury wsparcia oraz wprowadzanie nowych form pomocy dla mieszkańców miasta.

5. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej

Dla skutecznego rozwiązywania problemów społecznych niezbędne jest dalsze rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej, w szczególności z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, placówkami ochrony zdrowia, oświaty oraz instytucjami rynku pracy.